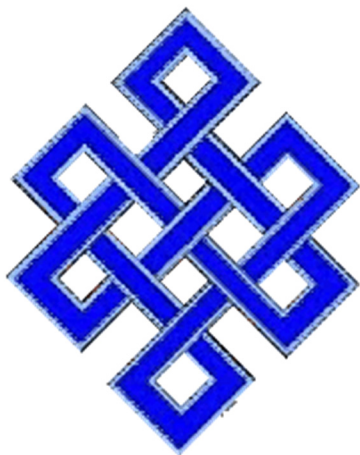

Kön-chog-jig-may-wang-po's
*Presentation of the
Grounds and Paths:
Beautiful Ornament
of the Three Vehicles*

Elizabeth Napper

Edited by Jeffrey Hopkins

UMA INSTITUTE
FOR TIBETAN STUDIES

Presentation of the Grounds and Paths

Website for UMA Institute for Tibetan Studies (Union of the Modern and the Ancient: *gsar rnying zung `jug khang*): uma-tibet.org. UMA stands for "Union of the Modern and the Ancient" and means "Middle Way" in Tibetan. UMA is a non-profit 501(c)3 organization.

Kön-chog-jig-may-wang-po's
*Presentation of Grounds and Paths:
Beautiful Ornament
of the Three Vehicles*

Elizabeth Napper

Edited by Jeffrey Hopkins

UMA Institute for Tibetan Studies
uma-tibet.org

Education in Compassion and Wisdom
UMA Great Books Translation Project

*Supported by generous grants from the
ING Foundation and Yeshe Khorlo Foundation
and gifts from individual sponsors—
Hsu Shu-Hsun; Chou Mei-Dai;
Chien Jin-Hong; Pu Chih-Pin;
Daniel E. Perdue*

Translating texts from the heritage of Tibetan and Inner Asian Buddhist systems, the project focuses on Great Indian Books and Tibetan commentaries from the Go-mang College syllabus as well as a related theme on the fundamental innate mind of clear light in Tantric traditions. A feature of the Project is the usage of consistent vocabulary and format throughout the translations.

Publications are available online without cost under a Creative Commons License with the understanding that downloaded material must be distributed for free: <http://uma-tibet.org>. UMA stands for Union of the Modern and the Ancient (*gsar rnying zung 'jug khang*). The UMA Institute for Tibetan Studies is a non-profit 501(c)3 organization.

UMA Institute for Tibetan Studies
7330 Harris Mountain Lane
Dyke, VA 22935-1008
USA

Version: May, 2016

ISBN

Library of Congress Control Number:

I. Napper, Elizabeth, 1949-.

II. Kön-chog-jig-may-wang-po's presentation of grounds and paths: beautiful ornament of the three vehicles.

Includes bibliographical references.

ISBN

1. Dkon mchog 'jigs med dbang po, 1728-1791. Sa lam gyi rnam bzhag theg gsum mdzes rgyan. 2. Ldan ma blo chos, 1928-2014. 3. Dge-lugs-pa (Sect)--Doctrines. 4. Sa-lam. 5. Phar-phyin. Religious aspects--Buddhism.

I. Lo-sang-gyal-tshan, 1966- II. Title.

Contents

Technical Notes	11
Editions consulted	13
Kön-chog-jig-may-wang-po's <i>Presentation of the Grounds and Paths</i>	15
1. Beings of the Three Capacities	17
2. General Indication of Grounds and Paths	23
3. Hearer Paths	40
4. Solitary Victor Paths	67
5. Great Vehicle Paths	77
6. Bodhisattva Grounds	111
Abbreviations	139
Bibliography of Works Cited	141

Detailed Contents

Technical Notes	11
Editions consulted	13
Kön-chog-jig-may-wang-po's <i>Presentation of the Grounds and Paths</i>	15
1. Beings of the Three Capacities	17
2. General Indication of Grounds and Paths	23
I. General indication of a presentation of grounds and paths	23
[A. Grounds]	23
1. Definition	23
2. Usages of the term "grounds"	24
[3. Grounds within the set of "grounds and paths"]	26
[a. Definition]	26
b. Divisions of grounds within the set of grounds and paths	26
1) Hearer, Solitary Victor, and Bodhisattva grounds	26
[2) Grounds of the Lesser Vehicle and the Great Vehicle]	27
[A) Grounds of the Lesser Vehicle: eight lesser grounds]	27
[Uncommon assertions of the Yogic Middle Way Autonomists]	30
B) Grounds of the Great Vehicle	31
[B. Paths]	32
[1. Definition]	32
[2. Synonymous equivalents]	32
[3. Divisions]	32
[a. Paths of accumulation]	33
[b. Paths of preparation]	35
[c. Paths of seeing]	36
[d. Paths of meditation]	37
[e. Paths of no-more-learning]	38
3. Hearer Paths	40
II. Explaining in detail a presentation of the grounds and paths of the three vehicles	40
A. Explanation of Hearer paths	40
1. Hearer paths of accumulation	40
a. Definition	41
b. Divisions	41
c. Synonyms	42
d. Explaining the mode of generation	42

2. Hearer paths of preparation	43
a. Definition	43
b. Divisions	43
c. Synonyms	44
d. Mode of generation	45
3. Hearer paths of seeing	46
a. Definition	46
b. Divisions	46
[1]. Hearer paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise]	47
[A] Hearer paths of seeing that are uninterrupted paths]	48
[B] Hearer paths of seeing that are paths of release]	50
[C] Hearer paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise that are neither uninterrupted paths nor paths of release]	51
[2] Hearer paths of seeing that are pristine wisdoms of subsequent attainment]	53
[3] Hearer paths of seeing that are neither pristine wisdoms of meditative equipoise nor pristine wisdoms of subsequent attainment]	54
c. Synonyms	55
d. Explaining the mode of generation	55
4. Hearer paths of meditation	56
a. Definition	56
b. Divisions	56
c. Synonyms	64
d. Mode of generation	64
5. Hearer paths of no-more-learning	64
a. Definition	65
b. Divisions	65
c. Synonyms	66
d. Mode of attainment	66
4. Solitary Victor Paths	67
B. Explanation of Solitary Victor paths	67
1. Definition	67
2. Divisions	67
3. Synonyms	68
4. Meanings of the individual divisions	68
a. Explaining Solitary Victor paths of accumulation	68
1) Definition	68
2) Divisions	69

3) Synonyms	69
4) Mode of generation	69
b. Explaining Solitary Victor paths of preparation	70
1) Definition	70
2) Divisions	70
3) Synonyms	71
4) Mode of generation	71
c. Explaining Solitary Victor paths of seeing	72
1) Definition	72
2) Divisions	72
3) Synonyms	73
[4) Mode of generation]	74
d. Explaining Solitary Victor paths of meditation	74
1) Definition	74
2) Divisions	75
3) Synonyms	75
e. Explaining Solitary Victor paths of no-more-learning	76
5. Great Vehicle Paths	77
C. Explanation of Great Vehicle paths	77
1. General indication of the five paths	77
a. Definition	77
b. Divisions	78
c. Synonyms	78
d. Etymologies	79
e. Explaining the meanings of the individual divisions	80
1) Explaining the paths of common beings	80
A) Bodhisattva paths of accumulation	80
1' Definition	80
2' Divisions	81
3' Synonyms	81
4' Mode of generation	81
B) Great Vehicle paths of preparation	82
1' Definition	82
2' Divisions	82
3' Synonyms	83
4' Mode of generation	83
C) Great Vehicle paths of seeing	88
1' Definition	88
2' Divisions	88
3' Synonyms	93
4' Explaining the mode of generation	93

D) Great Vehicle paths of meditation	95
1' Definition	95
2' Divisions	96
3' Synonyms	98
4' Explaining the mode of generation	99
E) Great Vehicle paths of no-more-learning	103
1' Definition	104
2' Divisions	104
3' Synonyms	104
4' Explaining the mode of generation	105
[Objects of meditation and abandonment]	106
6. Bodhisattva Grounds	111
2. Explaining in detail a presentation of the ten grounds	111
a. Definition [of a ground of a Bodhisattva Superior]	111
b. Divisions of grounds of Bodhisattva Superiors	111
c. The meaning of the individual divisions	113
1) Contextual etymologies	114
A) Contextual etymology of ground in general	114
B) Contextual etymologies of the individual grounds	115
2) Mode of abandoning the objects of abandonment	119
3) Features of surpassing qualities	123
A) The feature of a surpassing perfection	124
B) The feature of an increase in the number of qualities	124
C) The feature of the mode of taking fruitional rebirth	127
D) The feature of an enhancement of the three trainings together with their fruits	128
E) The feature of the mode of inducing an ascertaining consciousness in states of subsequent attainment	129
F) The feature of thorough purifiers	131
G) Signs of attaining the grounds	132
Abbreviations	139
Bibliography of Works Cited	141
1. Sūtras	141
2. Other Sanskrit and Tibetan Works	142
3. Other Works	147

Technical Notes

It is important to recognize that:

- translations and editions of texts are given in the Bibliography;
- the names of Indian Buddhist schools of thought are translated into English in a wish to increase accessibility for non-specialists;
- for the names of Indian scholars and systems used in the body of the text, *ch*, *sh*, and *ṣh* are used instead of the more usual *c*, *ś*, and *ṣ* for the sake of easy pronunciation by non-specialists; however, *cch* is used for *cch*, not *chchh*. Within parentheses the usual transliteration system for Sanskrit is used;
- transliteration of Tibetan is done in accordance with a system devised by Turrell Wylie; see “A Standard System of Tibetan Transcription,” *Harvard Journal of Asiatic Studies*, 22 (1959): 261-267;
- the names of Tibetan authors and orders are given in “essay phonetics” for the sake of easy pronunciation; the system is aimed at internet searchability;
- titles of added subsections are given in square brackets;
- definitions are in bold type.

Editions consulted

Three editions of Kōn-chog-jig-may-wang-po's *Presentation of the Grounds and Paths* were used. Although they all appear to be based on the same core text, slight variations between them were found.

1. *sa lam gyi rnam bzhag theg gsum mdzes rgyan*. In *'jam dbyangs bzhad pa dkon mchog 'jigs med dbang po'i gsung 'bum*, vol. 17. TBRC W2122.7: 421-463/1a-20a. (PDF of bla brang bkra shis 'khyil: bla brang brka shis 'khyil dgon, printed in 1999). Abbreviated reference: "1999 TBRC *bla brang*."

This edition was originally printed in La-brang-tra-shi-khyil monastery founded by Jam-yang-shay-pa and is likely the mother edition of the two other editions utilized:

2. *sa lam gyi rnam bzhag theg gsum mdzes rgyan*. Folio edition acquired in Lha-sa, Tibet, at Go-mang College in 1987; published at Go-mang College, date unknown, 1a-20a. (Complete edition, available at UMA Institute for Tibetan Studies, uma-tibet.org.) Abbreviated reference: "1987 Lhasa Go-mang"
3. *sa lam gyi rnam bzhag theg gsum mdzes rgyan*, 1-24. A digital version supplied by Go-mang College, Mundgod, same as *'jam dbyangs bzhad pa* and *'jigs med dbang po. don bdun cu'i mtha' dpyod mi pham bla ma'i zhal lung dang sa lam gyi rnam gzhag theg gsum mdzes rgyan bcas*. Mundgod, India: Drepung Go-mang Library, 1995. Abbreviated reference: "2012 Mundgod digital version."

The digital Tibetan text of Kōn-chog-jig-may-wang-po's *Presentation of the Grounds and Paths* provided in this book is based on the "1999 TBRC *bla brang*" edition, with variant readings in the other two texts noted.

KÖN-CHOG-JIG-MAY-WANG-PO'S
*PRESENTATION OF THE
GROUNDS AND PATHS*

*Presentation of the Grounds and Paths:
Beautiful Ornament of the Three Vehicles*

༄༅། །ས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཐེག་གསུམ་མངོས་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ། །

Homage to the gurus.

༄༅། །ན་མོ་གུ་ཅ་རྩེ།

I bow down with respect to the King of the Shākayas
Who completed the progress of the grounds and paths and gave
instructions about that way.

In order to care for those of equal lot,
I will write a brief presentation of the grounds and paths.

ས་དང་ལམ་གྱི་བསོད་བ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། །ཚུལ་དེ་འདོམས་
མཛད་ཤགའི་རྒྱལ་པོ་ལ། །གུས་པས་བཏུད་དེ་སྐལ་མཉམ་རྗེས་
བཟུང་ཕྱིར། །ས་ལམ་རྣམ་བཞག་མངོས་བསྐྱས་བྱི་བར་བྱ། །

1. Beings of the Three Capacities

With regard to explaining here a presentation of the grounds and the paths that are the bases of the many worldly and supramundane qualities, initially I will express merely a brief presentation of the paths of the beings of the three capacities.

དེ་ལ་འདིར་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡོན་
ཏན་དུ་མའི་གཞི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་
འཆད་པ་ལ་ཐོག་མར། རྗེས་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་
མངོས་བསྐྱས་ཅམ་ཞིག་བཛོད་པར་བྱ་སྟེ།

An attitude posited from the viewpoint of seeking mainly mere high status within cyclic existence in future lives for one’s own sake alone is the definition of a path of a special being of small capacity. Illustrations of this are, for instance, an awareness in the continuum of a being of small

capacity that realizes the impermanence of death and [a mind of] ethics [in the continuum of a being of small capacity] that is abandoning the ten non-virtues.

དེ་ཡང་རང་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ཚེ་སྲི་མའི་འཁོར་བའི་མངོན་མཐོ་
ཅམ་གཙོ་བོར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་བསམ་པ་
དེ་སྐྱེས་བུ་རྒྱུ་དུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་
གཞི་ནི། སྐྱེས་བུ་རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་གྱི་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་
སྣོ་དང་། མི་དགེ་བཅུ་སྟོང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟ་བུའོ། །

In dependence on those [awarenesses realizing the impermanence of death and (minds of) ethics abandoning the ten non-virtues], persons who possess [these awarenesses] in their continuums are caused to proceed to a state of high status [that is, as a human or god]; hence they are called paths of beings of small capacity.

[སྐྱེས་བུ་རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་གྱི་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་སྣོ་དང་། མི་དགེ་བཅུ་སྟོང་གི་
ཚུལ་ཁྲིམས་]དེ་དག་ལ་^[2a]བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་
མངོན་མཐོའི་གོ་འཕང་དུ་བཟོད་པར་བྱེད་པས་ན་སྐྱེས་བུ་རྒྱུ་
དུའི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

An attitude posited from the viewpoint of mainly seeking liberation for one’s own sake alone, by way of having turned one’s awareness away from the marvels of cyclic existence is the definition of a path of a being of medium capacity.

འཁོར་བའི་སྲུང་ཚོགས་ལ་སྣོ་ལོག་པའི་སྣོ་ནས་རང་ཁོ་ནའི་དོན་
དུ་ཐར་པ་གཙོ་བོར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་
བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

Illustrations [of paths of a being of medium capacity] are, for instance, awarenesses in the continuum of a being of medium capacity that realize the sixteen [attributes of the four noble truths], impermanence and so forth.

མཚན་གཞི་ནི། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་རྒྱུ་གྱི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་

ཐུག་རྟོགས་པའི་སློ་ལྟ་བུའོ། །

These are called paths of a being of medium capacity because in dependence on [awarenesses realizing the sixteen (attributes of the four noble truths), impermanence and so forth in the continuums of beings of medium capacity,] persons who possess them in their continuums are caused to progress to the state of liberation.

[སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་ཐུག་རྟོགས་པའི་སློ་]དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཐར་པའི་གོ་འཕང་དུ་བཤོད་
པར་བྱེད་པས་ན་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་དོ།

An attitude posited, by way of having come under the influence of great compassion, from the viewpoint of seeking [to attain] an exalted-knower-of-all-aspects for the sake of other sentient beings' attaining Buddhahood is the definition of a path of a being of great capacity.

སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་བའི་སློ་ནས་སེམས་ཅན་
གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་རྣམ་མཁུན་དོན་དུ་གཉེར་
བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་
མཚན་ཉིད།

Illustrations [of paths of a being of great capacity] are, for instance, the great compassion and the pure high resolve in the continuum of a being of great capacity.

མཚན་གཞི་ནི། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་།
ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ལྟ་བུའོ། །

These are called paths of a being of great capacity because in dependence on those, [that is, the great compassion and the pure high resolve in the continuum of beings of great capacity], persons who possess them in their continuums are caused to progress to unsurpassed enlightenment.

[སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་]དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་སླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་

དུ་བཤོད་པར་བྱེད་པས་ན་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་
དོ། །

That which (1) is an object of practice by beings of all three capacities and (2) is an attitude in which one's awareness must initially be trained in order to generate the paths of a being of medium capacity in one's continuum is the definition of a path common to beings of small and medium capacity. Illustrations are, for instance, wisdom realizing the impermanence of death and wisdom realizing the suffering of bad transmigrations.

^[2b]སྐྱེས་བུ་གསུམ་ཀའི་ཉམས་སུ་སྒྲང་བྱ་ཡང་ཡིན་འབྲིང་གི་ལམ་
རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་རང་ཉིད་ལ་ཐོག་མར་སློ་སྦྱོང་དགོས་པའི་
བསམ་པ་དེ། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་སུན་མོང་གི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།
མཚན་གཞི་ནི། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་། ངན་འགོའི་སྤྱད་བསྐྱེད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལྟ་བུའོ། །

That which (1) is an object of practice by beings of both great and medium capacities and (2) is an attitude in which one's awareness must initially be trained in order to generate in one's continuum the paths of a being of great capacity is the definition of a path common to beings of great and medium capacities. Illustrations are, for instance, awarenesses realizing the sixteen [attributes of the four noble truths], impermanence and so forth.

སྐྱེས་བུ་ཆེ་འབྲིང་གཉིས་ཀའི་ཉམས་སུ་སྒྲང་བྱ་ཡང་ཡིན། ཆེན་
པོའི་ལམ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་རང་ཉིད་ལ་ཐོག་མར་སློ་སྦྱོང་
དགོས་པའི་བསམ་པ་དེ། སྐྱེས་བུ་ཆེ་འབྲིང་སུན་མོང་གི་ལམ་གྱི་
མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། མི་རྟག་སོགས་བསུ་བྱུག་རྟོགས་
པའི་སློ་སྦྱ་བུའོ། །

Further, there is a way of generating in one's continuum this series of paths of the beings of the three capacities. When, upon having contemplated the way in which leisure and fortune are difficult to gain, their importance

[when found] and the way they are lost without remaining for a long time, there emerges non-artificial experience with regard to an attitude that—the emphasis on this lifetime having been undermined—seeks [high status in] the next lifetime, then one has generated in one’s continuum a path of a special being of small capacity.

སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དེ་དག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་
ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་དལ་འབྱོར་རྗེད་དཀའ་ཞིང་དོན་ཆེ་བ་
དང་། དེ་ཉིད་རིང་དུ་མི་གནས་པར་འདོད་བའི་ཚུལ་བསམ་སྟེ་
ཚོ་འདྲིའི་སྣང་ཤས་ལོག་ནས་སྤྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལ་
བཅོས་མིན་གྱི་སྤྱོད་བ་ཐོན་པ་ན་སྐྱེས་བུ་རྒྱུད་ཏུ་བྱུང་བར་ཅན་
གྱི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞིང་།

After that, [that is, after there has emerged non-artificial experience with regard to an attitude that—the emphasis on this lifetime having been undermined—seeks (high status in) the next lifetime,] when one has seen the marvels of cyclic existence as like a pit of burning fire and there emerges non-artificial experience with regard to an awareness wanting liberation from those [marvels of cyclic existence], then one has generated in the continuum a path of a being of medium capacity.

[ཚོ་འདྲིའི་སྣང་ཤས་ལོག་ནས་སྤྱི་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་སྤྱོད་བ་
ཐོན་པ་]དེའི་འོག་ཏུ་འཁོར་བའི་སྤུན་ཚོགས་མཐའ་དག་མི་འབར་
བའི་འོབས་ལྗར་མཐོང་ནས་[འཁོར་བའི་སྤུན་ཚོགས་]དེ་ལས་ཐར་
འདོད་གྱི་སྒོ་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་སྤྱོད་བ་ཐོན་པ་ན་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་
གྱི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

After that, [that is, after having generated in the continuum the path of a being of medium capacity,] one [needs to] come to understand that even though one attains a liberation that is one’s own release from cyclic existence, since one has extinguished only a portion of defects and has attained only a portion of good qualities, not only has one not completed one’s own welfare but also others’ welfare [can be accomplished] only triflingly and aiming at only one’s own welfare is common with animals. Then, when

non-artificial experience emerges with regard to an attitude mainly seeking the state of an exalted-knower-of-all-aspects for the sake of establishing other sentient beings in final happiness, one has generated in one's continuum a path of a being of great capacity.

[སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་]དེའི་འོག་ཏུ་རང་ཉིད་གྱིས་འཁོར་
 བ་ལས་གོལ་བའི་ཐར་པ་ཞིག་ཐོབ་ཀྱང་སྐྱོན་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ལ་བཟོན་པ་
 དང་། ཡོན་ཏན་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་ལ་ཚམས་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་རང་དོན་མ་
 རྐྱེན་གསུམ་པར་མ་བཟོ། གཞན་དོན་ཡང་ཉི་ཚེ་བར་བཟོན་ཅིང་རང་
 དོན་ཚམས་ལ་དམིགས་པ་ནི་དུད་འགོ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བར་
 ཤེས་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པའི་ཚེད་
 དུ་^[3a]རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་གཙོ་བོར་དོན་
 གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལ་བཙོན་མིན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཐོན་པ་ན་སྐྱེས་བུ་
 ཚེན་པོའི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །

2. General Indication of Grounds and Paths

What is a presentation of grounds and paths like? With regard to explaining this there are two parts: a general indication of a presentation of grounds and paths and explaining in detail a presentation of the grounds and paths of the three vehicles.

འོ་ན་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་འཆད་པ་ལ་
གཉིས། ས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །

I. GENERAL INDICATION OF A PRESENTATION OF GROUNDS AND PATHS

དང་པོ་[ས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་]ནི།

[A. GROUNDS]

1. Definition

The definition of ground [or earth] (*sa, bhūmi*) is **that which is hard and obstructive**.

སའི་མཚན་ཉིད་སྲ་ཞིང་འཐས་པ་ཡིན་ལ།

And, the function of ground [earth] is to serve as the basis of the production and abiding of all the world of the mobile and immobile.

སའི་བྱེད་ལས་ནི། རྒྱ་བ་དང་མི་རྒྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་
སྐྱེ་ཞིང་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

That [which is hard and obstructive and serves as the basis of the production and abiding of the entire world of the mobile and the immobile] is the fully-qualified ground [or earth] within the four elements.

[སྲ་ཞིང་འཐས་པ་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་བ་དང་མི་ལྷ་བའི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་ཞིང་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ]དེ་ནི་འབྲུང་བ་བཞིའི་ནང་ཚན་གྱི་ས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ།

However, calling the paths of the three vehicles “grounds” is a case of an imputed ground. The reason for designating them thus is by way of a qualitative similarity of function.

ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། ས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་འདོགས་པའི་ལྷ་མཚན་ཡང་བྱེད་ལས་ཚས་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་སོ། །

2. Usages of the term “grounds”

There are many usages of the verbal designation “grounds.” For, there are:

1. the three grounds: the grounds of Hearers, of Solitary Victors, and of Bodhisattvas

སའི་ཐ་སྐྱོད་འཇུག་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་གྱི་ས་གསུམ་དང་།

2. the three yogic grounds: the yogic ground realizing the selflessness of persons, the yogic ground realizing the emptiness of duality, and the yogic ground realizing the emptiness of true existence

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས། བདེན་སྟོང་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་དང་།

3. the six grounds of concentration: the preparation for the first concentration, the “not unable;” the two, the mere actual first concentration and special actual first concentration; and the last three concentrations[—the actual second, third, and fourth concentrations]

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྐྱོགས་མི་སྐྱོགས་མེད་དང་།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་ལྷུང་གཉིས། བསམ་
 གཏན་སྤྱི་མ་[བསམ་གཏན་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཞི་པ་བཅས་ཀྱི་དངོས་
 གཞི་]གསུམ་སྟེ་བསམ་གཏན་ས་རྒྱལ་དང་།

4. the nine uncontaminated grounds: by adding to the six grounds of uncontaminated concentration[—the preparation for the first concentration, the “not unable;” the two, the mere actual first concentration and special actual first concentration; and the actual second, third, and fourth concentrations—]the first three of the uncontaminated formless absorptions—[actual limitless space, limitless consciousness, and nothingness]

ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་ས་རྒྱལ་[ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
 ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ་དང་ལྷུང་
 པར་ཅན་གཉིས། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཞི་པ་གསུམ་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྟེ་ཟག་
 མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་ས་རྒྱལ་]གི་སྟེང་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་དང་
 པོ་གསུམ་[ནམ་མཁའ་ཐ་ཡས། རྣམ་ཤེས་ཐ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དངོས་
 གཞི་]བསྐྱེད་པས་ཟག་མེད་ས་དགུ་དང་།

5. the three realms and nine levels:^a by adding the eight concentrations and absorptions[—the four concentrations: first, second, third, and fourth; and the four formless absorptions: limitless space, limitless consciousness, nothingness, and the peak of cyclic existence—]to the desire mind

འདོད་སེམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་[བསམ་གཏན་དང་པོ།
 གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པ་སྟེ་བསམ་གཏན་བཞི། རྣམ་མཁའ་ཐ་ཡས། རྣམ་ཤེས་ཐ་
 ཡས། ཅི་ཡང་མེད། སྤོང་སྟེ་སྟེ་གཟུགས་མེད་བཞི་]བསྐྱེད་པས་ཁམས་^[3b]གསུམ་
 ས་དགུ་དང་།

6. the eight lesser grounds.^b

^a Here the translation of the Tibetan *sa* has shifted from “ground” to “level” as it fits better in this context.

^b See later in this chapter, 27ff., where these eight are enumerated and discussed in detail.

དམན་པ་ས་བརྒྱད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

[3. Grounds within the set of “grounds and paths”]

[a. Definition]

A clear realization of one who has entered the path that serves as a basis of the many good qualities that are its fruit is the definition of a ground within the set of the two, grounds and paths.

རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་གཞི་རྟེན་བྱེད་
པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དེ། ས་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་
དུ་གྱུར་པའི་སའི་མཚན་ཉིད།

b. Divisions of grounds within the set of grounds and paths

1) HEARER, SOLITARY VICTOR, AND BODHISATTVA GROUNDS

When [grounds within the set of grounds and paths are] divided, there are three: Hearer grounds, Solitary Victor grounds, and Bodhisattva grounds.

These three are called grounds because, just as the earth serves as a basis of orchards, forests, and so forth, so since these serve as the basis of the many good qualities of those [three—Hearer, Solitary Victors, and Bodhisattvas—]who have entered the path, they are called thus.

[ས་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ས་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས།
རང་རྒྱལ་གྱི་ས། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་གསུམ་ལ་
ས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། སས་རྩི་ཤིང་ནགས་ཚལ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་
བྱེད་པ་བཞིན་དུ་[ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་གསུམ་པོ་]འདིས་
ལམ་ཞུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་དུ་

བཅོམ་པའི་ཕྱིར།

[2] GROUNDS OF THE LESSER VEHICLE AND THE GREAT VEHICLE]

When those [grounds within the two-fold division into grounds and paths] are divided by way of inferiority and superiority, there are two: grounds of the Lesser Vehicle and grounds of the Great Vehicle.

ཡང་[ས་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ས་]དེ་ལ་མཚོན་དམན་གྱི་སྒོ་
ནས་དབྱེ་ན། ཐེག་དམན་གྱི་ས་དང་། ཐེག་ཚེན་གྱི་ས་གཉིས་
ཡོད།

[A] GROUNDS OF THE LESSER VEHICLE: EIGHT LESSER GROUNDS]

When grounds of the Lesser Vehicle are divided, there are the eight lesser grounds. In Haribhadra's *Clear Meaning Short Commentary* [or *Clear Meaning Commentary*], his calling the clear realizations of the latter three Approachers [Approacher to Once Returner, Approacher to Never Returner and Approacher to Foe Destroyer] the "ground of Hearers" within the enumeration of the eight [lesser] grounds is for the sake of presenting the mode of the three vehicles. However, according to the general procedure of the scriptures, the eight lesser grounds are: (1) the ground of seeing the wholesome, (2) the ground of lineage, (3) the ground of the eighth, (4) the ground of seeing, (5) the ground of diminishment, (6) the ground of separation from desire, (7) the ground of realizing completion, (8) the ground of Solitary Victors.

དང་པོ་ཐེག་དམན་གྱི་ས་ལ་དབྱེ་ན། དམན་པ་ས་བརྒྱད་ཡོད་དེ།
འགྲེལ་ཚུང་དོན་གསལ་[འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་]དུ་ལྷགས་པ་སྤྱི་མ་
གསུམ་[སྤྱིར་འོང་ལྷགས་པ། སྤྱིར་མི་འོང་ལྷགས་པ། དབྲ་བཅོམ་ལྷགས་པ་གསུམ་]གྱི་
མངོན་རྟོགས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་[དམན་པ་]ས་བརྒྱད་ཀྱི་
གངས་སུ་སྒོས་པ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཚུལ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་

ཚེད་ཡིན་ལ། གསུང་རབ་སྐྱེ་འགྲོ་ལྟར་ན་དམན་པ་ས་བརྒྱད་ནི་
 དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས། རིགས་ཀྱི་ས། བརྒྱད་པའི་ས།
 མཐོང་བའི་ས། བསྐྱབ་པའི་ས། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་པའི་ས།
 བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་རྣམས་སོ། །^a

Illustrations of these are, respectively, as follows: The path of accumulation of Hearers is called the ground of seeing the wholesome because it is the path of initially seeing the wholesome phenomena of purification.

མཚན་གཞི་རིམ་པ་བཞིན་བརྗོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ལ་
 དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་བུང་གི་ཚོས་
 དཀར་པོ་དང་པོར་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

The Hearer path of preparation is called the ground of lineage because from that [path of preparation] one attains non-mistakenness with regard to one's [Hearer] lineage.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེར་ལམ་ལ་རིགས་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། [ཉན་ཐོས་]རང་
 གི་རིགས་ལ་མི་འབྲལ་བ་[སྐྱེར་ལམ་]དེ་ནས་ཐོབ་པའི་^[4a]ཕྱིར།

A clear realization of an Approacher to Stream Enterer is called the ground of the eighth because it is at this [ground of the eighth] that the first of the eight Approachers and Abiders—the four Approachers: Approacher to Stream Enterer, Once Returner, Never Returner, and Foe Destroyer; and the four Abiders in the Fruits—this being Approacher to Stream Enterer] is attained.

རྒྱུན་ལྷགས་ལྷགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ལ་བརྒྱད་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ།
 ལྷགས་གནས་བརྒྱད་[རྒྱུན་ལྷགས་ཕྱིར་འོང་ཕྱིར་མི་འོང་དག་བཅོམ་བཞིའི་
 ལྷགས་པ་བཞི་དང་འབྲས་གནས་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་]ཀྱི་དང་པོ་[རྒྱུན་ལྷགས་པ།

^a Hence, the list according to Haribhadra is: (1) the ground of lineage, (2) the ground of the eighth, (3) the ground of seeing, (4) the ground of diminishment, (5) the ground of separation from desire, (6) the ground of realizing completion, (7) the ground of Hearers, and (8) the ground of Solitary Victors.

བརྒྱུད་པའི་ས་]དེ་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

A clear realization of an Abider in the Fruit of Stream Enterer is called a ground of seeing because one has for the first time by means of a supra-mundane path directly seen the selflessness of the person.

རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་མཐོང་བའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་པོར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

A clear realization of an Abider in the Fruit of Once Returner is called a ground of diminishment because, having abandoned two of the three [sets of] the afflictions of the Desire Realm [that is, the three great and three medium of the nine afflictions], those have diminished.

ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་བསྐབ་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདོད་ཉོན་གྱི་སུམ་[ཚན་]གཉིས་[སམ་ཚེན་པོ་གསུམ་དང་འབྲིང་གསུམ་རྟེ་བྱུག་]སྐྱངས་ཏེ་བསྐབ་མོར་བྱས་པའི་ཕྱིར།

A clear realization of an Abider in the Fruit of Never Returner is called a ground of separation from desire because [the person] has separated from desire for all the afflictions of the Desire Realm.

ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདོད་ཉོན་མཐའ་དག་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

A clear realization of a Hearer Foe Destroyer is called a ground of realizing completion because of having realized that one has completed the activities of one's path.

ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པའི་མངོན་རྟོགས་ལ་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་ལམ་གྱི་བྱ་བ་རྫོགས་པར་བྱས་པར་རྟོགས་པས་སོ། །

The clear realizations of a Solitary Victor are called grounds of a Solitary

Victor because of being exalted knowers of one who possesses the quality of not needing to depend on another teacher in his or her last lifetime in mundane existence. The clear realizations of learner Solitary Victors are also included within this [ground of a Solitary Victor].

རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཞེས་
བྱ་སྟེ། སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གཞན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱལ་
སློབ་པའི་མངོན་རྟོགས་རྣམས་ཀྱང་[རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་]འདིའི་
ནང་དུ་བཟུ་བར་བྱའོ། །

Also, there is no fallacy that the clear realizations of the latter three Approachers [Approacher to Once Returner, Approacher to Never Returner, and Approacher to Foe Destroyer] are not included in these [eight lesser grounds] because they are included in the clear realizations of the three Abiders in the Fruit [the three, Abiders in the Fruit of Stream Enterer, Once Returner, and Never Returner].

ལྷགས་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་[ཕྱིར་འོང་ལྷགས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ལྷགས་པ་དག་བཅོམ་
ལྷགས་པ་གསུམ་]གྱི་མངོན་རྟོགས་ཀྱང་[དམན་པ་ས་བརྒྱད་]འདིར་མ་
འདུས་པའི་སྦྱོན་མེད་དེ། འབྲས་གནས་གསུམ་[རྒྱན་ལྷགས་ཕྱིར་འོང་
ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་གསུམ་]གྱི་མངོན་རྟོགས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

[UNCOMMON ASSERTIONS OF THE YOGIC MIDDLE WAY AUTONOMISTS]

In this Yogic Middle Way Autonomy system, Hearers take the afflictions as their main objects of abandonment, and Solitary Victors take the coarse obstructions to omniscience as their main objects of abandonment, due to which the eight Approachers and Abiders are not posited for Solitary Victors. And [for this same reason] the master [Haribhadra] also posits the first seven [from ground of seeing the wholesome up to ground of realizing completion] of the lesser grounds in terms of the clear realizations of Hearers and posits the ground of a Solitary Victor as an eighth lesser ground that is not included in any of the eight Approachers and Abiders.

རྣལ་འབྱོར་སློང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་འདི་ལ། ཉན་
 ཐོས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དང་། རང་རྒྱལ་
 གྱིས་ཤེས་སྐྱིབ་རགས་པ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་གནད་ཀྱིས་
 རང་རྒྱལ་ལ་ལྷགས་གནས་བརྒྱུད་མི་འཛོག་^[4b]ལ། སློབ་དཔོན་
 [སང་གེ་བཟང་པོ་]གྱིས་ཀྱང་དམན་པའི་ས་དང་པོ་བདུན་[དཀར་པོ་
 རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས་ནས་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་བར་]ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་
 རྟོགས་ཀྱི་སྤོང་དུ་བཞག་ཅིང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ས་ལྷགས་གནས་
 བརྒྱུད་གང་ལ་ཡང་མི་གཏོགས་པའི་^bདམན་པའི་ས་བརྒྱུད་པར་
 བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །

In the Mind-Only, Sūtra Middle Way Autonomy, and Consequentialist systems, all eight Approachers and Abiders are posited for Solitary Victors because both Hearers and Solitary Victors have the same main object of abandonment.

སེམས་ཅམ་པ་དང་། མདོ་ལྡེ་སློང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་།
 ཐལ་འབྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་ལ་རང་རྒྱལ་ལ་ལྷགས་གནས་
 བརྒྱུད་ཚང་བར་འཛོག་སྟེ། ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་
 འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

B) GROUNDS OF THE GREAT VEHICLE

When Great Vehicle grounds are divided, there are ten grounds. These will be explained later.^c

^a Correcting the 1999 TBRC *bla brang* (4a.6) and the 1987 Lhasa Go-mang (4a.5) from the past tense form of the verb, *spangs*, to the future form, *spang*, in accordance with the 2012 Mundgod digital edition (4.6).

^b Correcting the 2012 Mundgod digital edition (4.9) from *pas* to *pa'i*, as found in 1999 TBRC *bla brang* (4b.1) and 1987 Lhasa Go-mang (4a.6).

^c Kōn-chog-jig-may-wang-po postpones the discussion of Great Vehicle grounds until later (see Chapter 6) and then, to conclude his general indication of the presentation of grounds and paths, begins a discussion of “paths.”

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་ལ་དབྱེ་ན་ས་བརྩུ་ཡོད་དེ་འོག་ཏུ་
འཆད་དོ། །

[B. PATHS]

[1. Definition]

An exalted knower of one who has entered a path that serves as a passageway opening the opportunity for progressing to the enlightenment that is its effect is the definition of a path.

རང་འབྲས་བུང་ཚུབ་ཏུ་བགྲོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱེ་བུལ་དུ་གྱུར་
པའི་ལམ་ལྷགས་ཀྱི་མཁུན་པ་དེ། ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

[2. Synonymous equivalents]

“Path of liberation,” “exalted knower,” “pristine wisdom,” “clear realization,” “mother,” and “vehicle” are synonymous equivalents. These [exalted knowers of one who has entered a path] are called “paths” because they cause one to progress to the state of liberation.

ཐར་ལམ། མཁུན་པ། ཡེ་ཤེས། མངོན་རྟོགས། ཡུམ། ཐེག་པ་
རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །[ལམ་ལྷགས་ཀྱི་མཁུན་
པ་]དེ་ལ་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། ཐར་པའི་གོ་འཕང་དུ་བགྲོད་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། །

[3. Divisions]

Again, when those [paths] are divided by way of their entities, there are five: the paths of accumulation, preparation, seeing, meditation, and no-more-learning.

ཡང་[ལམ་]དེ་ལ་ངོ་བོའི་སློ་ནས་དབྱེ་ན་ཚོགས་ལམ། ལྷོར་ལམ།
མཐོང་ལམ། སློམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་དང་ལྔ་ཡོད།

[a. Paths of accumulation]

དང་པོ་[ཚོགས་ལམ་]ནི།

A clear realization of doctrine is the definition of a path of accumulation.

ཚོས་མངོན་རྟོགས་དེ་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When [paths of accumulation are] divided, there are three: the paths of accumulation of the three vehicles [Hearers, Solitary Victors, and the Great Vehicle].

དབྱེ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་[ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཚེན་]གྱི་ཚོགས་ལམ་གསུམ་ཡོད།

“Path of accumulation,” “ground of faith,” “concordance with a portion of liberation,” and “clear realization of doctrine” are synonymous equivalents.

ཚོགས་ལམ། དང་པའི་ས། ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཚོས་མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །

There is a reason for calling a [clear realization of the doctrine] a “path of accumulation” because it is the first of the paths accumulating the collections [of merit and wisdom] for the sake of attaining the enlightenment of the vehicle of its path, due to which it is called such.

[ཚོས་མངོན་རྟོགས་]དེ་ལ་ཚོགས་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ཚོགས་བསགས་པའི་ལམ་གྱི་དང་པོ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

There is a reason for calling a [clear realization of doctrine] a “ground of faith” because it is a path that is a state of skillfulness mainly in the five objects, faith and so forth [faith, effort, mindfulness, meditative stabilization, and wisdom], due to which it is called such.

[ཚོས་མངོན་རྟོགས་]དེ་^[5a]ལ་དང་པའི་ས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དང་སོགས་ཡུལ་ལྔ་[དང་པ་བཙོན་འགྲུས་བྱ་བ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་རབ།]ལ་གཙོ་བོར་མཁས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་

ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

There is a reason for calling a [clear realization of the doctrine] a “concordance with a portion of liberation” because a true cessation that is to have abandoned the afflictive obstructions is liberation, and a true cessation that is to have abandoned the artificial afflictive obstructions that is one part of that [true cessation that is the state of having abandoned the afflictive obstructions] is a part of liberation, and this is a path of an occasion that accords with attaining this [true cessation that is to have abandoned the artificial afflictive obstructions], due to which it is called such.

[ཚམས་མངོན་རྟོགས་]དེ་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡོད་དེ། ཉོན་ལྷོབ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ནི་ཐར་པ་
 དང་། [ཉོན་ལྷོབ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་]དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉོན་ལྷོབ་
 གུན་བཏགས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ནི་ཐར་པའི་ཆ་དང་།
 [ཉོན་ལྷོབ་གུན་བཏགས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་]དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་
 མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་
 ཕྱིར།

There is a reason for calling [an exalted knower of the path of accumulation] a “clear realization of doctrine” because “doctrine” in the term “clear realization of doctrine” is the twelve branches of the scriptures, and it is a state in which, having observed those [twelve branches of the scriptures] following sound-generalities, one reaches a definitive conclusion about a Hearer’s clear realization of the meaning [of the doctrine] mainly through hearing and thinking, due to which it is called such.

[ཚོགས་ལམ་པའི་མཐུན་པ་]དེ་ལ་ཚམས་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚམས་མངོན་རྟོགས་ཞེས་པའི་ཚམས་ནི་གསུང་
 རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་དང་། [གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་]དེ་
 ལ་དམིགས་ནས་སྐྱ་སྐྱའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དོན་
 མངོན་རྟོགས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབབས་པའི་

སྐབས་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

[*b. Paths of preparation*]

A clear realization of the meaning is the definition of the path of preparation. When [paths of preparation] are divided, there are three: Hearer paths of preparation, and so forth [that is, Hearer, Solitary Victor, and Great Vehicle paths of preparation].

དོན་མངོན་རྟོགས་དེ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཉན་ཐོས་
[རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་བཅས་]གྱི་སྦྱོར་ལམ་སོགས་གསུམ་ཡོད།

“Path of preparation,” “concordance with a portion of definite discrimination,” “limb of definite discrimination,” and “clear realization of the meaning” are equivalent.

སྦྱོར་ལམ། དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན། དེས་འབྲེད་ཡན་ལག་དོན་
མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག །

There is a reason for calling an [exalted knower in the continuum of one on the path of preparation] a “path of preparation” [or “path of connection”] because it connects to the path of seeing of the vehicle of its path, due to which it is called such.^a

[སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུ་གྱི་མཐུན་པ་]དེ་ལ་སྦྱོར་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་སྦྱོར་བས་ན་
དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

There is a reason for calling an [exalted knower in the continuum of one on the path of preparation] a “concordance with a portion of definite discrimination” because “definite discrimination” is the path of seeing, and it assists a portion of that [path of seeing], due to which it is called such.

^a Hopkins and Yi, *Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics*, in a footnote on p.63, offer this explanation for the usage of the translation “path of preparation:”

The translation of *sbyor lam* (*prayogamārga*) as “path of preparation” is based on the oral explanation of it as analogous to preparing food for a meal—the meal being the path of seeing. Whether it is called preparation, training, connection, joining, or application, it has to do with preparing one for the path of seeing, the initial direct realization of emptiness.

[སྐྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་]དེ་ལ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཞེས་བརྗོད་
 པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ངེས་འབྱེད་ནི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ལ།
 [མཐོང་ལམ་]དེའི་ཆ་ལ་པན་འདོགས་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་
 ཕྱིར།

There is a reason for calling an [exalted knower in the continuum of one on the path of preparation] a “limb of definite discrimination” because it is a limb causing attainment of the path of seeing, its effect, due to which it is called such.

[སྐྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་]དེ་ལ་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ཅེས་བརྗོད་
 པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པར་^[5b]བྱེད་
 པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

There is reason for calling an [exalted knower in the continuum of one on the path of preparation] a “clear realization of the meaning” because experience that is arisen from meditation has emerged with regard to any of the coarse or subtle selflessnesses that are the meanings of the scriptures, due to which it is called such.

[སྐྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་]དེ་ལ་དོན་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་
 པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་
 གང་རུང་ལ་སློམ་བྱུང་གི་སྤྱིང་བ་ཐོན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་
 ཕྱིར།

[c. Paths of seeing]

A clear realization of the truth is the definition of the path of seeing.

བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When [paths of seeing] are divided, there are three: Hearer paths of seeing, and so forth [that is, Hearer, Solitary Victor, and Great Vehicle paths of seeing].

དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་[རང་རྒྱལ་ཐོག་ཆེན་བཅས་]ཀྱི་མཐོང་ལམ་སོགས་
གསུམ་ཡོད།

“Path of seeing,” “clear realization of the truth,” and “exalted knower in the continuum of one on the path of seeing” are equivalent.

མཐོང་ལམ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
མཐུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག །

There is a reason for calling an [exalted knower of one on the path of seeing] a “path of seeing” because it is a path of newly realizing directly any of the coarse or subtle selflessnesses, due to which it is called such.

[མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ་]དེ་ལ་མཐོང་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། བདག་མེད་སྤྱོད་རགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་
གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

There is a reason for calling an [exalted knower of one on the path of seeing] a “clear realization of the truth” because it is a path newly directly realizing the truth, due to which it is called such.

[མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ་]དེ་ལ་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་
རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

[d. Paths of meditation]

A **subsequent clear realization** is the definition of the path of meditation. When paths of meditation are divided, there are three: Hearer, [Solitary Victor, and Great Vehicle] paths of meditation. “Path of meditation,” “subsequent clear realization,” and “exalted knower of one on the path of meditation” are equivalent.

རྗོན་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཉན་
ཐོས་[རང་རྒྱལ་ཐོག་ཆེན་བཅས་]ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་སོགས་གསུམ་ཡོད། སྒྲོམ་

ལམ། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། སྒོམ་ལམ་པའི་མཁུན་པ་རྣམས་
 དོན་གཅིག །

There is a reason for calling an [exalted knower of one on the path of meditation] a “path of meditation” because one is meditating uninterruptedly^a on a selflessness that has already been realized directly, due to which it is called such.

[སྒོམ་ལམ་པའི་མཁུན་པ་]དེ་ལ་སྒོམ་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྒོམ་
 པར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

There is a reason for calling an [exalted knower of one on the path of meditation] a “subsequent clear realization” because it is a path of directly realizing the truth subsequent to the path of seeing, due to which it is called such.

[སྒོམ་ལམ་པའི་མཁུན་པ་]དེ་ལ་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་ལ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

[e. Paths of no-more-learning]

An exalted knower posited from the viewpoint of having abandoned the afflictive obstructions is the definition of a path of no-more-learning.

ཉོན་ཐྱིབ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་མཁུན་པ་དེ་མི་སྒོམ་
 ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When paths of no-more-learning are divided terminologically, there are three: Hearer, [Solitary Victor, and Great Vehicle] paths of no-more-learning.

སྐྱའི་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་^[6a]ཐོས་ [རང་རྒྱལ་ཐེག་

^a Dan-ma-lo-chö specified *rgyun ldan du*, which is used on this occasion, as meaning “without interruption,” whereas *rgyun du* means always, or continuously.

ཚེན་བཅས་]ཀྱི་མི་སློབ་ལམ་སོགས་གསུམ་ཡོད།

“Path of no-more-learning,” “pristine wisdom of one who has abandoned the afflictive obstructions,” and “exalted knower of a Foe Destroyer” are equivalent .

མི་སློབ་ལམ། ཉོན་སློབ་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས། དག་བཅོམ་པའི་
མཁུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག །

There is a reason for calling an [exalted knower of a Foe Destroyer] a “path of no-more-learning” because one has completed the activities of the vehicle of its path, due to which it is called such.

[དག་བཅོམ་པའི་མཁུན་པ་]དེ་ལ་མི་སློབ་ལམ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པས་ན་དེ་
ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར།

3. Hearer Paths

II. EXPLAINING IN DETAIL A PRESENTATION OF THE GROUNDS AND PATHS OF THE THREE VEHICLES

This has three parts: explanations of Hearer [paths], Solitary Victor [paths], and Great Vehicle paths.

གཉིས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བྱེ་བྲག་དུ་
བཤད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་[གྱི་ལམ་]། རང་རྒྱལ་[གྱི་ལམ་]། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ལམ་བཤད་པ་དང་གསུམ།

A. EXPLANATION OF HEARER PATHS

This has five parts: Hearer paths of accumulation, preparation, seeing, meditation, and no-more-learning.

དང་པོ་[ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་བཤད་པ་]ལ། ཉན་ཐོས་གྱི་ཚོགས་ལམ། ལྷོང་
ལམ། མཐོང་ལམ། ལྷོམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་དང་ལྔ་ལམ།

1. Hearer paths of accumulation

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and explaining the mode of generation.

དང་པོ་ཉན་ཐོས་གྱི་ཚོགས་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་
གྲངས། རྟེན་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་བཞི།

a. Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Hearer's clear realization of doctrine generated prior to the path of preparation that is its effect is the definition of a Hearer path of accumulation.

རང་འབྲས་སྐྱེར་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་
རྟོགས་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

b. Divisions

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

When those [Hearer paths of accumulation] are divided, there are the three: great, medium, and small Hearer paths of accumulation.

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེ་
འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཡོད།

Also when those [Hearer paths of accumulation] are divided, there are the three: direct perceptions, inferential cognitions and subsequent cognitions [that are Hearers paths of accumulation].

ཡང་[ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། མངོན་སུམ། རྗེས་
དཔག །བཅད་ཤེས་གསུམ་ཡོད།

The first [that is, direct perceptions] are, for instance, the first five clairvoyances [the clairvoyances of magical emanation, divine ear, memory of former lives, knowing others' minds, and divine eye] in the continuum of one [on the Hearer path of accumulation].

དང་པོ་[མངོན་སུམ་]ནི། [ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་པ་]དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་
ཤེས་དང་པོ་ལྔ་[རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་དང་། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས། ལྷའི་ན་
བའི་མངོན་ཤེས། ཐོན་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་མངོན་ཤེས། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་
ཤེས་བཅས་ལྔ་]ལྟ་བུའོ། །

The second [an inferential cognition] is, for instance, an awareness in the continuum of one [on the Hearer path of accumulation] newly realizing the selflessness of the person in dependence on a sign.

གཉིས་པ་ [རྗེས་དཔག་] རི། [ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་པ་] དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 ཉན་ཐོས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསར་དུ་རྟོགས་
 པའི་སྣོ་ལྟ་བུའོ། །

The third [a subsequent cognition] is, for instance, an ascertaining consciousness in the continuum of one [on the Hearer on the path of accumulation] that ascertains the selflessness of the person.

གསུམ་པ་ [བཅད་ཤེས་] རི། [ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་པ་] དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །

c. Synonyms

གསུམ་པ་ [རྣམ་གཤངས་] རི།

“Hearer path of accumulation,” “Hearer ground of faith,” “Hearer concordance with a portion of liberation,” and “Hearer clear realization of the doctrine” are synonymous equivalents. For etymologies of these, apply the same pattern as previously [for “path of accumulation”].

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དད་པའི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་རྟོགས་རྣམས་^[6b] འོན་
 གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གཤངས་སོ། ། སྐྱབས་ཤེས་ལམ་ [ཚོགས་ལམ་] དང་
 རིགས་འགྲེལ། །

d. Explaining the mode of generation

བཞི་པ་ [སྐྱེ་བའི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་] རི།

When, by way of having generated in one’s continuum an attitude to definitely leave cyclic existence, non-artificial experience emerges with regard to an attitude seeking a Hearer’s liberation, one has generated a Hearer path of accumulation in one’s continuum.

ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 ཐར་པ་དོན་གཉེས་ཀྱི་བསམ་པ་ལ་བཙོས་མེན་གྱི་སྤྱོད་བ་ཐོན་པ་
 ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཅོ། །

The boundaries are from the Hearer path of accumulation until just before attaining the Hearer path of preparation.

ས་མཚམས་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤྱོད་
 ལམ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོད།

2. Hearer paths of preparation

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and mode of generation.

གཉེས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་
 རྣམ་གྲངས། རྐྱེ་ཚུལ་དང་བཞི།

a. Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Hearer's clear realization of the meaning generated prior to the Hearer path of seeing that is its effect is the definition of a Hearer path of preparation.

རང་འབྲས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 དོན་མངོན་ཉོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

b. Divisions

གཉེས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

When those [Hearer paths of preparation] are divided by way of their entities, there are four: Hearer heat, peak, forbearance, and supreme mundane quality paths of preparation.

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལམ་]དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 སྒྲིབ་ལམ་དོན། ཚེ་མོ། བཟོད་པ། ཚོས་མཚོག་བཞི་དང་།

And, when divided by way of their capacity, there are three: great, medium, and small. For:

1. in terms of a single [person's] continuum, the Hearer path of preparation that is initially generated is posited as the small, the [Hearer] path of preparation that is generated in the middle as the medium, and the Hearer path of preparation that is generated at the end as the great
2. and in terms of different [persons'] continuums, a path of preparation of a person of sharp faculties is posited as the great, that [path of preparation] of a person of medium faculties as the medium, and that [path of preparation] of a person of dull faculties as the small.

རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་ཡོད་དེ། [གང་
 ཟག་]རྒྱུད་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོར་སྐྱེས་པའི་ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལམ་དེ་རྒྱུད་ཏུ། བར་དུ་སྐྱེས་པའི་སྒྲིབ་ལམ་དེ་
 འབྲིང་། བ་མར་སྐྱེས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལམ་དེ་ཆེན་པོར་
 འཛོག། [གང་ཟག་]རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབང་
 ཚོན་གྱི་སྒྲིབ་ལམ་དེ་ཆེན་པོ། །དབང་འབྲིང་གི་[སྒྲིབ་ལམ་]དེ་
 འབྲིང་། དབང་རྒྱལ་གྱི་[སྒྲིབ་ལམ་]དེ་རྒྱུད་ཏུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར།

c. Synonyms

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གངས་]ནི།

“Hearer path of preparation,” “Hearer concordance with a portion of definite discrimination,” and “Hearer clear realization of the meaning” are synonymous equivalents. For etymologies, apply the same pattern as previously.^a

ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། ཉན་

^a See 35ff. above.

ཐོས་ཀྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་མེད་གི་རྣམ་གྲངས་
སོ། །སྐྱབ་བཤད་སྣ་མ་དང་རིགས་འགྲོའོ། །

A path of preparation of a Hearer definite in that lineage is a conceptual subsequent cognition with regard to the subtle selflessness of the person because that [path of preparation of one definite in the Hearer lineage] is non-prime conceptual knowledge realizing the subtle selflessness of the person.

རིགས་ངེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱོད་
མོ་ལ་^[7a]རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཏེ། [རིགས་ངེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་
ལམ་]དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱོད་མོ་རྟོགས་པའི་ཚད་མིན་གྱི་
ཞེན་རིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། །

Someone's propounding that there are wrong consciousnesses on Hearer paths of accumulation and preparation is not logically feasible because whatever is [either of] those [two—Hearer paths of accumulation or preparation] must be factually concordant awarenesses.

ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱར་གཉིས་ལ་ལོག་ཤེས་ཡོད་ཅེས་
སྐྱབ་བ་ཞི་མི་འཐད་དེ། [ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱར་གཉིས་སོ་གང་ཅུང་]དེ་ཡིན་
ན་སྟོ་དོན་མཐུན་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར། །

d. Mode of generation

བཞི་བ་[སྐྱེ་ཚུལ་]ནི།

When one on the Hearer path of accumulation, from within a continuous meditative equipoise of calm abiding realizing the subtle selflessness of persons, attains a wisdom arisen from meditation having induced through the power of analyzing this subtle selflessness a special bliss of mental and physical pliancy, this is called attaining the Hearer path of preparation.

ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ངེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱོད་མོ་
རྟོགས་པའི་ཞི་གནས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་

བདག་མེད་ཕྱ་མོ་ལ་དབྱེད་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷས་སེམས་ཤེན་སྦྱངས་ཀྱི་
 བདེ་བ་བྱུང་བར་ཅན་དངས་ཏེ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཐོབ་པ་
 ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །

The boundaries [of the Hearer path of preparation] are from the completion of the Hearer path of accumulation until just before attaining the Hearer path of seeing.

ས་མཚམས་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚྲགས་ལམ་རྗེས་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོད།

3. Hearer paths of seeing

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and explaining the mode of generation.

གསུམ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
 མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་དང་བཞི།

a. Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Hearer's clear realization of the truth that is generated prior to the Hearer path of meditation which is its effect is the definition of a Hearer path of seeing.

རང་འབྲས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་མ་སྦྱོས་གོང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 བདེན་པ་མངོན་ཏྱགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་
 ཉིད།

b. Divisions

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

When those [Hearer paths of seeing] are divided by way of their entities, there are three: Hearer paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise, Hearer paths of seeing that are pristine wisdoms of subsequent attainment, and Hearer paths of seeing that are neither of those two [that is, are Hearer paths of seeing that are neither pristine wisdoms of meditative equipoise nor pristine wisdoms of subsequent attainment].

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་]དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
 རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས། [ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་]དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་གསུམ་ཡོད།

[1). HEARER PATHS OF SEEING THAT ARE PRISTINE WISDOMS OF MEDITATIVE EQUIPOISE]

A Hearer's clear realization of the truth that is in one-pointed meditative equipoise on the selflessness of the person which is its object is the definition of a Hearer path of seeing that is a pristine wisdom of meditative equipoise.

རང་ལུལ་དུ་གྱུར་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་རྗེ་གཅིག་དུ་
 མཉམ་བར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ།
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་^[7b]ཉིད།

When [Hearer paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise] are divided, there are three: the two, Hearer paths of seeing that are uninterrupted paths (*bar chad med lam*), and that are paths of release (*rnam grol lam*), as well as Hearer paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise that are neither of those two [that is, that are neither Hearer paths of seeing that are uninterrupted paths or paths of release].

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་

གཉིས། [ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་]དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
 མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས་དང་གསུམ་ཡོད།

*[A] HEARER PATHS OF SEEING THAT ARE UNINTER-
 RUPTED PATHS]*

A Hearer’s clear realization of the truth that is the actual antidote to the artificial afflictive obstructions is the definition of a Hearer path of seeing that is an uninterrupted path.

ཉོན་ཐོས་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
 བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟར་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When [Hearer paths of seeing that are uninterrupted paths] are divided, there are the eight forbearances of a Hearer path of seeing—[the two: doctrinal forbearance and subsequent forbearance with regard to suffering; the two doctrinal forbearance and subsequent forbearance with regard to sources; the two, doctrinal forbearance and subsequent forbearance with regard to cessations; and the two, doctrinal forbearance and subsequent forbearance with regard to paths]. These [eight forbearances] are mutually inclusive because an uninterrupted path of a Hearer path of seeing is all eight of these [forbearances], because it is the four doctrinal forbearances—[doctrinal forbearance with regard to suffering, doctrinal forbearance with regard to sources, doctrinal forbearance with regard to cessations, and doctrinal forbearance with regard to paths] and also the four subsequent forbearances—[subsequent forbearance with regard to sufferings, subsequent forbearance with regard to sources, subsequent forbearance with regard to cessations, and subsequent forbearance with regard to paths].

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱུད་[སྤྱལ་བཟུང་ཚེས་བཟོད་རྗེས་བཟོད་གཉིས། ཀུན་
 འབྱུང་ཚེས་བཟོད་རྗེས་བཟོད་གཉིས། འགོག་པ་ཚེས་བཟོད་རྗེས་བཟོད་གཉིས། ལམ་
 ཚེས་བཟོད་རྗེས་བཟོད་གཉིས།]ཡོད། [བཟོད་པ་བརྒྱུད་པ་]དེ་རྣམས་ཡིན་བྱུང་།

མཉམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་
 [བཟོད་པ་]དེ་བརྒྱད་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོས་བཟོད་བཞི་[སྐྱལ་བསྐྱལ་
 ཚོས་བཟོད། ཀུན་འབྱུང་ཚོས་བཟོད། འགོག་པ་ཚོས་བཟོད། ལམ་ཚོས་བཟོད།]ཡང་
 ཡིན་རྗེས་བཟོད་བཞི་[སྐྱལ་བསྐྱལ་རྗེས་བཟོད། ཀུན་འབྱུང་རྗེས་བཟོད། འགོག་
 པ་རྗེས་བཟོད། ལམ་རྗེས་བཟོད་]ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

[A Hearer path of seeing that is an uninterrupted path] is the first four [the doctrinal forbearances] because of being an uninterrupted path of a Hearer path of seeing that directly realizes the objects—the four noble truths [that is, the four–true sufferings, true sources, true cessations, and true paths]—as without a self of persons. [A Hearer path of seeing that is an uninterrupted path] is the second four, [the subsequent forbearances] because of being an uninterrupted path of a Hearer path of seeing that directly realizes the subjects—the four doctrinal forbearances [subsequent forbearance with regard to suffering, subsequent forbearance with regard to sources, subsequent forbearance with regard to cessations, and subsequent forbearance with regard to paths]—as without a self of persons.

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་]དང་པོ་[ཚོས་བཟོད་]བཞི་
 ཡིན་ཏེ། དུལ་བདེན་པ་བཞི་[སྐྱལ་བསྐྱལ་བདེན་པ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ།
 འགོག་པའི་བདེན་པ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཞི་]གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། [ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་]གཉིས་
 པ་[རྗེས་བཟོད་]བཞི་ཡིན་ཏེ། དུལ་ཅན་ཚོས་བཟོད་བཞི་[སྐྱལ་བསྐྱལ་
 ཚོས་བཟོད། ཀུན་འབྱུང་ཚོས་བཟོད། འགོག་པ་ཚོས་བཟོད། ལམ་ཚོས་བཟོད་
 བཞི་]གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

[B] HEARER PATHS OF SEEING THAT ARE PATHS OF RELEASE]

A Hearer's clear realization of the truth that is a path of release having abandoned the artificial afflictive obstructions is the definition of a Hearer path of seeing that is a path of release.

ཉམ་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་ཏོགས་དེ། ཉམ་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When [Hearer paths of seeing that are paths of release] are divided, there are the eight knowledges of a Hearer—[the two: doctrinal and subsequent knowledge of suffering; the two, doctrinal and subsequent knowledge of sources; the two, doctrinal and subsequent knowledge of cessation; and the two, doctrinal and subsequent knowledge of paths].

[ཉམ་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉམ་ཐོས་ཀྱི་ཤེས་
པ་བརྒྱད་[སྤྲུག་བསྐྱེད་ཚོས་ཤེས་རྗེས་གཉིས། ཀུན་འབྱུང་ཚོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་
གཉིས། འགོག་པ་ཚོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས། ལམ་ཚོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས།]ཡོད།

These [eight knowledges of a Hearer] are mutually inclusive because a Hearer path of seeing that is a path of release is all eight [knowledges], because of being the four doctrinal knowledges [doctrinal knowledge of suffering, doctrinal knowledge of sources, doctrinal knowledge of cessation, and doctrinal knowledge of paths] and of also being the four subsequent knowledges [subsequent knowledge of suffering, subsequent knowledge of sources, subsequent knowledge of cessation, and subsequent knowledge of paths].

[ཉམ་ཐོས་ཀྱི་ཤེས་པ་བརྒྱད་]དེ་རྣམས་ཡིན་ལྷན་མཉམ་ཡིན་ཏེ། ཉམ་
ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་[ཤེས་པ་]དེ་བརྒྱད་ཀ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཚོས་ཤེས་བཞི་[སྤྲུག་བསྐྱེད་ཚོས་ཤེས་། ཀུན་འབྱུང་ཚོས་ཤེས་།
འགོག་པ་ཚོས་ཤེས་། ལམ་ཚོས་ཤེས་བཞི་]ཡང་ཡིན་རྗེས་ཤེས་བཞི་[སྤྲུག་
བསྐྱེད་རྗེས་ཤེས་ ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་ འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་ ལམ་རྗེས་ཤེས་བཞི་]ཡང་

ཡིན་པའི་ཕྱིར།

It is the first four [doctrinal knowledge of suffering, doctrinal knowledge of sources, doctrinal knowledge of cessation, and doctrinal knowledge of paths] because of being a Hearer path of seeing that is a path of release directly realizing the objects—that is, the four truths—as without a self of persons. It is the second four [subsequent knowledge of suffering, subsequent knowledge of sources, subsequent knowledge of cessation, and subsequent knowledge of paths] because of being a Hearer path of seeing that is a path of release directly realizing the subjects—that is, the four doctrinal knowledges—as without a self of persons.

དང་པོ་བཞི་[སྤྲུག་བཟུལ་ཚེས་ཤེས། ཀུན་འབྱུང་ཚེས་ཤེས། འགོག་པ་ཚེས་ཤེས། ལམ་ཚེས་ཤེས་བཞི་]ཡིན་ཏེ། དུལ་བདེན་པ་བཞི་[སྤྲུག་བདེན་པ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ། འགོག་པའི་བདེན་པ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཞི་]གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་^[8a]མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཞི་[སྤྲུག་བཟུལ་རྗེས་ཤེས། ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས། འགོག་པ་རྗེས་ཤེས། ལམ་རྗེས་ཤེས་བཞི་]ཡིན་ཏེ། དུལ་ཅན་ཚེས་ཤེས་བཞི་[སྤྲུག་བཟུལ་ཚེས་ཤེས། ཀུན་འབྱུང་ཚེས་ཤེས། འགོག་པ་ཚེས་ཤེས། ལམ་ཚེས་ཤེས་བཞི་]གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

[C) HEARER PATHS OF SEEING THAT ARE PRISTINE WISDOMS OF MEDITATIVE EQUIPOISE THAT ARE NEITHER UNINTERRUPTED PATHS NOR PATHS OF RELEASE]

[Hearer] paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise that are neither of the [above] two, are, for instance: (1) Hearer paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise set in one-pointed

meditative equipoise on emptiness; (2) Hearer paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise set in one-pointed meditative equipoise on the emptiness of duality; and (3) Hearer paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise set in one-pointed meditative equipoise on the selflessness of the person.

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་]དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་[ཉན་ཐོས་ཀྱི་]མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ནི། ལྷོང་ཉིད་ལ་ཚེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། གཉིས་ལྷོང་ལ་ཚེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་ཚེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །

The sixteen periods of forbearance and knowledge of the path of seeing occur in two sections of generation because the eight forbearances-are generated simultaneously and the eight knowledges—[the two: doctrinal and subsequent knowledge of suffering; the two, doctrinal and subsequent knowledge of sources; the two, doctrinal and subsequent knowledge of cessation; and the two, doctrinal and subsequent knowledge of paths]—are generated simultaneously.

མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་པོ་དེ་སྐྱེ་ཐེབས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། བཟོད་པ་བརྒྱད་[སྤྱག་བསྐྱེལ་ཚོས་བཟོད་རྗེས་བཟོད་གཉིས། ཀུན་འབྱུང་ཚོས་བཟོད་རྗེས་བཟོད་གཉིས། འགོག་པ་ཚོས་བཟོད་རྗེས་བཟོད་གཉིས། ལམ་ཚོས་བཟོད་རྗེས་བཟོད་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་པོ་]གཅིག་ཆར་དང་ཤེས་པ་བརྒྱད་[སྤྱག་བསྐྱེལ་ཚོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས། ཀུན་འབྱུང་ཚོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས། འགོག་པ་ཚོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས། ལམ་ཚོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་པོ་]གཅིག་ཆར་དང་ཤེས་པ་བརྒྱད་གཅིག་ཆར་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

There is a length of the period of time of the uninterrupted path and the

path of release of a Hearer path of seeing because [these paths] have the length of time of the shortest moment in which an action can be completed.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
གཉིས་ཀྱི་ཡུན་ཚད་ཡོད་དེ། བྱ་ཚླགས་ཀྱི་བྱང་མཐའི་སྐད་ཅིག་
མའི་ཡུན་ཚད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

This [duration of the uninterrupted paths and paths of release] should be known also with regard to the later occasions.^a

འདི་འོག་མའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

[2] HEARER PATHS OF SEEING THAT ARE PRISTINE WISDOMS OF SUBSEQUENT ATTAINMENT]

A Hearer's clear realization of the truth that is posited from the viewpoint of (1) being a Hearer path of seeing that is neither an uninterrupted path nor a path of release of a Hearer path of seeing and (2) arising after the completion of the path of release that induces it is the definition of a Hearer path of seeing that is a pristine wisdom of subsequent attainment.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཡང་ཡིན་^bརང་
འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཚླགས་རྗེས་སུ་བྱུང་པའི་ཆ་ནས་
བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

Although Jam-yang-chog-lha-ö-ser says that a pristine wisdom of subsequent attainment must only be a conceptual consciousness, in our own system there are both conceptual and non-conceptual [pristine wisdoms of

^a Lo-sang-gyal-tshan explained that this could be taken as referring to later sections of this book describing the path of meditation, and also to the uninterrupted paths and paths of release of Solitary Victors and Bodhisattvas.

^b In the 2012 Mundgod digital version there is a perpendicular stroke (*shad*) after *yang yin* and before *rang* to indicate the end of a phrase. It is not found in either the 1999 TBRC *bla brang* (8a.6) or the 1987 Lhasa Go-mang (7b.1) editions, which have been followed.

subsequent attainment].

འཇམ་དབྱངས་མཚོག་ལྷ་འོད་ཟེར། རྗེས་ཐོབ་^[8b]ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོག་
 པ་ཁོ་ན་དགོས་གསུང་ཡང་།^a རང་ལུགས་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་
 མེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །

[3) HEARER PATHS OF SEEING THAT ARE NEITHER PRISTINE WISDOMS OF MEDITATIVE EQUIPOISE NOR PRISTINE WISDOMS OF SUBSEQUENT ATTAINMENT]

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་
 ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་]

[Hearer paths of seeing] that are neither of those two are the four immeasurables—[immeasurable love, immeasurable compassion, immeasurable joy, and immeasurable equanimity]—and awarenesses intent on liberation in the continuums of those on an uninterrupted path or a path of release of a Hearer path of seeing.

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་
 ཐོབ་ཡེ་ཤེས་]དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པ་[འི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་]ནི།
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་པ་བའི་^bརྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མེད་བཞི་[བྱམས་
 པ་ཚད་མེད། རྗེ་རྗེ་ཚད་མེད། དགའ་བ་ཚད་མེད། བཏང་སྦྲུམས་ཚད་མེད་
 བཞི་]དང་། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་དང་།

Also there are exalted knowers realizing emptiness and exalted knowers realizing emptiness of duality that occur in the continuum of one who has attained a state of subsequent attainment of a Hearer path of seeing.

^a The 2012 Mundgod digital version reads *gsungs kyang*, whereas both the 1999 TBRC *bla brang* (8b.1) and the 1987 Lhasa Go-mang (7b.3) editions read *gsung yang*. The printed editions have been followed.

^b The 2012 Mundgod digital version (8.22) reads *lam pa ba*, whereas both the 1999 TBRC *bla brang* (8b.1-2) and the 1987 Lhasa Go-mang (7b.3) editions read *lam pa pa*. The printed editions have been followed.

ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
མཐུན་པ་དང་། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་བྱེད་
དོ། །

c. Synonyms

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གངས་]ནི།

“Hearer path of seeing,” “Hearer clear realization of the truth,” and “exalted knower of one on the Hearer path of seeing” are equivalent. For etymologies, apply the same pattern as previously.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས།
ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པའི་མཐུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག། སྐྱེ་
བཤད་ལྔ་མ་དང་རིགས་འགྲེ།

d. Explaining the mode of generation

བཞི་པ་[སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་]ནི།

A Hearer path of seeing that is an uninterrupted path and a [Hearer path of seeing] that is a path of release are generated in one session of meditative equipoise. Rising from that [meditative equipoise], a [Hearer path of seeing] that is a pristine wisdom of subsequent attainment is generated. After that [path of seeing that is a pristine wisdom of subsequent attainment], a third category of meditative equipoise—[a Hearer path of seeing that is neither a pristine wisdom of meditative equipoise nor a pristine wisdom of subsequent attainment]—is generated.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་། [ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་]དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་མཉམ་བཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་
སྐྱེ། [མཉམ་བཞག་]དེ་ལས་ལངས་ནས་[ཉན་ཐོས་]དེའི་མཐོང་ལམ་
རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ། [མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་]དེའི་འོག་ཏུ་མཉམ་

བཞག་ཡུང་གསུམ་པ་[ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་
ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་མཐོང་ལམ་]སྐྱེ་བ་ཡོད་དོ། །

4. Hearer paths of meditation

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and mode of generation.

བཞི་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱོམ་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་
རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་ཚུལ་དང་བཞི།

a. Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Hearer's subsequent clear realization is the definition of a Hearer path of meditation.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱོམ་ལམ་གྱི་
མཚན་ཉིད།

b. Divisions

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

When [Hearer paths of meditation] are divided, there are the two, [Hearer paths of meditation] that are meditative [equipoise] and that are subsequent [attainment] and also a third, Hearer paths of meditation that are neither of those two—[that is, neither pristine wisdoms of meditative equipoise nor pristine wisdoms of subsequent attainment].

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱོམ་ལམ་དེ་ལ་]དབྱེ་ན། [ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱོམ་ལམ་]མཉམ་ [བཞག་
ཡེ་ཤེས་དང་]རྗེས་[ཐོབ་ཡེ་ཤེས་]གཉིས། [ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱོམ་ལམ་ཉམ་བཞག་ཡེ་
ཤེས་དང་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་]དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་སྐྱོམ་ལམ་དང་གསུམ་ཡོད།

A Hearer's subsequent clear realization that is set in one-pointed meditative equipoise on the selflessness that is its object is the definition of a Hearer path of meditation that is a pristine wisdom of meditative equipoise.

རང་ལྷུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་ལ་ཚེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྒོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

When [Hearer paths of meditation that are pristine wisdoms of meditative equipoise] are divided, there are three: Hearer paths of meditation that are uninterrupted paths, that are paths of release, and Hearer paths of meditation that are pristine wisdoms of meditative equipoise that are neither of those—[that is, neither uninterrupted paths nor paths of release].

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་]དེ་^[9a]ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་།
[ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་]དེ་གང་རུང་མ་
ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་
གསུམ་ཡོད།

A Hearer's subsequent clear realization that serves as the actual antidote to the afflictive obstructions that are to be abandoned by a path of meditation that are its own corresponding objects of abandonment is the definition of a Hearer path of meditation that is an uninterrupted path.

རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་སྒོམ་སྤང་ཉོན་སློབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་
དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྒོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When [Hearer paths of meditation that are uninterrupted paths are] divided, there are nine, ranging from the small of the small Hearer paths of meditation to the big of the big Hearer paths of meditation. (See the chart on the next page.)

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 སྒྲིམ་ལམ་རྒྱང་ཏུ་འཕྲོ་རྒྱང་ཏུ་ནས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་བར་དགུ་
 ཡོད།

Chart 1: Objects abandoned by the path of meditation

(read chart from bottom to top for temporal order)

<i>Path of Meditation</i>			<i>Object Abandoned</i>			
Big	9	Big	Path of Release Uninterrupted Path	Small	9	Small
	8	Medium	Path of Release Uninterrupted Path	Medium	8	
	7	Small	Path of Release Uninterrupted Path	Big	7	
Medium	6	Big	Path of Release Uninterrupted Path	Small	6	Medium
	5	Medium	Path of Release Uninterrupted Path	Medium	5	
	4	Small	Path of Release Uninterrupted Path	Big	4	
Small	3	Big	Path of Release Uninterrupted Path	Small	6	Medium
	2	Medium	Path of Release Uninterrupted Path	Medium	5	
	1	Small	Path of Release Uninterrupted Path	Big	4	

A Hearer’s subsequent clear realization that is a path of release having abandoned the afflictive obstructions to be abandoned by a path of meditation that are the corresponding objects of abandonment of the uninterrupted path inducing it is the definition of a Hearer’s path of meditation that is a path of release.

རང་འདྲེན་བྱེད་གྱི་བར་ཚད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་
སྐྱོམ་སྤང་ཉོན་སྐྱིབ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དུ་གྱུར་བའི་ཉན་
ཐོས་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་གྱི་སྐྱོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When those [Hearer paths of meditation that are paths of release] are di-
vided, there are two: those done in terms of gradual objects of abandon-
ment and those done in terms of simultaneous objects of abandonment.

[ཉན་ཐོས་གྱི་སྐྱོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། སྤང་བྱ་གཅིག་ཆར་བའི་^aདབང་དུ་
བྱས་པ་གཉིས།

Regarding the first, [those done in terms of gradual objects of abandon-
ment], there are eighty-one afflictions to be abandoned by the path of med-
itation: there are nine cycles of afflictions to be abandoned by a path of
meditation that are included within the level of the Desire Realm: [the
three—big, medium, and small of the big; the three—big, medium, and
small of the medium; and the three—big, medium, and small of the small
of the afflictions to be abandoned by the path of meditation that are in-
cluded within the desire realm, making nine]. Similarly [to the desire
realm], there are nine cycles of afflictions to be abandoned by a path of
meditation for each of the other [eight] levels ranging from the first con-
centration to the peak of cyclic existence.

དང་པོ་[སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་]ནི། འདོད་པའི་སས་
བསྐྱུས་གྱི་སྐྱོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་སྐྱོར་དགུ་[འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་སྐྱོམ་
སྤང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་འབྲིང་ཚུང་དུ་གསུམ་དང་། འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་འབྲིང་

^a The 2012 Mundgod digital edition (9.15) reads *gcig char ba'i*, the 1987 Lhasa Go-mang (8a.5) edition, reads *gcig char pa'i*, and the 1999 TBRC *bla brang* (9a.4) seems to read *gcig char ba'i*, but is not clear. *Ba* has been followed.

རྒྱུ་ཏུ་གསུམ་དང། རྒྱུ་ཏུ་འཛིན་པོ་འབྲིང་རྒྱུ་ཏུ་གསུམ་ཉེ་དགུ་]དང། [འདོད་
 པ་]དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་སྲིད་ཚེའི་སས་བཟུས་
 གྱི་བར་གྱི་ས་^aའེ་འེ་ལ་སྐྱོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་སྐྱོར་དགུ་དགུ་ཉེ་
 སྐྱོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཅིག་ཡོད་ལ།

^a The 1987 Lhasa Go-mang edition (8a.6) mistakenly reads *gyis re re*.

Chart 2: Afflictive emotions to be abandoned in terms of the three realms and nine levels

(Read from bottom to top)

afflictive emotions pertaining to the Formless Realm	Peak of Cyclic Existence (ninth level)		73-81
	Nothingness (eighth level)		64-72
	Infinite Consciousness (seventh level)		55-63
	Infinite Space (sixth level)		46-54
afflictive emotions pertaining to the Form Realm	Fourth Concentration (fifth level)		37-45
	Third Concentration (fourth level)		28-36
	Second Concentration (third level)		19-27
	First Concentration (second level)		10-18
afflictive emotions pertaining to the Desire Realm (first level)	small	small of the small	9
		medium of the small	8
		great of the small	7
	medium	small of the medium	6
		medium of the medium	5
		great of the medium	4
	big	small of the big	3
		medium of the big	2
		great of the big	1

There are eighty-one uninterrupted paths of the path of meditation which are the actual antidotes that successively abandon those [eighty-one afflictions to be abandoned by the path of meditation].

[སློམ་སྤང་ཉེན་མོངས་བརྒྱད་ཅུ་ཅུ་གཅིག་]དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱེད་ཀྱི་དངོས་གཉེན་སློམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བརྒྱད་ཅུ་ཅུ་གཅིག་དང་།

And, there are eighty-one paths of release: eighty paths of release of paths of meditation which are states of those [eighty-one afflictions to be abandoned by the path of meditation] having been abandoned sequentially, and

in addition [to those eighty paths of release of the path of meditation], one path of release that is included within the path of no-more-learning of the vehicle which is its path.

[སྐྱོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་བརྒྱད་ཅུ་ཙ་གཅིག་]དེ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྤངས་པའི་
སྐྱོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བརྒྱད་ཅུ་དང་། [སྐྱོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བརྒྱད་
ཅུ་]དེའི་སྤྲོང་དུ་ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་མི་སློབ་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཅིག་སྟེ། རྣམ་གྲོལ་ལམ་བརྒྱད་ཅུ་^[9b] ཙ་གཅིག་
ཡོད་དོ། །

For [Hearer paths of meditation] done in terms of simultaneous objects of abandonment, there are nine cycles of uninterrupted paths of the path of meditation. These nine range from the small of the small uninterrupted paths of the path of meditation that abandons simultaneously the nine big of the big afflictions to be abandoned by the path of meditation, these being of the nine levels of the three realms—[that is the desire realm, four concentrations, and four formless absorptions, making nine], up through the big of the big uninterrupted paths of the path of meditation that abandons simultaneously the nine small of the small afflictions to be abandoned by the path of meditation of those nine levels—[the desire realm, four concentrations, and four formless absorptions].

སྤངས་བྱ་གཅིག་ཆར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཁམས་གསུམ་ས་
དགུའི་[འདྲོད་པ། བསམ་གཏན་བཞི། གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ་དགུའི་]སྐྱོམ་སྤངས་
ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དགུ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤྲོང་བྱེད་གྱི་
སྐྱོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྔ་དུའི་ལྔ་དུ་ནས། [འདྲོད་པ།
བསམ་གཏན་བཞི། གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ་]ས་དགུ་པོ་དེ་དག་གི་སྐྱོམ་སྤངས་
ཉོན་མོངས་ལྔ་དུའི་ལྔ་དུ་དགུ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤྲོང་བྱེད་གྱི་
སྐྱོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་བར་དགུ་སྟེ་
སྐྱོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱོར་དགུ་དང་།

Also, there are nine cycles of paths of release that are [states of] having abandoned those [nine from the great of the great afflictions up to the small

of the small] objects of abandonment by a path of meditation.

སྒྲོམ་སྤང་[ཉམ་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱང་ཅུའི་རྒྱང་ཅུ་བར་དགུ་པོ་]དེ་
དག་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱོར་དགུ་ཡོད་དོ། །

c. Synonyms

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གྲངས་]ནི།

“Hearer path of meditation,” “Hearer subsequent clear realization,” and “exalted knower in the continuum of a Hearer on the path of meditation” are synonymous equivalents.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། ཉན་
ཐོས་སྒྲོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་སོ། །

d. Mode of generation

བཞི་པ་[སྐྱེ་ཚུལ་]ནི།

When, in dependence on meditating on what has already been realized—the selflessness of the person—a Hearer on the path of seeing attains the actual antidote to the big of the big afflictive obstructions, a Hearer path of meditation is generated in that [person’s] continuum.

ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ཟིན་
བསྒྲོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམ་སྐྱིབ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་
གཉེན་ཐོབ་པ་ན་[གང་ཟག་]དེའི་རྒྱུད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་
སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིང་།

5. Hearer paths of no-more-learning

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and mode of attainment.

ལྷ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སྣོབ་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་
རྣམ་གྲངས། ཐོབ་ཚུལ་དང་བཞི།

a. Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A clear realization of one who has completed the progress of a Hearer's path is the definition of a Hearer path of no-more-learning.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་བསོད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མངོན་རྟོགས་དེ།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སྣོབ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

b. Divisions

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

When those [Hearer paths of no-more-learning] are divided, there are two: exalted knowers of Foe Destroyers who have simultaneously [abandoned] the objects of abandonment and exalted knowers of Foe Destroyers who have gradually [abandoned] the objects of abandonment.

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སྣོབ་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྤང་བྱ་གཅིག་ཆར་བའི་དགྲ་

བཅོམ་པའི་མཐུན་པ་དང་། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་དགྲ་བཅོམ་

པའི་མཐུན་པ་དང་གཉིས་ཡོད།

When [Hearer paths of no-more-learning are] divided by way of faculty, there are two types: [exalted knowers of] Hearer Foe Destroyers of sharp faculties and exalted knowers of those of dull faculties.

[ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སྣོབ་ལམ་ལ་]དབང་པོའི་སྣོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་

དགྲ་བཅོམ་པ་དབང་རྣམ་[གྱི་མཐུན་པ་]དང་དབང་རྩལ་གྱི་མཐུན་

པ་གཉིས་ཡོད།

c. Synonyms

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གྲངས་]ནི།

“Hearer path of no-more-learning,” “Hearer path of completion,” and “exalted knower in the continuum of a Hearer Foe Destroyer” are synonymous equivalents.

ཉན་^[10a]ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐར་ཕྱུར་པའི་ལམ།
 ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་
 མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །

d. Mode of attainment

བཞི་པ་[ཐོབ་ཚུལ་]ནི།

A diamond-like meditative stabilization within the Hearer path of meditation causes the afflictive obstructions to have the quality of not being suitable to be produced; when, in the second moment one attains a path of release [that is a state] of having abandoned the afflictive obstructions, one actualizes a Hearer path of no-more-learning.

ཉན་ཐོས་ཀྱི་སློམ་ལམ་དོ་རྗེ་ལྷ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་སློབ་
 རྒྱུ་མི་རུང་གི་ཚོས་ཅན་དུ་བྱས་ཏེ། སྐད་ཅིག་གཉེས་པ་ལ་ཉོན་
 སློབ་སྐྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་
 ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

4. Solitary Victor Paths

B. EXPLANATION OF SOLITARY VICTOR PATHS

This has five parts: definition, divisions, synonyms, and the meanings of the individual divisions.^a

གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས། རྩེ་བ་སོ་སོའི་དོན་དང་ལྡན།

1. Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Solitary Victor’s clear realization that serves as a passageway opening the opportunity for progressing to a Solitary Victor’s liberation is the definition of a Solitary Victor path.

རང་རྒྱལ་གྱི་ཐར་པར་བགོད་པའི་གོ་སྐབས་ལྟེ་ཤུལ་དུ་གྱུར་པའི་
རང་རྒྱལ་གྱི་མངོན་རྟོགས་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

2. Divisions

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

When those [paths of Solitary Victors] are divided, there are five: Solitary Victor paths of accumulation, preparation, seeing, meditation, and no-more-learning.

---

^a The Tibetan texts of all three editions used: the 1999 TBRC *bla brang* (10a.3), the 1987 Lhasa Go-mang (9a.2-3) and the Mundgod digital (10.16), all say that there are five parts to this section, but list only four, and in the following text only four parts are explained. A section on etymological explanations frequently given in this context (see the next chapter on Great Vehicle Paths) is lacking.

[རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་སྐྱུར་མཐོང་
སྒོམ་མི་སྒོལ་ལམ་དང་ལྔ་ཡོད།

3. Synonyms

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གངས་]ནི།

“Solitary Victor ground,” “Solitary Victor path,” “Solitary Victor vehi-
cle,” and “Solitary Victor exalted knower” are synonymous equivalents.

རང་རྒྱལ་གྱི་ས། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། རང་
རྒྱལ་གྱི་མཐོན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམས་གངས་སོ། །

4. Meanings of the individual divisions

This has five parts: explaining Solitary Victor paths of accumulation, prep-
aration, seeing, meditation, and no-more-learning.

བཞི་པ་[བྱ་བ་སོ་སོའི་དོན་]ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ། སྐྱུར་ལམ།
མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སྒོལ་ལམ་བཤད་པ་དང་ལྔ།

a. Explaining Solitary Victor paths of accumu- lation

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and mode of genera-
tion.

དང་པོ་[རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་བཤད་པ་]ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
མིང་གི་རྣམ་^aགངས། རྐྱེ་ཚུལ་དང་བཞི།

1) DEFINITION

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Solitary Victor’s clear realization of doctrine that is generated prior

^a The 2012 Mundgod digital (10.21) mistakenly reads *rnams*.

to the Solitary Victor path of preparation which is its effect is the definition of a Solitary Victor path of accumulation.

རང་འབྲས་རང་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་རང་རྒྱལ་གྱི་
ཚོས་མངོན་རྟོགས་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

2) DIVISIONS

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

When those [Solitary Victor paths of accumulation] are divided, there are three: Solitary Victors' great, medium, and small paths of accumulation.

[རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེ་
འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཡོད།

3) SYNONYMS

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གངས་]ནི།

“Solitary Victor path of accumulation,” “Solitary Victor concordance with a portion of liberation,” and “Solitary Victor clear realization of doctrine” are synonymous equivalents.

རང་རྒྱལ་གྱི་^[10b]ཚོགས་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན།
རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་
གངས་སོ། །

4) MODE OF GENERATION

བཞི་པ་[སྐྱེ་ཚུལ་]ནི།

When non-artificial experience emerges with regard to an awareness that mainly seeks a Solitary Victor's enlightenment, one has generated in one's continuum a Solitary Victor path of accumulation.

རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་གཙོ་བོར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྣོལ་བཅོས་

མེན་གྱི་ཚུང་བ་ཐོན་པ་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་
པ་ཡིན་ནོ། །

*b. Explaining Solitary Victor paths of prepara-
tion*

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and mode of genera-
tion.

གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་
བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་ཚུལ་དང་བཞི།

1) DEFINITION

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

**A Solitary Victor’s clear realization of the meaning which arises after
the completion of the path of accumulation that is its substantial cause
and is generated prior to the Solitary Victor path of seeing that is its
effect is the definition of a Solitary Victor path of preparation.**

རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་
ཞིང་རང་འབྲས་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་རང་
རྒྱལ་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་
ཉིད།

2) DIVISIONS

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

When those [Solitary Victor paths of preparation] are divided, there are
four: heat, peak, forbearance, and supreme mundane quality paths of prep-
aration.

[རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། དྲོད་རྩེ་མོ་བཟོད་པ་ཚོས་

མཚོག་བཞི།

Each of the first three—[heat, peak, and forbearance] has three divisions: small, medium and great. However, the supreme mundane quality [path of preparation] of both Hearers and Solitary Victors, has no division into the three—small, medium and great—because it has the duration of the briefest moment of time in which an action can be completed.

དང་པོ་གསུམ་[དྲོད་ཚེ་མོ་བཟོད་པ་]ལ་ཚུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་
 གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་ཚོས་མཚོག་ལ་ཚུང་འབྲིང་
 ཆེ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་དེ། བྱ་རྗོགས་ཀྱི་ཐུང་མཐའི་སྐད་ཅིག་
 མའི་ཡུན་ཚད་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར།

3) SYNONYMS

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གངས་]ནི།

“Solitary Victor path of preparation,” “Solitary Victor concordance with a portion of definite discrimination,” “Solitary Victor branch of definite discrimination,” and “Solitary Victor clear realization of the meaning” are synonymous equivalents.

རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། རང་
 རྒྱལ་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག། རང་རྒྱལ་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་
 རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་སོ། །

4) MODE OF GENERATION

བཞི་པ་[སྐྱེ་ཚུལ་]ནི།

Although on the level of the Solitary Victor path of accumulation one has attained calm abiding observing the emptiness of external objects, one has not attained special insight [observing that]. When special insight observing this [emptiness of external objects] is attained, one has attained the heat path of preparation of a Solitary Victor.

རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བྱེ་རོལ་དོན་སྤོང་ལ་
 དམིགས་པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་ཀྱང་ལྷག་མཐོང་མ་ཐོབ་ལ། [བྱེ་རོལ་
 དོན་སྤོང་]དེ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་
 སྐྱེར་ལམ་དྲོད་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །

c. Explaining Solitary Victor paths of seeing

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and mode of generation.^a

གསུམ་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད།
 དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གངས། ^[11a]སྐྱེ་ཚུལ་དང་བཞི།

1) DEFINITION

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Solitary Victor’s clear realization of truth that arises after completion of the Solitary Victor path of preparation, its substantial cause, and that precedes the generation of the Solitary Victor path of meditation, its effect, is the definition of a Solitary Victor path of seeing.

རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེར་ལམ་རྫོགས་རྗེས་
 སུ་བྱུང་བེད་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐོམ་ལམ་
 མ་སྐྱེས་གོང་གི་རང་རྒྱལ་གྱི་བདེན་པ་མངོན་ཉོགས་དེ། རང་
 རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

2) DIVISIONS

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

^a The fourth part of this outline, mode of generation, is not explicitly mentioned in the text that follows. There is a small amount of text that might be taken as addressing this point, and a header has been inserted in brackets to indicate it.

When [Solitary Victor paths of seeing] are divided, there are three: Solitary Victor paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise, that are pristine wisdoms of subsequent attainment, and Solitary Victor paths of seeing that are neither of those two [that is, neither pristine wisdoms of meditative equipoise nor pristine wisdoms of subsequent attainment]. If the first, [Solitary Victor paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise], are divided, there are two: uninterrupted paths and paths of release.^a

[རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་
 མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས། [མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་།
 རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་]དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་
 མཐོང་ལམ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་[རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་
 བཞག་ཡེ་ཤེས་]ལ་དབྱེ་ན། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་གཉིས་ཡོད།

3) SYNONYMS

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གངས་]ནི།

“Solitary Victor path of seeing,” “Solitary Victor clear realization of the truth,” and “exalted knower in the continuum of a Solitary Victor on the path of seeing” are synonymous equivalents. For the other points, apply the same pattern as previously.^b

^a Lo-sang-gyal-tshan offered the following reason for the Solitary Victor division of pristine wisdoms of meditative equipoise of the path seeing being just two-fold, rather than three-fold as in the case of Hearers and Bodhisattvas: The main of Solitary Victors is the Rhinoceros-like Solitary Victor, and for them there is no third type of meditative equipoise of the path of seeing because they pass through the paths of preparation, seeing, and meditation in one session, without rising from it. They do not attain the uninterrupted path, the path of release, and then later re-enter meditation on that same emptiness. See below for more discussion of different types of Solitary Victors and their modes of progress.

^b Lo-sang-gyal-tshan took this sentence as indicating that the mode of generation of the Solitary Victor path of seeing should be understood to be basically the same as that of Hearers described previously. See above, 55. Then the next sentence describes the one difference between the paths of seeing of Hearer and Solitary Victors, which is the object being realized. The following header was added since the basic outline given previously had four parts.

རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས།
 རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་མཐུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་
 མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །གཞན་རྣམས་རིགས་འགྲོ།

[4] MODE OF GENERATION

According to the Yogic Middle Way Autonomists, a Solitary Victor's uninterrupted path and path of release both have the aspect of an emptiness of duality.

རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་
 བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གོལ་ལམ་གཉིས་གཉིས་སྟོང་གི་
 རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཞིང་།

In systems other than [the Yogic Middle Way Autonomists], it must be asserted that those [the uninterrupted paths and paths of release of Solitary Victors] have the aspect of the subtle selflessness of the person.

[རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་]དེ་ལས་གཞན་རྣམས་གྱི་ལྷགས་
 ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤོ་མོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་
 སོ། །

d. Explaining Solitary Victor paths of meditation

This has three parts: definition, divisions, and synonyms.

བཞི་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
 མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གསུམ།

1) DEFINITION

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Solitary Victor's subsequent clear realization which arises after the completion of the Solitary Victor path of seeing that serves as its substantial cause and occurs prior to the generation of the Solitary Victor path of no-more-learning that is its effect is the definition of a Solitary Victor path of meditation.

རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་རྫོགས་
 རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་
 སློབ་ལམ་མ་སྐྱེས་པོང་གི་རང་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ།
 རང་རྒྱལ་གྱི་སློམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

2) DIVISIONS

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ལྟེ།

When these [paths of meditation of Solitary Victors] are divided, there are Solitary Victor paths of meditation that are pristine wisdoms of meditative equipoise and those that are pristine wisdoms of subsequent attainment.

[རང་རྒྱལ་གྱི་སློམ་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་^[11b]སློམ་ལམ་
 མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཡོད།

Within the first, [Solitary Victor paths of meditation that are pristine wisdoms of meditative equipoise] there are nine cycles of the path of meditation—for there are the three small cycles, the three medium cycles, and the three big cycles.

དང་པོ་[རང་རྒྱལ་གྱི་སློམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་]ལ་སློམ་ལམ་སྟོར་དགུ་
 ཡོད་དེ། རྒྱུ་ཅུ་སྟོར་གསུམ། འབྲིང་སྟོར་གསུམ། ཚེན་པོ་སྟོར་
 གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

3) SYNONYMS

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གངས་]ལྟེ།

“Solitary Victor path of meditation,” “Solitary Victor subsequent clear realization,” and “exalted knower in the continuum of one on the Solitary Victor path of meditation” are synonymous equivalents.

རང་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོམ་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། རང་
རྒྱལ་སྒྲོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་སོ། །

e. Explaining Solitary Victor paths of no-more-learning

ལྷ་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་བཤད་པ་ནི།

A Solitary Victor’s exalted knower that has abandoned all conceptual consciousnesses conceiving the apprehended to be external objects is the definition of a Solitary Victor path of no-more-learning.

གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་མ་ལྷུས་པར་སྤངས་
པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐུན་པ་དེ་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་མཚན་
ཉིད།

When [Solitary Victor paths of no-more-learning are] divided, there are two: Solitary Victor paths of no-more-learning of those who previously had the realizations of rhinoceros-like Solitary Victors and Solitary Victor paths of no-more-learning of those who previously had the realizations of a congregating Solitary Victor. For other points, apply the same pattern [as previously].

[རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་ལ་]དབྱེ་ན། བསེ་རྩ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་པ་སྣོན་དུ་
སོང་བའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་དང་། ཚོགས་སྐྱེད་ཀྱི་རྟོགས་
པ་སྣོན་དུ་སོང་བའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་གཉིས་ཡོད།
གཞན་རྣམས་རིགས་འགྲོ།

5. Great Vehicle Paths

C. EXPLANATION OF GREAT VEHICLE PATHS

This has two parts: a general indication of the five paths and explaining in detail a presentation of the ten grounds.

གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བཤད་པ་ལ། ལམ་ལྔ་སྒྱུར་བསྟན་པ་
དང་། ས་བརྩའི་རྣམ་བཞག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས།

1. General indication of the five paths

[This has five parts:] definition, divisions, synonyms, etymologies, and explaining the meanings of the individual divisions.

དང་པོ་[ལམ་ལྔ་སྒྱུར་བསྟན་པ་]ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་
རྣམ་གངས། སྐྱབས་ཤིང་། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ། །

a. Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Great Vehicle exalted knower included either within that which causes progress to the Great Vehicle enlightenment or within having progressed to the [Great Vehicle enlightenment] is the definition of a Great Vehicle path.

ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་ལྷུབ་ཏུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པའམ། [ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་
ལྷུབ་]དེར་བསྐྱོད་ཟིན་པ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
མཁའ་ལོ་ལ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

A Bodhisattva's clear realization that serves as a passageway opening the opportunity for progressing to the Great Vehicle liberation is the

definition of a Bodhisattva path.

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པར་བསྐོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱེ་བུལ་དུ་གྱུར་པའི་
བྱང་སེམས་གྱི་མངོན་རྟོགས་དེ། བྱང་སེམས་གྱི་ལམ་གྱི་མཚན་
ཉིད།

“Bodhisattva training,” “complete training in all aspects,” “Great Vehicle achieving,” “achieving through armor,” “Bodhisattva’s exalted knower,” and “Bodhisattva’s clear realization” are synonymous equivalents.

བྱང་སེམས་གྱི་སྦྱར་བ། རྣམ་རྗོགས་སྦྱར་བ། ཐེག་ཆེན་
གྱི་སྦྱབ་བ། གོ་སྦྱབ། བྱང་སེམས་གྱི་^[12a]མཐེན་པ།^b བྱང་སེམས་
གྱི་མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །

b. Divisions

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

When those [Great Vehicle paths] are divided, there are five: Great Vehicle paths of accumulation, paths of preparation, paths of seeing, paths of meditation, and paths of no-more-learning.

[ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ། སྦྱར་
ལམ། མཐོང་ལམ། སྦོམ་ལམ། མི་སྦོབ་ལམ་དང་ལྔ་ཡོད།

c. Synonyms

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གྲངས་]ནི།

“Great Vehicle path,” “Great Vehicle clear realization,” and “Great Vehicle exalted knower” are synonymous equivalents.

ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མངོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་

^a The 1999 TBRC *bla brang* (11b.6), and 1987 Lhasa Go-mang (10b.4) both read *pa'i*. The Mundgod digital (12.13) reads *ba'i*.

^b The 1999 TBRC *bla brang* (10a.1) and 1987 Lhasa Go-mang (10b.5) have no *shad* here. It has been added in accordance with the 2012 Mundgod digital (12.15).

མ་བྱེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །

d. Etymologies

བཞི་པ་སྣ་བཤད་པ་ནི།

These can be known through inferring them from the former ones.^a

སྣ་མ་ལ་དབགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

Great Vehicle paths have seven greatnesses. As Maitreya's *Ornament for the Great Vehicle Sūtras* (*mdo sde rgyan, mahāyānasūtrālamkāra*) says:^b

Greatness of object of observation,
And similarly the two achievings,
Pristine wisdom and the initiation of effort,
Skill in method,

The great achievement of the true [welfare of others],
And the great activities of a Buddha—
Because it possesses these greatnesses,
It is definitely called the 'Great Vehicle'."

ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་རྣམས་ཆེན་པོ་བདུན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ།
མདོ་སྡེ་རྒྱུ་ལས། དམིགས་པ་ཆེ་བ་ཉིད་དང་ནི། །དེ་བཞིན་
རྒྱབ་པ་གཉིས་དག་དང་། །ཡེ་ཤེས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང་། །
ཐབས་ལ་མཁས་པར་གྱུར་པ་དང་། །ཡང་དག་འགྲུབ་པ་ཆེན་པོ་
དང་། །སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལས་ཆེན་པོ་སྟེ། །ཆེན་པོ་འདི་དང་
ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་ཞེས་ནི་ངེས་པར་བརྗོད། ཅིས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

^a This is a reference back to the general explanation of "paths" given in Chapter Two. These etymologies can readily be adapted to be made specific for the Great Vehicle. See 32ff.

^b *sde dge*: TBRC W23703.123: 3-80, which is a PDF of: Delhi: Karmapae choedhey, Gyal-wae sungrab partun khang, 1982-1985, 62.3-4.

e. Explaining the meanings of the individual divisions

ལྷ་པ་ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ།

This has two parts: explaining the paths of common beings and the paths of Superiors.

སོ་སྐྱེའི་ལམ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་བཤད་པ་གཉིས།

1) EXPLAINING THE PATHS OF COMMON BEINGS

དང་པོ་[སོ་སྐྱེའི་ལམ་བཤད་པ་]ནི།

A Bodhisattva's exalted knower included within the levels of engagement through belief is the definition of a path of a Bodhisattva common being. When those [paths of Bodhisattvas common beings] are divided, there are two, Bodhisattva paths of accumulation and of preparation.

མོས་སྦྱོད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁའ་པ་དེ། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་ལམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། [བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་གཉིས།

A) BODHISATTVA PATHS OF ACCUMULATION

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and mode of generation.

དང་པོ་[བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་]ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་ཚུལ་དང་བཞི།

1' Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Great Vehicle clear realization of doctrine is the definition of a Great

Vehicle path of accumulation.^a

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་མངོན་རྟོགས་ད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་
མཚན་ཉིད།

2' Divisions

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ]འི།

When those [Great Vehicle paths of accumulation] are divided, there are three: great, medium and small.

[ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཡོད།

3' Synonyms

གསུམ་^[12b]པ་[མིང་གི་རྣམ་གྲངས་]འི།

“Great Vehicle concordance with a portion of liberation,” “Great Vehicle path of accumulation,” and “Great Vehicle clear realization of doctrine” are synonymous equivalents.

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཚོས་མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ཡོ། །

For the etymologies of these, apply the same pattern as previously.

སྐྱ་བཤད་འི་སྐྱ་མ་དང་རིགས་འགྲོའོ། །

4' Mode of generation

བཞི་པ་སྐྱེ་ཚུལ་འི།

Initial generation of a Great Vehicle mind-generation and entry to the

^a Notice that Kōn-chog-jig-may-wang-po has made a shift from speaking about **Bodhi-sattva** path of accumulation to using the wording **Great Vehicle** path of accumulation. The two are equivalent. From this point on he uses only “Great Vehicle.”

Great Vehicle path of accumulation are simultaneous. For, when non-artificial experience arises with regard to an awareness seeking unsurpassed enlightenment for others' welfare, one must be posited as having entered the Great Vehicle path of accumulation.

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོར་སྐྱེས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་
 ཚོགས་ལམ་དུ་ལྷགས་པ་དུས་མཉམ་སྟེ། གཞན་དོན་དུ་སྐྱེས་པ་
 བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོལ་བཅོས་མིན་གྱི་ཚུང་བ་ཐོན་པ་ན་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་དུ་ལྷགས་པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

B) GREAT VEHICLE PATHS OF PREPARATION^a

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and mode of generation.

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱོར་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་
 གི་རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་ཚུལ་དང་བཞི།

1' Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Great Vehicle clear realization of the meaning is the definition of a Great Vehicle path of preparation.

བྱང་སེམས་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་གྱི་
 མཚན་ཉིད།

2' Divisions

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

When those [Great Vehicle paths of preparation] are divided, there are

^a Kōn-chog-jig-may-wang-po has deviated here from his original outline, according to which this section should have been “Explaining the **Bodhisattva** path of preparation.” The meaning is unchanged, but he has shifted the wording to **Great Vehicle** and uses the revised wording throughout the following section.

four: heat, peak, forbearance, and supreme mundane quality. Each of those—[heat, peak, forbearance, and supreme mundane quality—is divided into] three—small, medium and great—making twelve.

[ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉོད། ཟེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་
མཚོག་བཞི། [ཉོད། ཟེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཚོག་]དེ་རེ་རེ་ལ་ཚུང་འབྲིང་
ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད།

3' Synonyms

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གངས་]ནི།

“Great Vehicle path of preparation,” “Great Vehicle concordance with a portion of definite discrimination,” “Great Vehicle limb of definite discrimination,” and “Great Vehicle clear realization of the meaning” are synonymous equivalents.^a

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱོར་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་
རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་སོ། །

4' Mode of generation

བཞི་པ་སྟེ་ཚུལ་ནི།

If this is treated in terms of those whose lineage is definite in the Great

^a In commentary on the 3rd Topic in Hopkins and Yi, *Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics*, Dan-ma-lo-chö explains the meaning of the latter three of these terms:

The path of preparation is also called a “clear realization of the meaning” because one is realizing emptiness mainly by way of a meditative stabilization that is a union of calm abiding and special insight. A path of seeing is called “definite discrimination” (*nges 'byed*) because one is seeing emptiness directly, and the path of preparation is called the “limb of definite discrimination” because the meditative stabilization that is a union of calm abiding and special insight is like a part of that. Also, because of being concordant with or partially similar to (*cha mthun*) this discrimination for the same reason, it is called concordance with a portion of definite discrimination (*nges 'byed cha mthun*), that is, partially concordant with the path of seeing.

Vehicle from the very beginning, who have not previously gone on a lower path, the initial attainment of special insight observing emptiness and entry into the Great Vehicle path of preparation are simultaneous.

དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བར་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་
རིགས་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྒྲོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་
སྟག་མཐོང་དང་པོར་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱོར་ལམ་དུ་
འཇགས་པ་དུས་མཉམ་ལ།

If this is treated in accordance with those who have previously been on a lesser path, (1) new attainment of the special capacity to overcome the manifest conception of afflicted objects and (2) entry into the Great Vehicle path of preparation are simultaneous.

དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་སོང་བ་ལྟར་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་
ཉོག་མངོན་གྱུར་འཛོམས་པའི་རུས་པ་བྱུང་བར་ཅན་གསར་དུ་
ཐོབ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱོར་ལམ་དུ་འཇགས་^[13a]པ་དུས་མཉམ་པ་
ཡིན་ནོ། །

There are differences in the four levels of the path of preparation, heat and so forth. The non-conceptual pristine wisdom of the path of seeing is a path like fire, and the initial generation of a path that is similar to heat in that it is a prior sign of the generation of that [fire] is called the “heat path of preparation.”

སྐྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞིའི་བྱུང་བར་ཡང་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་
རྣམ་པར་མི་ཉོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་མེ་ལྟ་བུའི་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱེ་
བའི་སྐྱེ་ལྟས་སུ་དྲོད་དང་མཚུངས་པའི་ལམ་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ལ་
སྐྱོར་ལམ་དྲོད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །

There are cases of the severance of any of the roots of virtue through the force of anger and so forth on the heat path of preparation and below, but, from the point of having attained the peak path of preparation, there is no severance of any roots of virtue due to the force of those [that is, due to anger and so forth]. Because of having reached the peak of fluctuation of

roots of virtue, it is called the peak path of preparation.

སྐྱུར་ལམ་དྲོད་མན་ཆད་དུ་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་དགོ་རྩ་
གང་ཡང་རུང་བ་ཆད་པ་ཡོད་ལ། སྐྱུར་ལམ་རྩེ་མོ་ཐོབ་པ་ནས་
བཟུང་སྟེ་[ཁོང་ཁྲོ་སོགས་]དེའི་དབང་གིས་དགོ་རྩ་ཅི་རིགས་ཆད་པ་
མེད་ཅིང་། དགོ་བའི་རྩ་བ་གཡོ་བའི་རྩེ་མོར་སོན་པས་ན་སྐྱུར་
ལམ་རྩེ་མོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

Also [this is called the peak path of preparation] because it is said that at this point one has attained a nirvāṇa that is a passing beyond the sorrow of the severance of virtuous roots.^a

[སྐྱུར་ལམ་རྩེ་མོ་]འདིར་དགོ་རྩ་ཆད་པའི་མུང་འདས་ཀྱང་ཐོབ་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

Because of having newly attained a forbearance that is non-fear with regard to the profound doctrine, emptiness, it is called the forbearance path of preparation. From the point of attaining this [forbearance path of preparation], one will not be born in bad migrations through the power of actions and afflictions, due to which one is said to have attained a nirvāṇa that is a passing beyond the sorrow of the bad migrations.

ཚོས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མི་སྐྱག་པའི་བཟོད་པ་གསར་དུ་ཐོབ་
པས་ན་སྐྱུར་ལམ་བཟོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །[སྐྱུར་ལམ་བཟོད་པ་]འདི་ཐོབ་
པ་ནས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ངན་སོང་དུ་མི་སྐྱེ་བས་ངན་
འགྲོའི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །

Because of being the supreme, [or the very best] of worldly virtues, it is called the supreme mundane quality path of preparation.

འཇིག་རྟེན་པའི་དགོ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་ཡིན་པས་ན་སྐྱུར་ལམ་

^a Note that here and in the following passage the term “passing beyond sorrow,” (*myang ’das, nirvāṇa*) is used much earlier than the actual nirvāṇa. Lo-sang-gyal-tshan explained that of the two explanations given for the meaning of peak, the first shows what one has left behind when reaching a “peak” that is beyond the severance of virtuous roots, while the second indicates what has gained when reaching the “peak,”—a nirvāṇa, a passing beyond the sorrow, of such a severance. (Oral communication, 23 January, 2014.)

ཚོས་མཚོག་ཅེས་བཟོད་དོ། །

In another way, because the meditative stabilization of clear appearance of a meaning-generality with regard to the noumenon has been initially attained, it is called “the Great Vehicle heat path of preparation;”^a

ཡང་ན་ཚོས་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་གསལ་སྣང་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་
པོར་ཐོབ་པས་ན་ཐེག་ཚེན་གྱི་སྦྱར་ལམ་བྱོད་དང་།

and because a meditative stabilization of the increase of appearance of a meaning-generality with regard to the noumenon has been initially attained, it is called the Great Vehicle peak path of preparation;

ཚོས་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་སྣང་བ་མཚེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་
པོར་ཐོབ་པས་ན། ཐེག་ཚེན་གྱི་སྦྱར་ལམ་རྩེ་མོ་དང་།

and because the paramount of clear appearance of a meaning-generality with regard to the noumenon has been attained and a meditative stabilization on a portion of apprehending-subjects has been initially attained, it is called the Great Vehicle forbearance path of preparation;

^a This alternative identification of the significance of the four levels of the path of preparation is based on the four artificial conceptions of true existence. On the four levels of the path of preparation one attains the capacity to overcome the manifest form of these conceptions respectively. See Hopkins and Yi, *Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics*, for a detailed explanation under the heading of “Ways of having conceptions as objects of abandonment” within the broader topic of “Features such as object of observation, aspect, and so forth [of paths of preparation].” In brief form these four are called: 1) attainment of perception of suchness (*de kho na nyid la snang ba thob pa*); 2) increase of perception of suchness (*de kho na nyid la snang ba mched pa*); 3) abiding in one part of suchness (that means there is no longer a sense of the object, but there is a sense of the subject, *de kho na nyid la phyogs gcig la zhugs pa*); 4) the non-interrupted meditative stabilization (*de ma thag pa 'i ting nge 'dzin*). They are the same as heat, peak, forbearance, and supreme mundane quality; however, they describe, in terms of what is appearing to the consciousness, an ability to overcome increasingly more subtle levels of the artificial conception of true existence: two of objects (*gzung rtog*) and two of subjects (*'dzin rtog*). At the heat level, one overcomes conceptions of afflicted phenomena being truly existent objects of use (*kun nas nyon mongs gzung rtog*). At the peak level one overcomes conceptions of pure phenomena as being truly existent objects of use (*rnam byang gzung rtog*). At the forbearance level one overcomes conceptions that a consciousness conceiving that a substantially existent self truly exists (*rdzas 'dzin rtog pa*). At the supreme mundane quality level, one overcomes the conceptions that a consciousness conceiving that an imputedly existent self truly exists (*btags 'dzin rtog pa*).

ཚེས་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་གསལ་སྣང་རབ་ཐོབ་ཅིང་། འཛིན་པ་
 ལྷོགས་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་པོར་ཐོབ་པས་ན། ཐེག་
 ཚེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་དང་།

and because an immediately preceding meditative stabilization that will quickly generate the uninterrupted meditative stabilization has been initially attained, it is called the Great Vehicle supreme mundane quality path of preparation.

བར་ཚད་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྦྱར་དུ་བསྐྱེད་པའི་དེ་མ་ཐག་
 པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་པོར་^[13b]ཐོབ་པས་ན། ཐེག་ཚེན་གྱི་སྦྱོར་
 ལམ་ཚེས་མཚོག་ཅེས་བྱའོ། །

Some propound that the initial attainment of clear appearance with regard to the noumenon is called heat, and the increase of this [clear appearance with regard to the noumenon] is called forbearance, and so forth. This is not logically feasible because the four levels of the path of preparation, heat and so forth, of those definite in the lineage of the Great Vehicle are conceptual consciousnesses, due to which their objects do not appear clearly to them, whereas an awareness having clear appearance is a non-conceptual consciousness, because Dharmakīrti's *Commentary on (Dignāga's) "Compilation of Prime Cognition"* (*tshad ma rnam 'grel, pramānavarttika*) says:^a

Whatsoever consciousness has clear appearance

Is asserted to be non-conceptual.

ཁ་ཅིག་ |ཚེས་ཉིད་ལ་གསལ་སྣང་དང་པོར་ཐོབ་པ་དྲོད་དང་།
 [ཚེས་ཉིད་ལ་གསལ་སྣང་]དེ་འཕེལ་བ་བཟོད་པ་ཞེས་སོགས་སྦྱ་བ་ནི་མི་
 འཐད་དེ། ཐེག་ཚེན་རིགས་ངེས་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་སོགས་བཞི་པོ་
 རྟོག་པ་ཡིན་པས་རང་ཡུལ་གསལ་བར་མི་སྣང་ལ། གསལ་སྣང་

^a *tshad ma rnam 'grel gyi tshig le'ur byas pa, sde dge* 4210, *sde dge* TBRC W23703. 174: 189-304. Delhi: Delhi Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985, 130.1 This is from the third chapter. The first line of passage is as cited here; the second line differs, reading *de ni rtog med gnyi gar yangl*.

ཅན་གྱི་སྣོ་ནི་རྟོག་མེད་ཡིན་པའི་སྟེར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གསལ་
བར་སྣང་བ་ཅན་སྣོ་གང་། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་མེད་འདོད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་སྟེར།

C) GREAT VEHICLE PATHS OF SEEING^a

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and explaining the mode of generation.

གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས། རྟེན་ལྗོངས་བཤད་པ་དང་བཞི།

1' Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Great Vehicle clear realization of the truth is the definition of a Great Vehicle path of seeing.

ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
གྱི་མཚན་ཉིད།

2' Divisions

When [Great Vehicle paths of seeing] are divided, there are three—the two, paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise and that are pristine wisdoms of subsequent attainment, as well as paths of seeing that are neither of those two [that is, neither pristine wisdoms of meditative equipoise nor pristine wisdoms of subsequent attainment].

^a Kōn-chog-jig-may-wang-po has here deviated from his original topical outline set forth above on p.80, where he divided the explanation of the meanings of the individual divisions of Great Vehicle paths into explaining paths of ordinary beings and of Superiors. Upon completion of the section explaining paths of ordinary beings by means of a two-fold division into Great Vehicle paths of accumulation and of preparation, the next topic according to the outline would have been the second part of the two-fold division, an explanation of the paths of Superiors, of which “explaining the path of seeing” would be the first. Instead the text has just continued within a sequential listing of the five paths, calling the explanation of the path of seeing, “the third.”

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ]མི། [ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། མཐོང་
 ལམ་མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཡི་ཤེས་གཉིས།
 [མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཡི་ཤེས་]དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་
 པའི་མཐོང་ལམ་དང་གསུམ་ཡོད།

When paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise are divided, there are three: uninterrupted paths, paths of release, and pristine wisdoms of meditative stabilization that are neither of those two [that is, neither uninterrupted paths nor paths of release].

མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས་ལ་^aདབྱེ་ན། བར་ཆད་མེད་
 ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། [བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་]དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས་དང་
 གསུམ་ཡོད།

A Great Vehicle clear realization of the truth that serves as the actual antidote to the artificial conception of true existence that is its corresponding object of abandonment is the definition of a Great Vehicle path of seeing that is an uninterrupted path.

རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བ་དེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་གྱི་དངོས་
 གཉེན་དུ་གྱུར་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When [paths of seeing that are uninterrupted paths] are divided, there are the eight forbearances. Those [eight forbearances] and Great Vehicle path of seeing that is an uninterrupted path are equivalent .

[མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཟོད་པ་བརྒྱད་ཡོད།
 [བཟོད་པ་བརྒྱད་པོ་]དེ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་དོན་གཅིག །

^a The 1999 TBRC *bla brang* (13b.4) has a perpendicular stroke (*shad*) after *la* which is absent in both the 1987 Lhasa Go-mang (12b.1) and the 2012 Mundgod digital (14.15).

A Great Vehicle clear realization of the truth that is distinguished by having abandoned the artificial obstructions to omniscience is the definition of a Great Vehicle path of seeing that is a path of release.

ཤེས་སྐྱིབ་ཀྱི་བཏགས་སྤངས་པས་རབ་དུ་སྤྱོད་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་^[14a]དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When [Great Vehicle paths of seeing that are paths of release] are divided, there are the eight knowledges. These [eight knowledges] and path of release of a Great Vehicle path of seeing are equivalent.

[ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཤེས་པ་བརྒྱད་
ཡོད། [ཤེས་པ་བརྒྱད་པོ་]དེ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་དོན་གཅིག །

There exist paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise that are neither [uninterrupted paths nor paths of release] because those included within (1) Great Vehicle paths of seeing in one-pointed meditative equipoise on the selflessness of the person, (2) Great Vehicle paths of seeing in one-pointed meditative equipoise on the emptiness of duality, and (3) pristine wisdoms of the first ground included within the path of seeing that, after the pristine wisdom of subsequent attainment of a Great Vehicle path of seeing, are again in one-pointed meditative equipoise on emptiness are [paths of seeing that are pristine wisdoms of meditative equipoise that are neither uninterrupted paths nor paths of release].

[བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་]དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་
མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་ལ་སྤྱོད་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་
ལམ་དང་། གཉིས་སྟོང་ལ་སྤྱོད་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་

^a Correcting *da dang thag* in the 1999 TBRC *bla brang* (14a.1) to *de dang theg* in accordance with the 1987 Lhasa Go-mang (12b.4, 12b.5) and the 2012 Mundgod digital (14.22).

ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་ཡང་སྣོད་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་
 པར་བཞག་པའི་ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྐྱེས་པ་
 དེ་དེ་ཡིན་པའི་སྐྱེས།

That which is (1) an exalted knower of those who have risen from the path of release of a Great Vehicle path of seeing and (2) is a Great Vehicle clear realization of the truth that manifestly arises in the continuum of persons who possess it in their continuums is the definition of a Great Vehicle path of seeing that is a pristine wisdom of subsequent attainment.

ཐོབ་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལས་ལངས་པའི་མཐུན་
 པ་ཡང་ཡིན། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་
 ཏུ་འབྱུང་བའི་ཐོབ་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐོབ་ཆེན་
 གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་སུ་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

This is synonymous with Great Vehicle path of seeing that is a pristine wisdom of subsequent attainment.^a

དེ་དང་ཐོབ་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་སུ་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་དོན་གཅིག །

In general, meditative equipoise is twofold: mundane meditative equipoise—(1) the [four] concentrations, [four] formless absorptions and so forth—and (2) non-conceptual awarenesses that are supramundane meditative equipoise.

སྐྱེས་མཉམ་བཞག་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་མཉམ་བཞག་བསམ་
 གཏན་གཟུགས་མེད་སོགས་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
 མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྣོ་གཉིས་ཡོད་ལ།

Also, states of subsequent attainment are two types: (1) mundane states of

^a An object defined (definiendum) and its definition are always mutually inclusive—that is, whatever is the one is the other; thus, Kōn-chog-jig-may-wang-po’s point here in saying this must be that he wants to emphasize that “mundane states of subsequent attainment, such as a mind of the Desire Realm of one who has risen from a concentration” which he is about to mention are not pristine wisdoms of subsequent attainment of a Great Vehicle path of seeing.

subsequent attainment, such as a mind of the Desire Realm of one who has risen from a concentration, and (2) states of subsequent attainment conjoined with meditative equipoise, such as one that due to the force of a supramundane meditative equipoise, and according in object of observation and aspect with it, realizes the emptiness of true existence and illusoriness. From between these two, a Great Vehicle path of seeing that is a pristine wisdom of subsequent attainment is a state of subsequent attainment conjoined with meditative equipoise.

རྗེས་ཐོབ་ལ་བསམ་གཏུན་ལས་ལངས་པའི་འདོད་སེམས་ལྟ་བུ་
 འཇིག་རྟེན་པའི་རྗེས་ཐོབ། འདས་ལམ་མཉམ་བཞག་གི་སྟོབས་
 གྱིས་དེའི་དམིགས་རྣམ་དང་མཐུན་པར་བདེན་སྟོང་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་
 ཉོགས་པ་ལྟ་བུ་མཉམ་བཞག་གིས་ཟིན་པའི་རྗེས་ཐོབ་གཉིས་
 [14b]ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ནི་མཉམ་
 བཞག་གིས་ཟིན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡིན་ལ།

The likes of a dispersed mental consciousness at the time of forgetting the objects of observation, aspect, and so forth of meditative equipoise is a dispersed state of subsequent attainment.

མཉམ་བཞག་གི་དམིགས་རྣམ་སོགས་བརྗེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཡིད་
 ཤེས་རྒྱ་ཡན་^aཔ་ལྟ་བུ་རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་ཡན་པ་དང་།

Although on the paths of learning, the two, meditative equipoise and subsequent attainment, are contradictory, on the Buddha ground, meditative equipoise and subsequent attainment are asserted to be one entity.

སྟོབ་ལམ་དུ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་འགལ་ཡང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སར་
 མཉམ་རྗེས་ངོ་བོ་གཅིག་དུ་འདོད་དོ། །

There exist Great Vehicle paths of seeing that are neither meditative equipoise nor states of subsequent attainment because a conventional mind-generation or a mind realizing the sixteen attributes [of the four noble truths], impermanence and so forth, in the continuum of one on the uninterrupted path of a Great Vehicle path of seeing are such [that is, are Great

^a Correcting *rgya yin pa* in 1987 Lhasa Go-mang (13a.5) to *rgya yan pa* in accordance with 1999 TBRC *bla brang* (14a.1).

Vehicle paths of seeing that are neither pristine wisdoms of meditative equipoise nor pristine wisdoms of subsequent attainment].

མཉམ་རྗེས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡོད་
 དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་
 ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་
 པའི་སློ་དེ་[མཉམ་རྗེས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་]དེ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར།

3' Synonyms

“Exalted knower in the continuum of one on the Great Vehicle path of seeing,” “Great Vehicle clear realization of the truth,” and “Great Vehicle path of seeing” are synonymous equivalents.

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གངས་]ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་
 མཐུན་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་
 མཐོང་ལམ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་སོ། །

4' Explaining the mode of generation

The pristine wisdom of the greater supreme mundane quality Great Vehicle path of preparation that is in one-pointed meditative equipoise on the noumenon, the uninterrupted path of a Great Vehicle path of seeing, and the path of release of a Great Vehicle path of seeing are generated [serially] in one session of meditative stabilization. After that [path of release of a Great Vehicle path of seeing], the pristine wisdom of subsequent attainment of a Great Vehicle path of seeing is generated.

བཞི་པ་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཚོས་ཉིད་ལ་ཚེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་
 པར་བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱེ་ལམ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་
 ཤེས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་མཉམ་བཞག་ཐུན་

གཅིག་ལ་སྐྱེ། [ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་]དེའི་རྗེས་སུ་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡི་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཅོ། །

With regard to the mode of abandonment of the objects abandoned by an uninterrupted path of a path of seeing, the approaching to production of the uninterrupted path of a Great Vehicle path of seeing in the continuum of one on the Great Vehicle path of preparation and the approaching to cessation of the artificial obstructions to omniscience that are the corresponding objects of abandonment [of that uninterrupted path] are simultaneous.

མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ནི། ཐེག་
 ཆེན་སྐྱུར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྤྱོགས་པ་དང་། [བར་ཆད་མེད་
 ལམ་]དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཤེས་སྐྱིབ་ཀྱི་བཏགས་འགག་པ་
 ལ་མངོན་དུ་སྤྱོགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ།

The generation of the uninterrupted path of the path of seeing that is the entity of the eight forbearances in the continuum [of that person on the uninterrupted path], and the complete cessation of the corresponding objects of abandonment of that [uninterrupted path] are simultaneous, and at this time the person of the path of preparation passes on to become a person of the path of seeing. This [cessation] is like throwing a robber out the door. Although at this point [of that uninterrupted path] one has attained a non-analytical cessation that is to have been separated from the objects abandoned by the path of seeing, one has not attained an analytical cessation.

[བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་]དེའི་རྒྱུད་ལ་བཟོད་པ་བརྒྱུད་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
 བའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་དང་། [བར་ཆད་མེད་
 ལམ་]དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་^[15a]རྗེས་ཐོབ་པར་འགག་པ་གཉིས་
 དུས་མཉམ་ཞིང་། [བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་རྗེས་ཐོབ་པར་འགག་
 པ་]དེའི་ཚེ་སྐྱུར་ལམ་པ་དེ་མཐོང་ལམ་པར་འཕོས་པ་ཡིན་ཏེ།

དཔེར་ན་རྒྱུ་མ་སྒོར་ཕྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །[བར་ཚད་མེད་ལམ་]དེའི་
གནས་སྐབས་སུ་མཐོང་སྣང་དང་བྲལ་བའི་སོ་སོར་བརྟགས་མེན་
གྱི་འགོག་པ་ཐོབ་ཀྱང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་མ་ཐོབ་ལ།

In the next period of [that is, after that uninterrupted path], when the path of release of the path of seeing that is the entity of the eight knowledges is generated, one attains an analytical cessation that is an abandonment of what is to be abandoned by the path of seeing. This is like locking the door after throwing out the robber.

[བར་ཚད་མེད་ལམ་]དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ཤེས་པ་བརྒྱད་གྱི་ངོ་
བོར་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་ན་མཐོང་སྣང་
སྣངས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
རྒྱུ་མ་སྒོར་ཕྱུང་སྟེ་སྟོ་བཅད་པ་ལྟ་བུའོ། །

D) GREAT VEHICLE PATHS OF MEDITATION

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and an explanation of the mode of generation.

བཞི་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་
རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་དང་བཞི།

1' Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ནི།

A Great Vehicle subsequent clear realization is the definition of a Great Vehicle path of meditation.

ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གྱི་
མཚན་ཉིད།

2' Divisions

When these [Great Vehicle paths of meditation] are divided, there are the three, Great Vehicle paths of meditation that are pristine wisdoms of meditative equipoise and so forth [that is, Great Vehicle paths of meditation that are pristine wisdoms of subsequent attainment, and Great Vehicle paths of meditation that are neither pristine wisdoms of meditative equipoise nor pristine wisdoms of subsequent attainment].

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ]འི། [ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་སོགས་[ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་བཅས་]གསུམ་ཡོད།

That which is (1) a one-pointed meditative equipoise on any of the three selflessnesses [the selflessness of the person, emptiness of duality, or emptiness of true existence] that is its object and (2) is a Great Vehicle subsequent clear realization occurring manifestly in the continuum of the person who possesses it in the [mental] continuum is the definition of a Great Vehicle path of meditation that is a pristine wisdom of meditative equipoise.

རང་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་གསུམ་[གང་ཟག་བདག་མེད། གཉིས་སྟོང་། བདེན་སྟོང་]གང་རུང་ལ་ཚེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡང་ཡིན། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ།^a ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

When [Great Vehicle paths of meditation that are pristine wisdoms of meditative equipoise] are divided, there are three: Great Vehicle paths of meditation that are uninterrupted paths, and so forth [that is, that are paths of release, and that are pristine wisdoms of meditative equipoise that are neither uninterrupted paths nor paths of release].

[ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་

^a 1987 Lhasa Go-mang (14a.2) mistakenly reads *da*.

སྒྲོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་སོགས་[རྣམ་འགྲོ་ལམ། བར་ཚད་མེད་ལམ་
 དང་རྣམ་འགྲོལ་ལམ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་བཅས་
 གསུམ་]གསུམ་ཡོད།

A Great Vehicle subsequent clear realization that serves as the actual antidote to the innate conception of true existence that is its corresponding object of abandonment is the definition of a Great Vehicle path of meditation that is an uninterrupted path.

རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བ་དེན་འཇིན་ལྷན་སྐྱེས་གྱི་དངོས་
 གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་^[15b]ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When [Great Vehicle paths of meditation that are uninterrupted paths] are divided, there are four small cycles, three medium cycles, and four great cycles, making eleven because the conceptions that are objects of abandonment to be abandoned by the path of meditation are abandoned by way of a division of them into the eleven cycles of the two, the innate afflictive obstructions and the innate obstructions to omniscience.

[ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་ལ་]དབྱེ་ན། ལྔ་ཏུ་སྐྱར་བཞི།
 འབྲིང་སྐྱར་གསུམ། ཆེན་པོ་སྐྱར་བཞི་དང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ།
 སྤང་བྱ་སྒྲོམ་སྤང་རྟོག་པ་དེ་ལ་ཉོན་སྐྱིབ་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ཤེས་
 སྐྱིབ་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་སྐྱར་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བྱེ་ནས་སྐྱིང་བའི་བྱིར།

A Great Vehicle path of meditation that is an uninterrupted path serving as the actual antidote to the great of the great innate conceptions of true existence that is its corresponding object of abandonment is the definition of a small of the small uninterrupted path of a Great Vehicle path of meditation.

རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བ་དེན་འཇིན་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོའི་
 ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་
 ཚད་མེད་ལམ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་

ལྷན་ལུའི་ལྷན་ལུའི་མཚན་ཉིད།

When [Great Vehicle paths of meditation that are the small of the small of the uninterrupted paths] are divided, there are two, a path of meditation of the first ground that is an uninterrupted path and [a path of meditation] of the second ground that is an uninterrupted path.

[ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྷན་ལུའི་ལྷན་ལུ་ལ་]དབྱེ་ན། ས་
དང་པོའི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ས་གཉིས་པའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་ཡོད།

A Great Vehicle subsequent clear realization that involves having been liberated from the innate conception of true existence that is the corresponding object of abandonment by the uninterrupted path inducing it is the definition of a Great Vehicle path of meditation that is a path of release.

རང་འདྲེན་བྱེད་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བུ་
བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལས་གྲོལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་
རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

When [Great Vehicle paths of meditation that are paths of release] are divided, there are nine.^a

དབྱེ་ན་དགུ་ཡོད།

3' Synonyms

“Great Vehicle path of meditation” and “Great Vehicle subsequent clear realization” are synonymous equivalents.

^a When queried, as to why the text says that there nine paths of release rather than the eleven one would expect, given that there are eleven uninterrupted paths, Lo-sang-gyal-tshan offered the following explanation:

First, there are actually only ten paths of release of the path of meditation, since the path of release immediately following the final uninterrupted path of the Great Vehicle path is a Great Vehicle path of no-more-learning. Thus, one would have expected the author to posit ten paths of release; it is likely that he wrote nine simply because it is the usual way of dividing up the path of meditation.

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གྲངས་]ལྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་དང་། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གཉེས་དོན་^aགཅིག་མིང་གི་རྣམ་
 གྲངས་སོ། །

4' Explaining the mode of generation

When an uninterrupted path that serves as the actual antidote to the innate conception of true existence that is its corresponding object of abandonment is newly generated in the continuum of a Bodhisattva on the path of seeing, this is posited as passing from the path of seeing to the path of meditation. (See chart next page.)

བཞི་པ་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་
 ལ་རང་གི་དོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བ་དེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གྱི་དངོས་
 གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ན།
 མཐོང་ལམ་ནས་སྒྲོམ་ལམ་དུ་འཕོས་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ཅོ། །

^a Correcting *den* in 1987 Lhasa Go-mang (14b.1) to *don* in accordance with 1999 TBRC *blab rang* (15b.5).

Correlation of Great Vehicle Paths and Bodhisattva Grounds

		BUDDHAHOOD		path of release	11
P A T H O F M E D I T A T I O N	great	great	great	uninterrupted path	10
			small	path of release	
		uninterrupted path			
	medium	medium		path of release	9
				uninterrupted path	
		small	path of release	8	
	uninterrupted path				
	medium	great		path of release	7
				uninterrupted path	
		medium	medium	path of release	6
	uninterrupted path				
small	small		path of release	5	
			uninterrupted path		
	great		path of release	4	
uninterrupted path					
small	medium		path of release	3	
			uninterrupted path		
	small	small	great	path of release	2
small			uninterrupted path		
			path of release	1	
			uninterrupted path	1st of the 10 grounds	

PATH OF SEEING	path of release uninterrupted path	1*
----------------	---	----

* pristine wisdoms of the first ground included within the path of seeing

There is a mode of abandoning the objects of abandonment by an uninterrupted path of the Great Vehicle path of meditation. In terms of those whose lineage is definite as that of the Great Vehicle:

- the great of the great afflictions that are to be abandoned by the path of meditation and the great of the great obstructions to omniscience that are to be abandoned by the path of meditation are each divided into two groups, great and small, and
- the small of the small [objects of abandonment] are also similarly divided into two,

making eleven cycles of objects to be abandoned by the path of meditation; these are abandoned by eleven uninterrupted paths of the path of meditation.

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་
 ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྒོམ་སྤང་
 ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་། སྒོམ་སྤང་ཤེས་རྒྱིབ་ཆེན་
 པོའི་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་ཆེ་ཚུང་སྐྱར་^[16a]གཉིས་སུ་བྱེ། དེ་བཞིན་དུ་
 ཚུང་དུའི་ཚུང་དུ་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས། སྒོམ་སྤང་སྐྱར་བཅུ་
 གཅིག་པོ་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཅུ་གཅིག་གིས་སྤོང་བ་
 ཡིན་ཏེ།

For:

- the uninterrupted path of the path of meditation of the first ground simultaneously abandons the nine greats of the division of the great of the great afflictions to be abandoned by the path of meditation into two—these being of the three realms and the nine levels;
- the uninterrupted path of the path of meditation of second ground simultaneously abandons the nine small in the division of the great of the great objects to be abandoned by the path of meditation into two—these being of the three realms and the nine levels;

ས་དང་པོའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་གྱིས་^aཁམས་གསུམ་ས་
 དགུའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་
 བའི་ཆེན་པོ་དགུ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་། ས་གཉིས་པའི་སྒོམ་ལམ་
 བར་ཚད་མེད་ལམ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ས་དགུའི་སྒོམ་སྤང་ཆེན་
 པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་ཚུང་ཏུ་དགུ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་།

- similarly, the uninterrupted paths of the path of meditation ranging from the uninterrupted path of the path of meditation of the third ground up to the uninterrupted path of the path of meditation of the ninth ground respectively abandon simultaneously the nine that range from the medium of the big objects to be abandoned by the path of meditation—these being of the nine levels—through the medium of the small;

དེ་བཞིན་དུ་ས་གསུམ་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་ནས་ས་
 དགུ་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་གྱི་བར་གྱིས་རིམ་བ་
 བཞིན་དུ་ས་དགུའི་སྒོམ་སྤང་ཆེན་པོའི་འབྲིང་ནས་ཚུང་ཏུའི་
 འབྲིང་གི་བར་དགུ་པོ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་།

- the initial uninterrupted path of the path of meditation of a tenth grounder simultaneously abandons the nine greats in the division into two of the small of the small objects to be abandoned in relation to the nine levels. The final uninterrupted path of the path of meditation of a tenth grounder simultaneously abandons the nine smalls in the division into two of the small of the small objects to be abandoned by the path of meditation in relation to the nine levels.

ས་བརྒྱུ་པའི་ཐོག་མའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཚད་མེད་ལམ་གྱིས་^bས་
 དགུའི་སྒོམ་སྤང་ཚུང་ཏུའི་ཚུང་ཏུ་ལ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་ཆེན་པོ་
 དགུ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་། ས་བརྒྱུ་པའི་ཐ་མའི་སྒོམ་ལམ་བར་

^a Correcting *gyi* in 1987 Lhasa Go-mang (15b.4) to *gyis* in accordance with 1999 TBRC *bla brang* (16a.2) and electronic edition.

^b Correcting *gyi* in 1987 Lhasa Go-mang (14b.6) to *gyis* in accordance with 1999 TBRC *bla brang* (16a.4) and electronic edition.

ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ས་དགུའི་སྒོམ་སྤང་ཚུང་ཏུའི་ཚུང་ཏུ་ལ་
གཉིས་སུ་སྤེལ་བའི་ཚུང་ཏུ་དགུ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་བའི་སྤྱིར།

In terms of one who has previously had the realization of a Foe Destroyer, then, since there are no afflictions to be abandoned, the obstructions to omniscience are abandoned upon their having been divided into eleven cycles [the four-fold great: the very great of the great obstructions to omniscience, the great of the great, medium of the great, and small of the great; the three-fold medium: great of the medium, medium of the medium, and small of the medium; and the four-fold small: great of the small; medium of the small; small of the small; exceedingly small of the small; making eleven].

Therefore, it should be known that the great of the great Bodhisattva path of meditation, the uninterrupted path at the end of the continuum, and the diamond-like meditative stabilization of a Bodhisattva path of meditation are equivalent.

དགུ་བཅོམ་རྟོགས་པ་སྤོན་སོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཉོན་མོངས་
སྤོང་ཚུ་མེད་པས་ཤེས་སྤྱིབ་སྒོར་བཅུ་གཅིག་[ཤེས་སྤྱིབ་ཆེན་པོའི་ཆེ་ཤིན་
ཏུ་ཆེན་པོ། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ། ཆེན་པོའི་འབྲིང། ཆེན་པོའི་ཚུང་ཏུ་སྤེ་ཆེན་པོ་སྒོར་བཞི།
འབྲིང་གི་ཆེན་པོ། འབྲིང་གི་འབྲིང། འབྲིང་གི་ཚུང་ཏུ་སྤེ་འབྲིང་སྒོར་གསུམ། ཚུང་ཏུའི་
ཆེན་པོ། ཚུང་ཏུའི་འབྲིང། ཚུང་ཏུའི་ཚུང་ཚུང། ཚུང་ཏུ་ཆེ་ཤིན་ཏུ་ཚུང་ཏུ་སྤེ་ཚུང་ཏུའི་
སྒོར་བཞི་བཅས་བཅུ་གཅིག་]ཏུ་སྤྱེ་ནས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱང་
སེམས་གྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་
རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། བྱང་སེམས་གྱི་སྒོམ་ལམ་
དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །

E) GREAT VEHICLE PATHS OF NO-MORE-LEARNING

This has four parts: definition, divisions, synonyms, and an explanation of the mode of generation.

ལྷ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་^[16b]སྤོབ་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།

མིང་གི་རྣམ་གྲངས། རྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་དང་བཞི།

1' Definition

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་]ཅི།

A final exalted knower that has exhaustively abandoned the two obstructions is the definition of a Great Vehicle path of no-more-learning.

སྐྱེ་བ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་མཁུན་པ་དེ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སྣོབ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།

2' Divisions

When those [Great Vehicle paths of no-more-learning] are divided, there are two: exalted-knowers-of-all-aspects that know the mode and exalted-knowers-of-all-aspects that know the varieties. Or again, when [Great Vehicle paths of no-more-learning] are divided, there are the five pristine wisdoms: the mirror-like pristine wisdom, and so forth [the pristine wisdom of sameness, the pristine wisdom of individual realization, the pristine wisdom of achieving activities, and the pristine wisdom of the element of attributes].

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ]ཅི། [ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སྣོབ་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཇི་ལྟ་བུ་
མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་དང་། ཇི་སྟེང་པ་མཁུན་པའི་རྣམ་མཁུན་
གཉིས་ཡོད། ཡང་[ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སྣོབ་ལམ་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། མེ་ལོང་ལྟ་
བུའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་[མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས། བྱ་གྲུབ་ཡེ་ཤེས། ཚོས་
དབྱེངས་ཡེ་ཤེས་ཏེ་]ལྔ་ཡང་ཡོད།

3' Synonyms

“Exalted-knower-of-all-aspects,” “Great Vehicle path of no-more-learning,” and “pristine wisdom truth body” are synonymous equivalents.

གསུམ་པ་[མིང་གི་རྣམ་གྲངས་]ཅི། རྣམ་མཁུན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སྣོབ་

ལམ།^a ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་རྣམས་དོན་གཅིག་མེད་གི་རྣམ་གྲངས་
སོ། །

4' Explaining the mode of generation

A Bodhisattva who is abiding in the uninterrupted path at the end of the continuum is one on the path of meditation. At the time of this uninterrupted path, the unimpeded capacity that is the cause generating the first moment of an exalted-knower-of-all-aspects exists as a full complement of the limitless types of potentials of the twenty-one sets of uncontaminated pristine wisdom.^b

བཞི་བ་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། རྒྱུ་མཐའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་སྒྲོམ་ལམ་པ་ཡིན་ལ། བར་ཚད་མེད་
ལམ་དེའི་དུས་ན་རྣམ་མཁུན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུའི་
རྣམ་པ་ཐོགས་མེད་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གི་རྣམ་
པའི་རིགས་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཡོད་ལ།

For that uninterrupted path [that is the uninterrupted path at the end of the continuum], dualistic appearance with regard to the noumenon has vanished, and there is not even the slightest appearance of conventionalities to either the appearance factor or the ascertainment factor of that [uninterrupted path at the end of the continuum]. However, in the next moment of that [uninterrupted path at the end of the continuum], without stirring from that meditative equipoise, even though to the factor perceiving the mode [that is, realizing emptiness] conventionalities do not appear, to the appearance factor, all the diverse objects of knowledge are directly perceived, like moist olives in the palm of the hand, such that this one moment of pristine wisdom has become a common locus of an exalted knower knowing the mode and knowing the diversity.

^a 1987 Lhasa Go-mang (15a.4) has no perpendicular stroke (*shad*) after *lam*, whereas 1999 TBRC *bla brang* (16b.2) and electronic edition do.

^b These are set forth in Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations*, VIII.2-6. They are twenty-one sets of uncontaminated pristine wisdoms of the Buddha ground. See Hopkins and Yi, *Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics*, where they comprise the 68th topic and are listed in both English and Tibetan.

བར་ཚད་མེད་ལམ་ [རྒྱན་མཐའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་] དེ་ཚོས་ཉིད་ལ་
 གཉིས་སྣང་རྒྱབ་ཅིང་ [རྒྱན་མཐའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་] དེའི་སྣང་ངོ་དང་
 དེས་^a རྩོད་པ་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ།
 [རྒྱན་མཐའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་] དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མཉམ་
 བཞག་དེ་ལས་མ་གཡོས་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ལ་གཟིགས་པའི་ངོར་ཀུན་
 རྫོབ་མི་སྣང་ཡང་། སྣང་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྟེད་པ་ཐམས་ཅད་ལག་
 མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་རྫོན་པ་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་
 པའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་མཐུན་པ་
 དང་། ཇི་སྟེད་པ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དུ་སོང་བ་
 དང་།

And this attainment of the first moment of an exalted-knower-of-all-as-
 pects, abandonment of all obstructions to omniscience, attainment of the
 state of a Buddha, and attainment of the path of release of having aban-
 doned the two obstructions have occurred simultaneously.

རྣམ་མཐུན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཐོབ་པ་དང་། ཤེས་སྐྱིབ་མ་ལུས་
 པར་སྤངས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་^[17a] ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་དང་།
 སྐྱིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པར་
 སོང་བ་ཡིན་ཅོ།^b །

[OBJECTS OF MEDITATION AND ABANDONMENT]

When the differences in the chief objects of meditation of the three vehi-
 cles are set forth in brief, according to the system of Consequentialists,

^a Correcting *des* in 1987 Lhasa Go-mang (15a.6) to *nges* in accordance with 1999 TBRC
bla brang (16b.4) and Mundgod electronic edition.

^b Correcting *yin ni* in 1987 Lhasa Go-mang (15b.1) to *yin no* in accordance with 1999
 TBRC *bla brang* (17a.1) and Mundgod electronic edition.

emptiness is the main object of meditation on the paths of the three vehicles [the Hearer Vehicle, Solitary Victor Vehicle, and Great Vehicle] because the uninterrupted paths and the paths of release of the paths of seeing of all three vehicles [Hearer, Solitary Victor or Great Vehicle] are pristine wisdoms of meditative equipoise set one-pointedly on both the subtle selflessness of persons and the subtle selflessness of phenomena. They assert that the negative [or absence] of true existence in terms of a person is asserted as the subtle selflessness of a person and the negative [or absence] of true existence in terms of [other] phenomena such as the aggregates and so forth is the subtle selflessness of phenomena.

ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོའི་བྱང་པར་ཅུང་ཟད་བརྗོད་
 བ། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལྷགས་ལ། ལྷོང་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་[ཉན་
 ཐོས་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གསུམ་]གྱི་ལམ་གྱི་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ།
 ཐེག་པ་གསུམ་[ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གསུམ་]གྱི་མཐོང་ལམ་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་གང་ཟག་
 གི་བདག་མེད་སྤོང་དང་། ཚོས་གྱི་བདག་མེད་སྤོང་གཉིས་ཀ་ལ་
 ཚེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར། གང་ཟག་གི་སྤྲིང་དུ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་སྤོང་དང་། ལུང་སོགས་ཚོས་གྱི་སྤྲིང་དུ་བདེན་གྲུབ་
 བཀག་པ་ཚོས་གྱི་བདག་མེད་སྤོང་མོར་འདོད་དོ། །

In the systems of the Autonomists and the proponents of Mind-Only, the chief objects of meditation of the three vehicles are dissimilar. According to the Middle Way Yogic Autonomists:

- the subtle selflessness of phenomena is the chief object of meditation for Bodhisattva paths
- the coarse selflessness of phenomena, which is the emptiness of apprehended-object and apprehending-subject as different substantial entities, is the chief object of meditation for Solitary Victor paths
- and the subtle selflessness of persons, which is a person's emptiness of being substantially existent in the sense of being self-sufficient, is the chief object of meditation for Hearer paths.

རང་རྒྱུད་པ་དང་། སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལ། ཐེག་པ་
 གསུམ་གྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙོ་བོ་མི་འདྲ་སྟེ། རྣམ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་
 དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲོ་མོ་ནི་བྱང་
 སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙོ་བོ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་
 དད་ཀྱིས་སྦྱང་པའི་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ནི། རང་རྒྱུལ་
 ལམ་གྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙོ་བོ་དང་། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུབ་པའི་
 རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་སྦྱང་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྲོ་མོ་ནི།^a ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

Also, the obstructions to omniscience are posited as the chief objects of abandonment for Bodhisattvas. The coarse conception of a self of phenomena is posited as the chief object of abandonment for Solitary Victors, and the subtle conception of a self of persons is posited as the chief object of abandonment for Hearers.

སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡང་།^b ཤེས་སྐྱིབ་དང་། ཚོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
 རགས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤྲོ་མོ་རྣམས་ནི་རིམ་
 པ་བཞིན་དུ། བྱང་སེམས་དང་། རང་རྒྱུལ་དང་། ཉན་ཐོས་
 རྣམས་ཀྱི་^[17b]སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་^cའཛིན་གོ། །

In the systems of the [Middle Way] Sutric Autonomists and of Mind-Only, the types of wisdom realization and the chief objects of abandonment of Hearers and Solitary Victors are explained in mostly the same way.

མདོ་སྡེ་སྦྱོང་པ་དང་སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལ། ཉན་

^a 2012 Mundgod digital (18.17) has a perpendicular stroke (*shad*) at this point that is absent in both 1987 Lhasa Go-mang (15b.5) and 1999 TBRC *bla brang* (17a.5). The perpendicular stroke is stylistically consistent within the sentence.

^b 2012 Mundgod digital (18.18) and 1987 Lhasa Go-mang (15b.6) both have a perpendicular stroke (*shad*) at this point that is absent in 1999 TBRC *bla brang* (17a.6). The perpendicular stroke is stylistically consistent.

^c Correcting *gso bo phal* 'jog in the 1987 Lhasa Go-mang (15b.6) to *gso bor* 'jog in accordance with the 1999 TBRC *bla brang* (17b.1) and 2012 Mundgod electronic (18.20).

རང་གཉིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་དང་། སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་
 སལ་ཆེར་མཚུངས་པར་བཤད་ལ།

The differences between the great and small vehicles and so forth should
 be known from other texts.

ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་སོགས་ནི་གཞན་ལས་ཤེས་པར་
 བྱོལ། །

6. Bodhisattva Grounds

2. Explaining in detail a presentation of the ten grounds

This has three parts, the definition of a ground of a Bodhisattva Superior, divisions, and the meaning of the individual divisions.

གཉིས་པ། ས་བཅུ་འཛིན་ལྷན་བཞག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། བྱང་
འཕགས་ཀྱི་སའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་དང་
གསུམ།

a. Definition [of a ground of a Bodhisattva Superior]

དང་པོ་[བྱང་འཕགས་ཀྱི་སའི་མཚན་ཉིད་]ནི།

A Bodhisattva Superior’s exalted knower that is conjoined with wisdom directly realizing emptiness and with great compassion is the definition of a ground of a Bodhisattva Superior.

སྣོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། སྣོང་རྗེ་ཆེན་
པོས་བེན་པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དེ། བྱང་སེམས་འཕགས་
པའི་སའི་མཚན་ཉིད།

b. Divisions of grounds of Bodhisattva Superiors

གཉིས་པ་[བྱང་འཕགས་ཀྱི་སའི་དབྱེ་བ་]ནི།

When those [grounds of Bodhisattva Superiors] are divided, there are ten. The first ground is the very joyful; the second the stainless; the third the

luminous; the fourth the radiant; the fifth the difficult to overcome; the sixth the manifest; the seventh the gone afar; the eighth the immovable; the ninth good intelligence; and the tenth the cloud of doctrine.^a

[བྱང་འཕགས་ཀྱི་ས་]དེ་ལ་དབྱེ་ན། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ།
གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ། གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་
བ^b། ལྡ་བ་སྤྱང་དགའ་བ། རྒྱག་པ་མངོན་ཏུ་གྱུར་པ། བདུན་པ་
རིང་ཏུ་སོང་བ། བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་གོས།
བརྩ་བ་ཚོས་ཀྱི་སྤྱིན་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

There is a reason for dividing the grounds of Bodhisattva Superiors into ten grounds, for they are posited as ten through the force of the latter being greater than the former in terms of differences in the mode of realizing objects and the mode of attaining qualities, enhancements in the removal of objects of abandonment, and in the capacity for achieving.

བྱང་ལེགས་འཕགས་པའི་ས་ལ་ས་བརྩར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། ས་བརྩ་པོ་དེ་དག་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་དང་། ཡོན་ཏན་ཐོབ་
ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དང་། སྤང་བྱ་སེལ་བ་དང་། སྤྱབ་པའི་རུས་པ་ལྡ་
མ་སྤ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བྱང་ལེགས་པའི་དབང་གིས་བརྩར་
བཞག་པའི་ཕྱིར།

[The grounds of Bodhisattva Superiors] are limited in number to those ten

^a 1. *rab tu dga' ba, pramuditā*

2. *dri ma med pa, vimalā*

3. *'od byed pa, prabhākārī*

4. *'od 'phro ba, arciṣmatī*

5. *sbyang dka' ba, sudurjayā*

6. *mngon du gyur ba, abhimukhī*

7. *ring du song ba, dūraṃgama*

8. *mi g.yo ba, acalā*

9. *legs pa'i blo gros, sādhumatī*

10. *chos kyi sprin rnams, dharmamegha.*

^b 1999 TBRC *bla brang* (17b.4) corrected from *'phro pa* to *'phro ba* in accordance with 1987 Lhasa Go-mang (16a.2) and 2012 Mundgod digital (19.2).

because the thorough purifiers^a are limited in number to ten [sets].^b
 བཅུ་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་སྤྱོད་བཅུར་གྲངས་
 ངེས་པའི་སྤྱིར།

There is a purpose for the division into ten grounds because in order to stop the wrong ideas of those who do not assert a presentation of ten grounds in the Great Vehicle, a division of ten grounds in the Great Vehicle is made upon stating as an example the eight grounds of the Lesser Vehicle.

ས་བཅུར་དབྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་ལ་ས་བཅུའི་
 རྣམ་བཞག་མི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་
 ཐེག་པ་དམན་པའི་ས་བརྒྱད་དཔེར་^[18a]བཀོད་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་
 ས་བཅུའི་དབྱེ་བ་མཛད་པའི་སྤྱིར།

c. The meaning of the individual divisions

This has three parts: contextual etymologies, attributes of the mode of abandoning objects of abandonment, and attributes of surpassing qualities.

གསུམ་པ་[བྱང་འཕགས་ཀྱི་སའི་]སྤྱི་བ་སོ་སོའི་དོན་ལ། ངེས་ཚོག་དང་།
 སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱི་བྱུང་ཚོས་དང་། ཡོན་ཏན་སྣག་པའི་བྱུང་
 ཚོས་གསུམ།

^a Lo-sang-gyal-tshan explained that the ten sets of thorough purifiers are the main focus on which a Bodhisattva is training over the ten grounds. He explained that in order to pass from a particular ground to a higher one, a Bodhisattva needs to have completed the thorough purifiers and the perfection for that ground, and can only then move to a higher ground. One cannot move to the next ground until one has completed the thorough purifiers of the ground one is on.

^b The first ground has ten thorough purifiers; the second has eight; third, five; fourth, ten; fifth, ten; sixth, twelve; seventh, twenty; eighth, eight; and ninth, twelve; the tenth ground is described as having “characteristics.” See Hopkins and Yi, *Ngag-wang-pal-dan’s Meaning of the Words of Maitreya’s “Ornament for the Clear Realizations”* on the Ninth Topic, 1.48-69. That section gives the following definition of a thorough purifier: “A quality that clears away the defects of the ground on which it is possessed and brings about completion of the qualities [of that ground].”

1) CONTEXTUAL ETYMOLOGIES

There are the two: a contextual etymology of “ground” in general and contextual etymologies of the individual grounds.

དང་པོ་[ངེས་ཚིག་]ལ། ས་སྤྱིའི་ངེས་ཚིག་དང་། ས་སོ་སོའི་ངེས་ཚིག་གཉིས།

A) CONTEXTUAL ETYMOLOGY OF GROUND IN GENERAL

དང་པོ་[ས་སྤྱིའི་ངེས་ཚིག་]ནི།

When *bhūmi*—the [Sanskrit] equivalent for ground (Tibetan *sa*)—is explained with a contextual etymology, in which letters are added, it is called “ground” because it acts as a basis of the absence of the fright of the two obstructions for immeasurable creatures (*'byung po*, *bhūta*) who are the trainees and causes the increase of immeasurable qualities higher and higher.^a

སའི་སྐད་དོད་རྒྱ་མི་ཞེས་པ་ཡི་གེ་བསྐྱུན་པའི་ངེས་ཚིག་གིས་
བཤད་ན། གདུལ་བྱ་འབྱུང་པོ་^bདཔག་མེད་སྤྱིབ་གཉིས་ཀྱི་
འཇིགས་པ་མེད་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་
གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་ན་ས་ཞེས་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར།

^a In a “contextual” or “creative” etymology (*nges tshig*), to the letters or words given, other letters or words are added to draw out the meaning. In this case, to the Sanskrit letters *bhū* in *bhūmi* the letters *ta* were added to yield *bhūta*, creatures or beings. Also, it is likely that the *mi* of *bhūmi* is creatively being etymologized as “immeasurable” by way of *mita* (measured) and thus *amita* (boundless, without a certain measure), and thus the word “immeasurable” is repeated in both parts of the dual etymology. The etymologies of specific grounds that follow similarly offer creatively elaborative explanations of the meaning of the names of the various grounds, as opposed to stricter etymologies (often called *sgra bshad*).

^b Correcting *bo* in 2012 Mundgod digital edition to *po* in accordance with the 1999 TBRC *bla brang* (18a.2) and 1987 Lhasa Go-mang (16a.7).

B) CONTEXTUAL ETYMOLOGIES OF THE INDIVIDUAL GROUNDS

There is a reason for calling the first ground “the very joyful” because it is called such due to the fact that when, from the first ground, one sees that one has become closer to complete enlightenment and that the welfare of sentient beings is being accomplished, a special joy is generated.

གཉིས་པ་ [ས་སོ་སའི་ངེས་ཚིག་] རྟོ། ས་དང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་
 ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་དང་པོ་ནས་རྫོགས་པའི་
 བྱང་ཚུབ་ལ་ཉེ་བ་^aདང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འགྲུབ་པར་མཐོང་
 བ་ན་དགའ་བ་བྱུང་པར་ཅན་སྐྱེ་བས་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་བྱིར།

There is a reason for calling the second ground “the stainless” because it is called such due to the fact that from the second [ground] one is free from the stains of degenerated ethics and of exertion at the mental activities of the Lesser Vehicle.

ས་གཉིས་པ་ལ་ངྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 དེ་གཉིས་པ་ནས་འཆལ་བའི་རྒྱལ་སྲིམས་དང་། ཐེག་དམན་ཡིད་
 བྱེད་གྱི་རྩོལ་བའི་ངྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
 བཟོད་པའི་བྱིར།

There is a reason for calling the third ground “the luminous” because it is called such due to the fact that from the third ground, without concern for one’s own body and life one oneself strives to seek out the verbalized doctrine and one satisfies other trainees with the light of doctrine.

ས་གསུམ་པ་ལ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་^bདེ།
 ས་གསུམ་པ་ནས་ལུས་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བར་རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་ལུང་
 གི་ཚོས་འཚོལ་བ་ལ་འབད་ཅིང་གདུལ་བྱ་གཞན་རྣམས་ཚོས་གྱི་

^a Correcting *nye pa* in 1999 TBRC *bla brang* (18a.3) to *nye ba* in accordance with 1987 Lhasa Go-mang (16b.1) and 2012 Mundgod digital (18.16).

^b Correcting *yad de* in the 1987 Lhasa Go-mang (16b.3) to *yod de* in accordance with 1999 TBRC *bla brang* (18a.5).

སྒྲུང་བས་ཚེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་
 ལྷོས།

There is a reason for calling the fourth ground “the radiant” because it is called such due to the fact that on the fourth ground one radiates out like fire the light of pristine wisdom that burns away the corresponding two obstructions by way of teaching the practices that are harmonious with enlightenment.

ས་བཞི་པ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་
 བཞི་པར་བྱང་ཚུབ་གྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཚེས་བཟུན་པའི་
 [18b]སྒྲོ་ནས་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཐེག་པར་བྱེད་པའི་ཡི་
 ཤེས་གྱི་འོད་མེ་ལྟར་འཕྲོ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་
 ལྷོས།

There is a reason for calling the fifth ground “the difficult to overcome” because it is called such due to the fact that [Bodhisattvas] are ripening sentient beings and when doing so, the wrong practices^a of trainees are difficult to bear and it is hard for intelligent fourth ground Bodhisattvas and below to overcome [discouragement about them], but here on the fifth [ground] they are able to overcome [such discouragement].

ས་ལྔ་པ་ལ་སྐྱུང་དཀའ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 སེམས་ཅན་སྐྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་། [[སེམས་ཅན་སྐྱིན་པ་]དེ་བྱེད་པའི་
 ཚོ་གདུལ་བྱའི་ལོག་སྐྱབ་ལ་བཟོད་པར་དཀའ་བ་དེ་ལ་སྒོ་ལྡན་
 བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ས་བཞི་པ་མན་ཆད་གྱིས་སྐྱུང་དཀའ་བ་
 ཡིན་ལ། ལྔ་པ་འདིར་སྐྱུང་ལུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
 པའི་ལྷོས།

^a For a more restricted presentation of wrong practices, or wrong achievings, see the 49th Topic in Hopkins and Yi, *Ngag-wang-pal-dan's Meaning of the Words of Maitreya's "Ornament for the Clear Realizations."*

There is a reason for calling the sixth ground “the ground of manifesting”^a because it is called such due to the fact that a Bodhisattva manifests a reversal from cyclic existence through meditating on [the twelve branches of] dependent-arising in the forward process, and approaches, or manifests, a nirvāṇa through meditating on dependent-arising in the reverse order.

ས་དྲུག་པ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་དུ་བསྐྱོམ་^bཔས་འཁོར་བ་ལས་
 ལྷོག་པ་མངོན་དུ་གྱུར། རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་ལྷོག་དུ་བསྐྱོམ་པས་
 རྒྱུང་འདས་ལ་མངོན་དུ་སྤྱོགས་པའམ་^cམངོན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་

^a Jeffrey Hopkins in commenting on *Tsong-kha-pa Lo-sang-drang-pa's Extensive Explanation of (Chandrakīrti's) "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle'"*: *Illumination of the Thought*. (hereafter referred to by the short title, *Illumination of the Thought*) VI.1 says:

The name of the sixth ground in Tibetan is either *mngon du gyur pa* (manifested) or *mngon du phyogs pa* (approaching). The preferred term in Tsong-kha-pa's commentary is clearly the former as is indicated by his glossing *mngon du phyogs pa* (approaching) with *mngon du gyur pa* (manifested): *mngon du phyogs pa ste gyur pa* (Tibetan Cultural Printing Press, 62.12). This accords with the predominance in Tibetan of *mngon du gyur pa* (manifested) over *mngon du phyogs pa* (approaching). In this stanza the dual meaning of *abhimukhī*, however, is emphasized when Chandrakīrti explains it as *approaching* the Buddha qualities and *manifesting*, or manifestly seeing, the suchness of dependent-arising.

The basic meaning of *abhimukhī*, given these two etymologies, is “thoroughly facing” in the sense that Bodhisattvas are now *faced toward* (Poussin, *Muséon* 11, 272: “tourné vers”) or are nearing the qualities of a Buddha, such as the ten powers, due to the fact that sixth ground Bodhisattvas are *facing* the surpassing form of the perfection of wisdom, that is, this wisdom is manifest to them (or its face has been made obvious).”

See Craig Preston, *Meaning of "The Manifest," Vessels for the Teaching of Emptiness, Nāgārjuna's Lives, and Ten Samenesses: Jam-yang-shay-pa's Great Exposition of the Middle: Chapter Six, Introduction* (UMA Institute for Tibetan Studies, uma-tibet.org, 2015), Part Three: Tsong-kha-pa's *Illumination*, in a' Creative etymology of the ground ["The Manifest"] and indication that the perfection of wisdom is surpassing (VI.1), footnote.

^b The 2012 Mundgod digital (20.1) reads *bsgoms* both times the term is used. The 1999 TBRC *bla brang* (18b.3) and 1987 Lhasa Go-mang (16b.6) readings of *bsgom* on both occasions have been followed.

^c Correcting *mngon du phyogs pa'i mngon du gyur pa'i* in the 1987 Lhasa Go-mang (16b.7) and 2012 Mundgod digital (20.3) to *mngon du phyogs pa'am mngon du gyur pa'i* in accordance with the 1999 TBRC *bla brang* (18b.3).

མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

There is a reason for calling the seventh ground “the gone afar” because it is called such due to the fact that, in dependence upon having cultivated the path for a long time, it is related with the two, the final paths having signs and having exertion and the path of sole progress.

ས་བདུན་པ་ལ་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 ལམ་ལུན་རིང་དུ་བསྐྱོམ་^aཔ་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་བཅས་རྩོལ་
 བཅས་ཀྱི་ལམ་མཐར་ཐུག་པ་དང་། བསྐྱོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་
 གཉིས་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

There is a reason for calling the eighth ground “immovable” because it is called such due to the fact that on the eighth ground there is no fluctuation by either of the two—discrimination having signs or by signless discrimination having exertion.

ས་བརྒྱད་པ་ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་
 བརྒྱད་པར་མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། མཚན་
 མེད་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཡོ་བའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

There is a reason for calling the ninth ground “the ground of good intelligence” because it is called such due to the fact that one has attained a forbearance called “the intelligence of individual correct knowledge.”

ས་དགུ་པ་ལ་ལེགས་པའི་སྣོ་གྲོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
 དེ། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་སྣོ་གྲོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་བཟོད་
 པ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

There is a reason for calling the tenth ground “the clouds of doctrine” because it is called such due to the fact that just as in the world, rain clouds fill the sky and the rainfall increases the worldly harvests, so the mental continuum of the tenth ground Bodhisattva is like a sky filled with the

^a The 2012 Mundgod digital (20.4) reads *bsgoms*. The reading of *bsgom* found in both the 1987 Lhasa Go-mang (17a.1) and the 1999 TBRC *bla brang* (18b.4) has been followed.

clouds of doctrine of the retentions, meditative stabilizations and so forth, from which the rain of doctrine falls and increases the marvelous harvest of virtues in the continuums of trainees.

ས་བརྩུ་པ་ལ་ཚོས་ཀྱི་སྤྱིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 [19a] རྣམ་མཁའ་ལ་ཆར་སྤྱིན་འབྲིགས་ཏེ་ཆར་ཕབ་ནས་འཇིག་
 ཏེན་གྱི་ལོ་ཏོག་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ལྟར། བྱང་སེམས་ས་བརྩུ་པ་
 བའི་^aཤེས་རྒྱུད་རྣམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་ལ་གཟུངས་དང་^bཏིང་ངེ་
 འཇིན་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱིན་འབྲིགས་རྣམ་ཚོས་ཀྱི་ཆར་ཕབ་
 རྟེ། གངུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་བའི་ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྒྱས་
 པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིར།

2) MODE OF ABANDONING THE OBJECTS OF ABANDONMENT^c

གཉིས་པ་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ནི།

During the path of seeing, the one hundred and twelve afflictions that are to be abandoned by the path of seeing and the one hundred and eight obstructions to omniscience that are to be abandoned by the path of seeing are abandoned. And, on the first through tenth grounds that are included within the path of meditation, sixteen innate afflictive obstructions [six—desire, hatred, pride, afflicted ignorance, view of the transitory collection, and holding to extremes—included within the level of the desire realm and] five each with regard to the Form and Formless realms—the above six] minus hatred—making sixteen] and the seeds of one hundred and eight innate obstructions to omniscience are abandoned.^d

^a 1987 Lhasa Go-mang (17a.4) mistakenly reads *pa'i*; 1999 TBRC *bla brang* (19a.1) and 2012 Mundgod digital (20.12) have been followed.

^b 2012 Mundgod digital (20.13) has added a perpendicular stroke (*shad*) at this point. The reading of 1999 TBRC *bla brang* (19a.1) and 1987 Lhasa Go-mang (17a.4) without the perpendicular stroke has been followed.

^c At the point of the original listing of this topic, p.113 above, it was called “attributes (*khyad chos*) of the mode of abandoning objects of abandonment.”

^d Lo-sang-gyal-tshan identified the sources for presentations of objects of abandonment as being Vasubandhu’s *Treasury of Manifest Knowledge* and Asaṅga’s *Summary of Manifest*

མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་^a དང་བརྒྱ་
 གཉིས་དང་། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྐྱིབ་བརྒྱ་^b དང་བརྒྱད་སྤོང་བ་ཡིན་
 ལ། སྐྱོམ་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ས་དང་པོ་ནས་ས་བརྒྱ་པའི་བར་
 དུ་ཉོན་སྐྱིབ་སྟོན་སྐྱེས་བརྒྱ་དུག་[འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཞེ་
 སྤང་ང་རྒྱལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ། འཇིག་སྒྲ། མཐར་འཛོལ་ཏེ་དུག་དང་།
 གཟུགས་གཟུགས་མེད་ན་ཞེ་སྤང་གཏོར་བ་ལྷ་སྟེ་བརྒྱ་བཅས་བརྒྱ་དུག་]དང་།
 ཤེས་སྐྱིབ་སྟོན་སྐྱེས་བརྒྱ་^c དང་བརྒྱད་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བའི་ཕྱིར།

The one hundred and twelve artificial afflictive obstructions that are abandoned by the path of seeing do exist. For, there are, included within the level of the Desire Realm, ten afflictions to be abandoned by the path of seeing related with [true] sufferings, ten afflictions to be abandoned by the path of seeing related with [true] sources, ten afflictions to be abandoned by the path of seeing related with [true] cessations, and ten afflictions to be abandoned by the path of seeing related with [true] paths, making forty. ཉོན་སྐྱིབ་ཀྱན་བཏགས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱུས་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་ཀྱན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ། འགོག་པ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ། ལམ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་དང་བཞི་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

The reason [which is that there are these forty] is established because there are the five views [the view of the transitory collection as real “I” and “mine,” the view of extremes, wrong views, holding bad views to be su-

---

Knowledge, with the Summary of Manifest Knowledge taking precedence in “Presentations of Grounds and Paths.”

^a Correcting *brgyad* in 1987 Lhasa Go-mang (17a.5) to *brgya* in accordance with 1999 TBRC *bla brang* (19a.3).

^b Correcting *brgyad* in 1987 Lhasa Go-mang (17a.6) to *brgya* in accordance with 1999 TBRC *bla brang* (19a.3).

^c Correcting *brgyad* in 1987 Lhasa Go-mang (17a.6) to *brgya* in accordance with 1999 TBRC *bla brang* (19a.3).

preme, and holding bad systems of ethics and codes of conduct to be supreme] and the five non-views [desire, anger, pride, afflicted ignorance, and afflicted doubt] that observe each of the four truths, making four groups of ten.

ཏྟགས་གྲུབ་སྟེ། བདེན་པ་རེ་རེ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོབ་ལྡན་[འཇིག་ལྟ།
 མཐར་ལྟ། ལོག་ལྟ། ལྟོ་བ་མཚོག་འཛིན། ལྟོ་བ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ལྷགས་མཚོག་འཛིན་
 བཅས་ལྡན་]དང་། ལྟོ་མིན་ལྡན་[འདོད་ཆགས། ཁོང་སྟོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ་
 བཅས་]ལྡན་སྟེ་བཅུ་ཚོན་བཞི་ཡོད་པའི་སྟེར།

In addition to [the forty included within the level of the Desire Realm], having eliminated anger from within the ten afflictions observing the four truths that are included within the levels of the Form and Formless Realms, there are thirty-six [afflictions to be abandoned by the path of seeing] included within the level of the Form Realm, and thirty-six [afflictions to be abandoned by the path of seeing] included within the level of the Formless Realm, making seventy-two.

[འདོད་པའི་བཞི་བཅུ་]དེའི་སྟེང་དུ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་
 བསྐྱུས་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་བཅུ་ཉི་ལྔ་
 ལྔས་ཁོང་སྟོ་དོར་ནས་གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྐུ་མ་རྩ་རྩ་
 ལྔའུག །གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྐུ་མ་རྩ་རྩ་ལྔའུག་སྟེ་དོན་
 གཉིས་ཡོད་པའི་སྟེར།

There are one hundred and eight artificial obstructions to omniscience because there are thirty-six artificial obstructions to omniscience included within the level of the Desire Realm, and there are thirty-six artificial obstructions to omniscience included within each [of the upper realms] the Form and Formless Realms.

ཤེས་^[19b]སྐྱིབ་ཀུན་བཏགས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་
 སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཤེས་སྐྱིབ་ཀུན་བཏགས་སོ་ལྔའུག །གཟུགས་དང་
 གཟུགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཤེས་སྐྱིབ་ཀུན་བཏགས་སོ་
 ལྔའུག་རེ་ཡོད་པའི་སྟེར།

The first reason [which is that there are thirty-six artificial obstructions to omniscience included within the level of the Desire Realm] is established because there are nine conceptions [of true existence] of objects to be engaged in; nine conceptions [of true existence] of objects to be reversed from; nine conceptions [of the true existence of subjects that mis]apprehend [the person as being] substantially existent; and nine conceptions [of true existence of subjects] that apprehend the person to be imputedly existent that are obstructions to omniscience to be abandoned by the path of seeing that are included within the level of the Desire Realm.^a

[འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེས་ཀྱི་ཤེས་སྐྱིབ་ཀུན་བཏགས་མོ་རྒྱལ་ཡོད་པ་]དང་པོ་གྲུབ་
 རྟེན། འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེས་ཀྱི་མཐོང་སྣང་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་སྐྱིབ་
 འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ། །ཚོགས་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ། །རྗེས་འཛིན་
 རྟོག་པ་དགུ། །བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ། རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

Extend this pattern to the other two [to the Form and Formless Realms, making thirty-six for each based on the same four same sets of nine].

དེས་གཞན་[གཟུགས་གཟུགས་མེད་]གཉིས་ལ་རིགས་འགྲེ།

There are sixteen innate afflictive obstructions because there are six included within the level of the Desire Realm: desire, hatred, pride, afflicted ignorance, the view of the transitory [collection as real “I” and “mine”], and holding extreme [views], and excluding hatred from being included within the two upper realms, [the Form and Formless Realms], the remaining five of this set [desire, pride, afflicted ignorance, the view of the transitory collection, and holding extreme views] are to be abandoned with regard to each of the upper realms, making sixteen in all.

ཉོན་སྐྱིབ་སྣོན་སྐྱེས་བཅུ་རྒྱལ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེས་ཀྱི་
 འདོད་ཆགས་ཞེ་སྣང་ང་རྒྱལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ།
 འཛིན་ལྟ། མཐར་འཛིན་ཏེ་རྒྱལ་དང་། །ལམས་གོང་མ་[གཟུགས་
 གཟུགས་མེད་]གཉིས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེས་ཀྱི་ཞེ་སྣང་བཏོན་ནས། གཞན་

^a 'jug pa gzung rtog, ldog pa gzung rtog, rdzas 'dzin rtog pa, btags 'dzin rtog pa. These four were also mentioned at the time of the path of preparation; see note, p.86 with added information from Hopkins and Yi, *Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics*. They describe an ability to overcome increasingly more subtle levels of the conception of true existence, two of objects (gzung rtog) and two of subjects ('dzin rtog).

[གོང་མའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ། འཇིག་
ལྷ། མཐར་འཛིན་བཅས་] ལྔ་ལྔ་ཉེ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་སྟེར།

There are one hundred and eight innate obstructions to omniscience because there are thirty-six [four sets of nine] innate obstructions to omniscience that are included within the levels of each of the three realms, making one hundred and eight.

ཤེས་རྒྱིབ་ལྷན་སྐྱེས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་དེ། འཕམས་གསུམ་གྱི་
སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཤེས་རྒྱིབ་ལྷན་སྐྱེས་[དགྲ་བཞི་] ལུམ་ཅུ་ཙ་དྲུག་རེ་
ཡོད་པའི་སྟེར།

3) FEATURES OF SURPASSING QUALITIES^a

གསུམ་པ་ཡོན་ཏན་ལྷག་པའི་བྱུང་པར་ལ།

This has seven parts: the feature of a surpassing perfection, the feature of an increase in the number of qualities, the feature of the mode of taking fruitional rebirth,^b the feature of an enhancement of the three trainings together with their fruit, the feature of the mode of inducing an ascertaining consciousness in states of subsequent attainment, the feature of thorough purifiers, and the feature of the signs of attaining a ground.

པར་སྐྱོན་ལྷག་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར། ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་འཕེལ་བའི་
བྱུང་པར། རྣམ་སྐྱེན་གྱི་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར། བསྐྱབ་གསུམ་
འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལྷག་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར། རྗེས་ཐོབ་དུ་ངེས་

^a Above (113) at the point of listing the three-fold division of the meaning of the individual divisions of the Bodhisattva grounds it was called “attributes (*khyad chos*) of surpassing qualities.” Here when explaining the topic with seven sub-divisions, the term has shifted to “features” (*khyad par*).

^b The first three of these are briefly alluded to by Tsong-kha-pa in his *Illumination of the Thought* as having been set forth by Chandrakīrti. See Tsong-kha-pa, Ken-sur Nga-wang-lek-den, and Jeffrey Hopkins, *Compassion in Tibetan Buddhism*, 134-5. The bracketed material there has been added from this section of Kōn-chog-jig-may-wang-po’s text. The qualities described can be found in the *Sūtra on the Ten Grounds*. Sources for the fourth and fifth items were not identified, though a suggestion was given that they might be found in Asaṅga’s *Bodhisattva Grounds*. The topic of thorough purifiers is found in Maitreya’s *Ornament for the Clear Realizations*, 1.48-69.

ཤེས་འདྲེན་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར། ཡོངས་སྤྱོད་གི་བྱང་པར། ས་ཐོབ་
པའི་རྟགས་གྱི་བྱང་པར་དང་བདུན།

A) THE FEATURE OF A SURPASSING PERFECTION

དང་པོ་[པར་བྱིན་ལྷག་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་]ནི།

These range from attaining a surpassing perfection of giving on the first ground through to attaining a surpassing perfection of pristine wisdom on the tenth.

ས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་པར་བྱིན་ལྷག་པོར་ཐོབ་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་
བརྒྱུ་པར་ཡི་ཤེས་གྱི་པར་བྱིན་ལྷག་པོར་ཐོབ་པའི་བར་ཡིན་པའི་
བྱིན།

B) THE FEATURE OF AN INCREASE IN THE NUMBER OF QUALITIES

གཉིས་པ་[ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་འཕེལ་བའི་བྱང་པར་]ནི།

On the first ground, in states of subsequent attainment [the Bodhisattva]:

1 sees the faces of one hundred Buddhas in an instant

ས་དང་^[20a]པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་
བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བ།

2 attains knowledge of having been blessed by those [one hundred Buddhas]^a

དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཤེས་པ་ཐོབ་པ།

3 can go to one hundred Buddha lands

^a Lo-sang-gyal-tshan explained that from the side of the Buddhas and Bodhisattvas, their blessing are always flowing to us, but from our side we do not know whether they have entered us or not. From this point Bodhisattvas know that they have received those blessings, and not just from one, but from one hundred Buddhas.

སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་བརྒྱུར་འགྲོ་བུས།

4 can illuminate one hundred Buddha lands

དེས་ཞིང་བརྒྱ་ལྡང་བར་བྱེད་བུས།

5 can vibrate one hundred different worldly realms

འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་གཡོ་བར་བྱེད་བུས།

6 can live for one hundred eons

བསྐྱལ་བ་བརྒྱུར་གནས་བུས།

7 can penetrate the correct perception of pristine wisdom into one hundred eons in the past and one hundred eons in the future

བསྐྱལ་བ་བརྒྱའི་ཚོན་དང་སྤེམ་མའི་མཐའ་ལ་ཡང་དག་པར་ཡི་
ཤེས་གྱི་གཟིགས་པ་འཇུག་བུས།

8 can enter into one hundred different meditative stabilizations

ཉིང་ངེ་འཛོལ་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་ལ་སློམས་པར་འཇུག་བུས།

9 can open one hundred different doors of doctrine

ཚོས་གྱི་སློ་མོ་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་འབྱེད་བུས།

10 can ripen one hundred sentient beings

སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྦྱིན་པར་བྱེད་བུས།

11 can emanate one hundred bodies, and

རང་གི་ལུས་བརྒྱ་^aསྦྱུལ་བུས།

12 can cause each of those bodies to be surrounded by one hundred Bodhisattva Superiors as their retinue.

རང་གི་ལུས་རེ་རེའི་འཁོར་དུ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་བརྒྱ་བརྒྱས་
བསྐྱོར་བ་བྱེད་བུས་པ་ནས་བཟུང་ཞེ།

[On the first ground these are all one hundred.] On the second ground,

^a Both 1987 Lhasa Go-mang (18a.4) and 1999 TBRC *bla brang* (20a.3) read *brgyar*; 2012 Mundgod digital (21.20) reads *brgya*.

these twelve groups of such qualities are one thousand.

ས་གཉིས་པར་དེ་འདྲ་བའི་ཡོན་ཏན་སྟོང་ཕྱག་གྲེ་ཚམ་བཅུ་
གཉིས།

On the third, they are twelve groups of one hundred thousand.

ས་གསུམ་པར་འབྲུམ་ཕྱག་བཅུ་གཉིས།

On the fourth, they are twelve groups of one billion.

ས་བཞི་པར་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་གཉིས།

On the fifth, twelve groups of ten billion.

ས་ལྔ་པར་བྱེ་བ་སྟོང་ཕྱག་བཅུ་གཉིས།

On the sixth, twelve groups of one trillion.

ས་དུག་པར་བྱེ་བ་འབྲུམ་ཕྱག་བཅུ་གཉིས།

On the seventh, twelve groups of one hundred trillion.

ས་བདུན་པར་བྱེ་བ་བྲག་བྲིག་^aའབྲུམ་ཕྱག་བཅུ་གཉིས།

On the eighth, the twelve groups are a number equal to the subtle particles in a billion worlds.

ས་བརྒྱད་པར་སྟོང་གསུམ་གྱི་རྩལ་སྤ་རབ་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་
པའི་གྲེ་ཚམ་བཅུ་གཉིས།

On the ninth ground, the twelve groups are a number equal to the subtle particles in a million billion worlds.

ས་དགུ་པར་སྟོང་གསུམ་འབྲུམ་ཕྱག་བཅུ་འི་རྩལ་སྤ་རབ་ཀྱི་གངས་
དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་གྲེ་ཚམ་བཅུ་གཉིས།

On the tenth, they are a number equal to the number of subtle particles of an inexpressible number of an inexpressible number of Buddha lands.

ས་བཅུ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་

^a 1987 Lhasa Go-mang (18a.6) and 2012 Mundgod digital (21.24) both read *bye ba phrag khrig 'bum phrag*.

དུ་མེད་པའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྡེ་
ཚོན་བསུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

C) THE FEATURE OF THE MODE OF TAKING FRUITFUL REBIRTH

གསུམ་པ་[རྣམ་སྐོན་གྱི་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་]ནི།

A first grounder takes rebirth as a monarch ruling Jambudvīpa;^a
ས་དང་པོ་བས་འཛ་སྤྱུ་སྤྱིང་ལ་དབང་^[20b]བསྐྱུར་པའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་
བ་ལེན།

A second grounder as [monarch ruling] the four continents;
ས་གཉིས་པ་བས་སྤྱིང་བཞི།

A third grounder as [monarch ruling the Land of] the Thirty-Three;
ས་གསུམ་པ་བས་སུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ།

A fourth grounder [as monarch ruling the Land] Without Combat;
ས་བཞི་པ་བས་འཐབ་བྲལ།

A fifth grounder as [monarch ruling] the Joyous Land;
ས་ལྔ་པ་བས་དགའ་ལྡན།

A sixth grounder as [monarch ruling the Land of] Liking Emanation;
ས་དྲུག་པ་བས་འཕྲུལ་དགའ།

A seventh grounder as [monarch ruling the Land of] Controlling Others' Emanations;

ས་བདུན་པ་བས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད།

An eighth grounder as a Great Brahmā, Lord of One Thousand Worlds;
ས་བརྒྱད་པ་བས་སྣོང་སྤྱི་ཡུད་གྱི་བདག་པོ་ཚངས་པ་ཚེན་པོ།

^a These are all mentioned in the *Sūtra on the Ten Grounds*.

A ninth grounder as a Great Brahmā, Lord of One Million Worlds;
 ས་དགུ་པ་བས་སྣོང་གཉིས་པའི་བདག་པོ་ཚངས་པ་ཆེན་པོ།

A tenth grounder takes rebirth as a Devaputra Maheshvara of the Highest Land.

ས་བརྒྱ་པ་བས་འོག་མིན་གྱི་སྣའི་བྱ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་བ་
 ལེན་པའི་བྱིར།

These are in consideration that it is mostly this way, but these are not necessarily the case. [That is, although all Bodhisattvas can take rebirth in this way, not all do.]

འདི་དག་ནི་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་ཁྱབ་མཐའ་བརྒྱུང་
 བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

D) THE FEATURE OF AN ENHANCEMENT OF THE THREE TRAININGS TOGETHER WITH THEIR FRUITS

བཞི་པ་[བསྐབ་གསུམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་སྣག་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་]ནི།

On the first ground, one attains the quality [in general] of practicing the three trainings from the viewpoint of directly realizing the noumenon. On the second ground, one attains this [specifically] with regard to the training in ethics, and on the third ground, with regard to the training in higher meditative stabilization. On the fourth, fifth, and sixth grounds, one attains the training in wisdom.^a On the remaining four grounds [from the seventh to the tenth], one attains features that are included within the three trainings.

ས་དང་པོར་ཚོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྐབ་
 པ་གསུམ་ལ་སྦྱོང་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ། གཉིས་པར་ཚུལ་སྐྱིམས་གྱི་

^a Ngag-wang-pal-dan's *Word-commentary on (Chandrakīrti's) "Supplement"* (24b.3) identifies the three trainings in wisdom:

It is said that [Bodhisattvas] attain on the fourth ground the wisdom skilled in the harmonies with enlightenment; on the fifth ground the wisdom skilled in the coarse and subtle four truths; and on the sixth ground the wisdom in the forward and reverse processes of dependent-arising. In this way on this [sixth] ground the three trainings in wisdom are completed.

བསྐྱབ་པ་དང་། གསུམ་པར་སྟག་པ་ཉིང་ངེ་འཛོལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་
 དང་། བཞི་པ་ལྷ་པ་དུག་པ་རྣམས་སུ་ཤེས་རབ་གྱི་བསྐྱབ་པ་ཐོབ་
 ཅིང་། ས་སྟག་མ་བཞིའི་[བདུན་པ་ནས་བརྩ་པའི་བར་གྱི་]ཡོན་ཏན་ཀྱང་
 བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འདུ་བའི་བྱང་པར་འཐོབ་པའི་ཕྱིར།

E) THE FEATURE OF THE MODE OF INDUCING AN ASCERTAINING CONSCIOUSNESS IN STATES OF SUBSEQUENT ATTAINMENT

ལྷ་པ་[རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངེས་ཤེས་འདེན་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་]ནི།

On the ten grounds there are ten different ways of inducing, in states of subsequent attainment upon rising from meditative equipoise directly realizing the noumenon, an ascertaining consciousness with regard to viewing dependent-arising as [a composite of] emptiness of true existence and being like illusions.

ས་བརྩུར་ཚོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ལས་
 ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟོན་འབྲེལ་བདེན་སྟོང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་
 ངེས་ཤེས་འདེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བརྩུ་ཡོད་དེ།

On the occasion of the first ground, due to realizing that the noumenon, [that is, emptiness.] which is a mere negative of a self of phenomena, pervades all, oneself and others, [Bodhisattvas] realize the noumenon in the manner of being omnipresent.

ས་དང་པོའི་གནས་སྐབས་སུ་ཚོས་བདག་བཀག་པ་ཅམ་གྱི་ཚོས་
 ཉིད་ངེས་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུབ་པར་རྟོགས་པས་ཚོས་
 ཉིད་ཀྱན་འགྲོའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས།

Because, on the second ground, the Great Vehicle path realizing the noumenon is realized to be superior to the Lesser Vehicle path, [Bodhisattvas]

^a 1999 TBRC *bla brang* (20b.4) and 1987 Lhasa Go-mang (18b.4) both read *kyang*. 2012 Mundgod digital (22.11) reads *yang*.

realize the noumenon as having the meaning of being supreme.

ས་གཉིས་པར་ཚོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དེ་ཐེག་
 དམན་གྱི་ལམ་ལས་མཚོག་ཏུ་རྟོགས་པས་ཚོས་ཉིད་མཚོག་གི་
 འོན་ཏུ་རྟོགས།

Because on the third ground, it is ascertained that much hearing of scriptures is a concordant cause for realization of the element of attributes (*chos dbying*), [Bodhisattvas] realize the noumenon as having the meaning of a concordant cause.^a

ས་གསུམ་པར་གསུང་རབ་མང་ཏུ་ཐོས་^[21a]པ་ནི་ཚོས་དབྱེངས་
 རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཐུན་ཏུ་ངེས་པས་^bཚོས་ཉིད་རྒྱ་མཐུན་པའི་འོན་
 ཏུ་རྟོགས།

On the fourth ground, because there is no pride of being attached to doctrines of verbalization, [Bodhisattvas] realize the meaning of total non-grasping.

ས་བཞི་པར་ལུང་གི་ཚོས་ལ་སྲེད་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པས་ཡོངས་སུ་
 འཇོན་པ་མེད་པའི་འོན་ཏུ་རྟོགས།

On the fifth ground, [Bodhisattvas] realize all, oneself and others, as not having different continuums from the approach of the emptiness of substantial existence in the sense of self-sufficiency of persons.

ས་ལྔ་པར་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་རང་སྐྱུ་ཐུབ་པའི་
 རྣམ་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་ཐ་དད་མེད་པར་རྟོགས།

On the sixth ground, due to realizing that the two—[the phenomena of] the thoroughly afflicted class and of the pure class—are not produced causelessly, nor from discordant causes, [Bodhisattvas] realize thoroughly afflicted and pure [phenomena] as having the meaning of a non-difference.

ས་དྲུག་པར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གཉིས་རྒྱ་མེད་

^a Emptiness is considered a “cause” in the sense that meditation on it causes the generation of attributes of a Superior.

^b Correcting *pos* in 1987 Lhasa Go-mang (18b.7) to *pas* in accordance with 1999 TBRC *bla brang* (21a.1).

དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་མི་སྐྱེ་བར་རྟོགས་པས་ཀུན་ཉོན་དང་
རྣམ་བྱང་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོགས།

On the seventh ground, due to the non-arising of signs of doctrine, such as the sūtras and so forth, with regard to the noumenon, [Bodhisattvas] realize the noumenon as having the meaning of non-difference.

ས་བདུན་པར་ཚོས་ཉིད་ལ་མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་གྱི་མཚན་མ་
མི་འབྱུང་བས་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོགས།

On the eighth ground [Bodhisattvas] realize the noumenon as having the meaning of non-increase and non-decrease of the thoroughly afflicted and the pure, and as the situation of the meaning of having power over the two—non-conceptual pristine wisdom and pure lands.

ས་བརྒྱད་པར་ཚོས་ཉིད་དེ་ཀུན་བྱང་གི་འབྲིབ་འཕེལ་མེད་པའི་
དོན་དང་། མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཞིང་དག་པ་གཉིས་ལ་
དབང་བའི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས།

On the ninth ground, due to the fact that the four individual correct knowledges are attained, [Bodhisattvas] realize the noumenon as the situation of the meaning of having power over pristine wisdom.

ས་དགུ་པར་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་བཞི་ཐོབ་པས་ཚོས་ཉིད་དེ་ཡེ་
ཤེས་ལ་དབང་བའི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས།

On the tenth ground, due to having equal exalted activities with a Buddha, [Bodhisattvas] realize the noumenon as the situation of power over actions.

ས་བརྒྱུ་པར་སངས་རྒྱས་དང་འཕྲིན་ལས་མཉམ་པས་ཚོས་ཉིད་དེ་
ལས་ལ་དབང་བའི་གནས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

F) THE FEATURE OF THOROUGH PURIFIERS

དུག་པ་[ཡོངས་སྐྱོང་གི་ཁྱད་པར་]ནི།

There are ten thorough purifiers on the first ground, eight on the second, five on the third,^a ten each on the fourth and fifth [grounds], twelve on the sixth, twenty on the seventh, eight on the eighth, and twelve on the ninth.

ས་དང་པོ་ལ་ཡོངས་སྐྱོང་བཅུ། གཉིས་པ་ལ་བཅུད། གསུམ་པ་ལ་
ལྔ། བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་ལ་བཅུ་བཅུ། ལྷག་པ་ལ་བཅུ་གཉིས།
བདུན་པ་ལ་ཉི་ལྔ། བཅུད་པ་ལ་བཅུད། དགུ་པ་ལ་བཅུ་གཉིས་
ལྔ་མས་སུ་ཡོང་པའི་ཕྱིར།

Although thorough purifiers of the tenth ground are not explicitly indicated in Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations*, it is not that there are no thorough purifiers [on the tenth ground]. This is because on the occasion of attaining the tenth ground, one must advance to a higher ground from the approach of removing defects and increasing good qualities.

ས་བཅུ་པའི་ཡོངས་སྐྱོང་མངོན་རྟོགས་རྒྱུན་ལས་དངོས་སུ་མ་
བསྟན་ཀྱང་ཡོངས་སྐྱོང་མེད་པ་མིན་ཏེ། ས་བཅུ་པ་ཐོབ་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་སྐྱོན་ཟད་ཅིང་^[21b]ཡོན་ཏན་འཕེལ་བའི་སྐོར་ས་
ས་^bགོང་མར་བཏོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

G) SIGNS OF ATTAINING THE GROUNDS

བདུན་པ་[ས་ཐོབ་པའི་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱུང་པར་]འོ།

There arise different dream signs on the occasion of attaining each of the ten grounds.^c

^a These are described in Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations*, I.48-69. See Hopkins and Yi, *Ngag-wang-pal-dan's Meaning of the Words of Maitreya's "Ornament for the Clear Realizations"* on the ninth topic.

^b Correcting *sgo nas gong ma* in 1987 Lhasa Go-mang (19a.6) to *sgo nas sa gong ma* in accordance with 1999 TBRC *bla brang* (21b.1).

^c Kōn-chog-jig-may-wang-po does not identify the dreams signs, but addresses some objections by earlier Tibetans who question whether there even are dreams on the Bodhisattva grounds. The signs themselves along with the qualms can be found in Tsong-kha-pa's *Golden Garland of Eloquence*; see Gareth Sparham, *Golden Garland of Eloquence: legs bshad gser phreng*, vol.1b (Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2008), 495-497.

ས་བརྩ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་ལམ་གྱི་རྟགས་མི་འདྲ་བ་རེ་
འབྱུང་བའི་སྱིད།

Objection: Since it was explained that from attaining the heat [level of the path of preparation] one does not have the five obstructions—sleep and so forth [that is, aspiration to desire, harmful intent, sleepiness and lethargy, excitement and contrition, and doubt]^a then how does it come about that there are dream signs with regard to attaining the ten grounds?

An earlier Tibetan's answer [to this objection]:^b “This is a case of an appearance like a dream, this being a visionary appearance (*nyams snang*) dawning to an adventitious consciousness.”

དྲོད་ཐོབ་པ་ནས་གཉིད་སོགས་སྐྱིབ་པ་ལྔ་[འདྲོད་པའི་འདུན་པ། གཞོད་
སེམས། གཉིད་རླུགས། རྒྱུད་འགྱུར། ཐེ་ཚོམ་དང་ལྔ་]མིད་པར་བཤད་པས་ས་
བརྩ་ཐོབ་པ་ལ་ཇི་ལྟར་མི་ལྟས་འོང་སྐྱམས་ན།^c བོད་ལྔ་མ་ཁ་
ཅིག་ཤེས་པ་སློབ་ལུང་བའི་ཉམས་སྤང་མི་ལམ་བཞིན་དུ་ཤར་བ་
ཡིན་ཞེས་གསུངས།

Some other scholars say: Since actual sleep is a mind that is affected by temporary causes of mistake, those on the three pure grounds do not have actual sleep.

མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གཉིད་མཚན་ཉིད་པ་ནི་འཕྲལ་གྱི་འབྱུང་
རྒྱུས་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དག་ས་པ་ལ་མིད་ཅེས་ཟེར།

Our answer: These are not logically feasible because although on those [ten grounds] there is no afflicted sleep, there is virtuous sleep because (1)

^a Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations* (IV.41cd) refers to these, saying, “not accompanying/ With the five aspects of obstructions.” See Hopkins and Yi, *Ngag-wang-pal-dan's Meaning of the Words of Maitreya's "Ornament for the Clear Realizations"* on the 38th topic.

^b Here Kōn-chog-jig-may-wang-po restates objections set forth in Tsong-kha-pa's *Golden Garland of Eloquence*. See Sparham, *Golden Garland of Eloquence*, vol.1b, 496-497.

^c 1999 TBRC *bla brang* (21b.2) reads *snyams na*; 1987 Lhasa Go-mang (19a.7) reads *snyams nas*, and the 2012 Mundgod digital (23.10) reads *snyam nas*. The same phrase in the text by Nya-bōn Kun-ga-pal (*nya dbon kun dga' dpal*) cited just below (561.5) reads *snyam na*.

Nya-bön Kun-ga-pal's *Commentary on (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations"*: *Dispeller of Mental Darkness* says:^a

Although on those grounds, there is, from among the two types of sleep, no sleep involved with secondary afflictions in which [the mind] is powerlessly withdrawn [from sense objects], there is sleep that due to intentional blessings furthers [or enhances] the body and is to be counted among virtues. Hence, there is no fallacy.

མི་འཐད་དེ། [ས་བཅུ་པོ་]དེ་དག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་གཉིད་མེད་
 ཀྱང་དགོ་བའི་གཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉ་ལྷིང་གི་ལྷིང་གྱི་ལྷིང་སེལ་
 ལས། གཉིད་ལ་གཉིས་ལས་འབྱུང་བ་རང་དབང་མེད་པར་སྐྱད་
 བྱེད་ཉེ་ཉོན་གྱི་གཉིད་མེད་ཀྱང་ཆེད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་
 ལྷས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དགོ་བར་བགྱང་བའི་གཉིད་ནི་ས་དེ་དག་
 རྣམས་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེས་དང་།

and (2) Tsong-kha-pa's *Golden Garland of Eloquence* says:^c

^a *nya dbon kun dga' dpal*, 1285-1379, a Jo-nang scholar who was a student of Dol-po-pa and a teacher of Ren-da-ba (*red mda' ba*) and Tsong-kha-pa. The full title is *Connected Explanation of Extensive Commentary on (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations" and its Commentaries: Dispeller of Mental Darkness (bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan 'grel pa dang bcas pa'i rgyas 'grel bshad sbyar yid kyi mun sel)* TBRC W14076 I1KG8771 and I1KG8772. This citation is from vol. 1, 281a.5-6/561.5-6.

This first objection mentioned above is found in Nya-bön Kun-ga-pal's commentary at 561.5, which he immediately answers with the response cited here. Kön-chog-jig-may-wang-po groups two objections and a possible response to the first together and then indicates all three as false, first by citing Nya-bön Kun-ga-pal and then following this with a citation to the same effect from Tsong-kha-pa.

^b Correcting *tk* in 2012 Mundgod digital (23.13) to *tk* in accordance with 1999 TBRC *bla brang* (21b.3) and 1987 Lhasa Go-mang (19b.1).

^c TBRC W14076 I1KG8771, 281a.5/561.5, reads '*jug pa rang dbang med par* rather than '*hyung ba rang dbang med par*, similar to Tsong-kha-pa's explanation just below '*jug pa'i shes pa rang dbang med par*.

^d 1999 TBRC *bla brang* (21b.4) and 1987 Lhasa Go-mang (17b.3) read *bgrang ba'i*. 2012 Mundgod digital (23.15-16) reads *bgrangs pa'i*.

^e *Extensive Explanation of (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations" as Well as Its Commentaries: Golden Garland of Eloquence (shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan 'grel pa dang bcas pa'i rgya cher bshad pa legs bshad gser*

There are two types of sleep: afflicted sleep in which consciousnesses engaging objects operate powerlessly and sleep that furthers the body, which is counted among virtues. Hence to say that there no fallacy since the former does not exist [on the Bodhisattva grounds], but the latter does is a factually concordant answer.

གསེར་འཕྲུང་ལས། གཉིད་ལ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་རང་
 དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། ལྷུ་རྟུ་^aཔར་
 བྱེད་པ་དགེ་བར་བགྲང་བའི་^bགཉིད་གཉིས་ཡོད་པས་སྣ་མ་མེད་
 ཀྱང་སྤྱི་མ་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་དེ་ཞེས་པ་ལན་དོན་མཐུན་དང་།
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

There is a mode of passing from the lower grounds to the upper grounds because when passing from the lower grounds to the higher, one passes from within meditative equipoise to within meditative equipoise, because beginning from passing from the great supreme quality Great Vehicle path of preparation to the first ground through to passing from the uninterrupted path at the end of the continuum to the first moment of an exalted knower [of all aspects, each of these steps of progress] is this [that is, to pass from within meditative equipoise to within meditative equipoise].

ས་འོག་མ་ནས་གོང་མར་འཕོ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ས་འོག་མ་
 འོག་མ་ནས་གོང་མ་གོང་མར་འཕོ་བའི་ཚེ་མཉམ་བཞག་ནས་
 མཉམ་བཞག་དུ་འཕོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་

gyi phreng ba) TBRC W22109.3219, which is a PDF of: gedan sungrab minyam gyunphel series (Ngawang Gelek Demo), 1977. In the ACIP edition this is at 283a and in the Mtshong sngon edition at 464. See Sparham, 496-497. At this point in his text, Tsong-kha-pa references the 12th century Indian scholar Dharmamitra's *Clear Words (tshig gsal)*: *mngon rtogs rgyan gyi tshig le'ur byas pa'i 'grel bshad tshig rab tu gsal ba*. In *bstan 'gyur/ (dpe bsdur ma)*, TBRC W1PD95844, vol. 52 at p.744. What Tsong-kha-pa has cited from Dharmamitra is found almost verbatim in Nya-bön's text as cited by Kön-chog-jig-may-wang-po.

^a 1999 TBRC *bla brang* (21b.5) reads *lus rtas par* as does 1987 Lhasa Go-mang (19b.4) and the ACIP version of Tsong-kha-pa's text. 2012 Mundgod digital (23.17) reads *lus brtas pa*.

^b 1999 TBRC *bla 'brang* (21b.5) and the 1987 Lhasa Go-mang (19b.4) read *bgrang ba'i*; the 2012 Mundgod digital (23.18) reads *bgrangs pa'i*.

ཚོས་མཚོག་ཚེན་པོ་ནས་ས་དང་པོར་འཕོ་བ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་
 རྒྱན་མཐའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་^[22a]སྐད་ཅིག་
 དང་པོར་འཕོ་བའི་བར་[མཉམ་བཞག་ནས་མཉམ་བཞག་ཏུ་འཕོ་བ་]དེ་
 ཡིན་པའི་སྤྱིར།

I have stated clearly the modes of progressing to the good houses
 of the three enlightenments

In dependence on the stairs of the three liberating paths

In accordance with the texts of the great chariots

Through fine analysis, having abandoned auto-fabrication.

སྤྱིས་པ། ཐར་ལམ་གསུམ་གྱི་ཐེམ་སྐས་ལ་བརྟེན་ནས། །བྱང་ཚུབ་
 གསུམ་གྱི་ཁང་བཟང་བགོད་པའི་ཚུལ། །རང་བཟོ་སྤངས་ཏེ་རྣམ་
 དཔྱོད་ཞིབ་མོ་ཡིས། །ཤིང་རྟ་ཚེན་པོའི་གཞུང་བཞིན་གསལ་བར་
 བགོད། །

Through this virtue, may all embodied beings throughout space
 without exception,

Put on the armor of the Supreme Vehicle and having raised the
 weapon of wisdom,

May they overcome all without exception of the host of enemies
 which are the four demons

And be set on the jeweled throne of the three bodies.

དགོ་བས་མཁའ་མཉམ་ལུས་ཅན་མ་ལུས་པ། །ཐེག་མཚོག་གོ་གྱོན་
 ཤེས་རབ་མཚོན་ཐོགས་ནས། །བདུད་བཞིའི་དགྲ་སྡེ་མ་ལུས་ཀུན་
 བཅོམ་སྟེ། །སྐྱ་གསུམ་ལོར་བུའི་ཁྲི་ལ་འཁོད་གྱུར་ཅིག །

This Presentation of the Grounds and Paths: Beautiful Ornament of the Three Vehicles was written by the monk Kön-chog-jig-may-wang-po upon being urged, along with the auspicious emblems and a silver maṇḍala, by the excellent guide of beings of the northern direction, the holy Kun-dröl-no-mön Han Rin-po-che of A-lag-sha.

ཅེས་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐེག་གསུམ་མཛོས་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། ཨ་ལག་ཤ་ནས་

བྱང་ཕྱོགས་སྐྱེ་དགའི་འདེན་མཚོག་དམ་པར་གྱུར་པ་^a གུན་གོལ་ནོ་མོན་ཉན་རིན་པོ་
 ཚེས། བཀ་ཤིས་པའི་ལྷ་རྩམ། དུའ་གྱི་མཚུལ་དང་བཅས་བསྐྱུལ་ངོར། བཙུན་པ་དགོན་
 མཚོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་སྐྱར་བའོ། །

^a1999 TBRC *bla brang* (22a.3) is not sufficiently clear to determine if it reads *pa* or *ba*. 1987 Lhasa Go-mang (20a.1) reads *pa*. 2012 Mundgod digital (24.3) reads *ba*. Lo-sang-gyal-tshan read the line as *pa*.

Abbreviations

“1987 Lhasa Go-mang” = *sa lam gyi rnam bzhag theg gsum mdzes rgyan*. 1a-20a. Named “1987” because of being acquired in Lha-sa, Tibet, at Go-mang College in 1987; published at Go-mang College, date unknown. (Complete edition, available at UMA Institute for Tibetan Studies, uma-tibet.org.)

“2012 Mundgod digital version” = *sa lam gyi rnam bzhag theg gsum mdzes rgyan*. 1-24. A digital version supplied by Go-mang College, Mundgod, same as *'jam dbyangs bzhad pa* and *'jigs med dbang po. don bdun cu'i mtha' dpyod mi pham bla ma'i zhal lung dang sa lam gyi rnam gzhag theg gsum mdzes rgyan bcas*. Mundgod, India: Drepung Go-mang Library, 1995.

“1999 TBRC *bla brang*” = *sa lam gyi rnam bzhag theg gsum mdzes rgyan*. 1a-20a. In *'jam dbyangs bzhad pa dkon mchog 'jigs med dbang po'i gsung 'bum*, vol. 17. TBRC W2122.7: 421-463, which is a PDF of: *bla brang bkra shis 'khyil: bla brang brka shis 'khyil dgon*, printed in 1999.

“*co ne*” = *co ne bstan 'gyur*. TBRC W1GS66030. *co ne dgon chen: co ne*, 1926.

“Dharma” = the *sde dge* edition of the Tibetan canon published by Dharma Press: the *Nying-ma Edition of the sDe-dge bKa'-'gyur and bsTan-'gyur*. Oakland, Calif.: Dharma Press, 1980.

“Peking” = *Tibetan Tripiṭaka: Peking Edition kept in the Library of the Otani University, Kyoto*. Edited by Daisetz Teitarō Suzuki. Tokyo, Kyoto, Japan: Tibetan Tripiṭaka Research Foundation, 1955-1961.

“*sde dge*” = *sDe dge Tibetan Tripiṭaka—bsTan ḥgyur preserved at the Faculty of Letters, University of Tokyo*. Edited by Z. Yamaguchi, et al. Tokyo: Tokyo University Press, 1977-1984. The catalogue numbers are from *Complete Catalogue of the Tibetan Buddhist Canons*. Edited by Hukuji Ui. Sendai, Japan: Tohoku University, 1934. And *A Catalogue of the Tohoku University Collection of Tibetan Works on Buddhism*. Edited by Yensho Kanakura. Sendai, Japan: Tohoku University, 1953. TBRC W23703, which is a PDF of: Delhi: Karmapae Chodhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1977.

“TBRC” = Tibetan Buddhist Resource Center (<http://www.tbrc.org>).

Bibliography of Works Cited

Sūtras are listed alphabetically by English title in the first section; the terms “glorious” and “supreme” at the beginning of titles are often dropped in the Bibliography. Indian and Tibetan treatises are listed alphabetically by author in the second section; other works are listed alphabetically by author in the third section. Works mentioned in the first or second sections are not repeated in the third section.

I. SŪTRAS

Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra

aṣṭasāhasrikāprajñāpāramitā

shes rab kyi pha rol tu phyin pa brgyad stong pa

Peking 734, vol. 21; TBRC W22084

Sanskrit: P. L. Vaidya. *Aṣṭasāhasrikā Prajñāpāramitā, with Haribhadra's Commentary called Ālokā*. Buddhist Sanskrit Texts 4. Darbhanga, India: Mithila Institute, 1960.

English translation: Edward Conze. *The Perfection of Wisdom in Eight Thousand Lines & Its Verse Summary*. Bolinas, Calif.: Four Seasons Foundation, 1973.

One Hundred Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra

śatasāhasrikāprajñāpāramitā

shes rab kyi pha rol tu phyin pa stong phrag brgya pa

Peking 730, vols.12-18; Tohoku 8, vols. ka-a ('bum); TBRC W22084

Condensed English translation: Edward Conze. *The Large Sūtra on Perfect Wisdom*. Berkeley: University of California Press, 1975.

Sūtra on the Ten Grounds

daśabhūmikasūtra

mdo sde sa bcu pa

In *nges don mdo skor*. TBRC W22275.6:208-389 (PDF of *sde dge* dGon Chen: *sde dge* par khang, 2000).

Peking 761.31, vol. 25

Sanskrit: *Daśabhūmikasūtram*. P. L. Vaidya, ed. Buddhist Sanskrit Texts 7. Darbhanga: Mithila Institute, 1967.

English translation: M. Honda. “An Annotated Translation of the ‘Daśabhūmika.’” In D. Sinor, ed, *Studies in South, East and Central Asia*, Śatapitaka Series 74. New Delhi: International Academy of Indian Culture, 1968, 115-276.

Twenty-five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra

pañcaviṃśatisāhasrikāprajñāpāramitā

shes rab kyi pha rol tu phyin pa stong phrag nyi shu lnga pa

Peking 731, vol. 19; TBRC W22084

English translation (abridged): Edward Conze. *The Large Sūtra on the Perfection of Wisdom*. Berkeley: University of California Press, 1975.

White Lotus of Excellent Doctrine Sūtra

Saddharmapuṇḍarīka

dam pa'i chos pad ma dkar po zhes bya ba theg pa chen po'i mdo

In *bka' 'gyur* (sde dge par phud, 113). TBRC W22084 103 vols (PDF of Delhi, India: Delhi Karmapa chodhey Gyalwae sungrab partun khang, 1976-1979).

2. OTHER SANSKRIT AND TIBETAN WORKS

Asaṅga (*thogs med*, fourth century)

Summary of Manifest Knowledge

abhidharmasamuccaya
chos mngon pa kun btus
Peking 5550, vol. 112

Sanskrit: Pralhad Pradhan. *Abhidharma Samuccaya of Asaṅga*. Visva-Bharati Series 12. Santiniketan, India: Visva-Bharati (Santiniketan Press), 1950.

French translation: Walpola Rahula. *La Compendium de la super-doctrine (philosophie) (Abhidharmasamuccaya) d'Asaṅga*. Paris: École Française d'Extrême-Orient, 1971.

Atisha (*dīpaṅkaraśrījñāna*, *mar me mdzad ye shes*, 982-1054)

Lamp for the Path to Enlightenment

bodhipathapradīpa
byang chub lam gyi sgron ma
Peking 5343, vol. 103; *sde dge* 3947, vol. *khi*

English translation with Atisha's autocommentary: Richard Sherbourne, S.J. *A Lamp for the Path and Commentary*. London: George Allen and Unwin, 1983.

English translation: *Atisha's Lamp for the Path: An Oral Teaching by Geshe Sonam Rinchen*. Trans. and ed. Ruth Sonam. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1997.

Chandrakīrti (*zla ba grags pa*, seventh century)

Supplement to (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle"

madhyamakāvātāra
dbu ma la 'jug pa
Peking 5261, Peking 5262, vol. 98; *sde dge* 3861, *sde dge* 3862, vol. 'a

Tibetan: Louis de La Vallée Poussin. *Madhyamakāvātāra par Chandrakīrti*. Bibliotheca Buddhica 9. Osnabrück, Germany: Biblio Verlag, 1970.

English translation: C. W. Huntington, Jr. *The Emptiness of Emptiness: An Introduction to Early Indian Mādhyamika*, 147-195. Honolulu, Hawaii: University of Hawaii Press, 1989.

English translation (chaps. 1-5): Jeffrey Hopkins. *Compassion in Tibetan Buddhism*. London: Rider, 1980; reprint, Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1980.

English translation (chap. 6): Stephen Batchelor. *Echoes of Voidness* by Geshé Rabten, 47-92. London: Wisdom Publications, 1983.

Dharmakīrti (*chos kyi grags pa*, seventh century)

Commentary on (Dignāga's) "Compilation of Prime Cognition"

pramāṇavārttikakārikā
tshad ma rnam 'grel gyi tshig le'ur byas pa
Peking 5709, vol. 130; *sde dge* 4210, vol. cc. Also: Sarnath, India: Pleasure of Elegant Sayings Press, 1974.

Sanskrit: Dwarikadas Shastri. *Pramāṇavārttika of Āchārya Dharmakīrti*. Varanasi, India: Bauddha Bharati, 1968.

Sanskrit and Tibetan: Yūsho Miyasaka. "Pramāṇavārttika-kārikā: Sanskrit and Tibetan." *Indo Koten Kenkyū (Acta Indologica)* 2 (1971-72): 1-206.

English translation (chap. 2): Masatoshi Nagatomi. "A Study of Dharmakīrti's Pramāṇavārttika: An English Translation and Annotation of the Pramāṇavārttika, Book I." Ph. D. diss., Harvard University, 1957.

English translation (chap. 4): Tom J.F. Tillemans. *Dharmakīrti's Pramāṇavārttika: An Annotated Translation of the Fourth Chapter (parārthānumāna)*, vol. 1 (k. 1-148). Vienna: Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2000.

Haribhadra (*seng ge bzang po*, late eighth century)

Clear Meaning Commentary / Commentary on (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations"

sputhārtha / abhisamayālamkāranāmaprajñāpāramitopadeśaśāstravṛtti
'grel pa don gsal / shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs
pa'i rgyan ces bya ba'i 'grel pa

Sanskrit editions:

Amano, Kōei. *A study on the Abhisamaya-alamkāra-kārikā-śāstra-vṛtti*. Rev. ed. Yanai City, Japan: Rokoku Bunko, 2008.

Tripathi, Ram Shankar. *Slob-dpon Sen-ge-bzan-pos mdzad pa'i Mñon-par-rtogs-pa'i-rgyan gyi 'grel pa Don-gsal (Prajñāpāramitopadeśaśāstre Ācāryaharibhadraviracitā Abhisamayālanākāravṛttiḥ Sphuṭārtha)*, 1977. 2nd ed. Sarnath, India: Central Institute of Higher Tibetan Studies. 1993.

Wogihara, Unrai. *Abhisamayālamkāralokā Prajñā-pāramitā-vyākhyā, The Work of Hari-bhadra*. 7 vols. Tokyo: Toyo Bunko, 1932-1935; reprint, Tokyo: Sankibo Buddhist Book Store, 1973.

Wogihara, Unrai, ed. *Abhisamayālamkāralokā Prajñāpāramitāvyākhyā: Commentary on aṣṭasāhasrikā-prajñāpāramitā by Haribhadra, Together with the Text Commented on*. Tokyo, Japan: The Toyo Bunko, 1973.

Tibetan edition: In *bstan 'gyur (sde dge)*. TBRC W23703 86: 158-281, which is a PDF of: Delhi, India: Karmapac choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

English translation: Sparham, Gareth. *Āryavimuktisena, Maitreyanātha, and Haribhadra. Abhisamayālamkāra with Vṛtti and Ālokā*. 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2006-2011.

Explanation of the "Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra": Illumination of (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations"

aṣṭasāhasrikāprajñāpāramitāvyākhyānābhisamayālamkāralokā

shes rab kyi pha rol tu phyin pa brgyad stong pa'i bshad pa mngon par rtogs pa'i rgyan gyi snang ba

In *bstan 'gyur (sde dge)*. TBRC W23703.85: 4-683, which is a PDF of: Delhi, India: Karmapac choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985. Also: *sde dge* 3791: vol. 85.

Jam-yang-shay-pa Ngag-wang-tson-drū (*'jam dbyangs bzhad pa'i rdo rje ngag dbang brtson grus*, 1648-1721/1722)

Eloquent Presentation of the Eight Categories and Seventy Topics: Sacred Word of Guru Ajita

ngos po brgyad don bdun cu'i nram bzhag legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung

Tibetan editions:

bla brang edition:

"2011 TBRC *bla brang*" = In *kun mkhyen 'jam dbyangs bzhad pa'i rdo rje mchog gi gsung 'bum*, vol. 14. TBRC W22186.14: 115-178, which is a PDF of: *bla brang bkra shis 'khyil: bla brang brka shis 'khyil dgon*, publishing date unknown. [Preferred edition since it has not been retouched.]

"1973 Ngawang Gelek *bla brang*" = *Collected Works of 'Jam-dbyans-bzad-pa'i-rdo-rje*, vol. 15. New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1973. [Retouched edition.]

"1995 Mundgod revision of Ngawang Gelek *bla brang*" = *Collected Works of 'Jam-dbyans-bzad-pa'i-rdo-rje*, vol. 16. New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1995. Also available at: TBRC W21503-0413. [Further retouched edition.]

"1999 Mundgod" = *ngos po brgyad don bdun cu'i nram gzhag legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung*. In *don bdun cu dang sa lam sogs nyer mkho'i skor phyogs bsgrigs*: 1-55. Mundgod, India: Drepung Go-mang Library, 1999.

"1999 Tōyō Bunko CD-ROM" = "Tibetan texts of *don bdun bcu* of '*jam dbyangs bzhad pa* and *rigs lam 'phrul gyi lde mig* of *dkon mchog bstan pa'i sgron me*." In the Toyo Bunko Database CD Release II. Tokyo, Japan: Tōyō Bunko, 1999. CD-ROM. [This edition is based on the 1999 Mundgod.]

"2001 Kan su'u" = *ngos po brgyad don bdun cu'i nram gzhag legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung*. In *don bdun cu dang sa lam sogs nyer mkho'i skor phyogs bsgrigs*: 88-146. Kan su'u, China: mi rigs dpe skrun khang, 2001.

“2005 Mundgod” = *ngos po brgyad don bdun cu'i rnam gzhas legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung*. In *don bdun cu dang sa lam sogs nyer mkho'i skor phyogs bsgrigs*: 1-67. Mundgod, India: Drepung Go-mang Library, 2005.

Go-mang Lhasa edition:

“1987 Go-mang Lhasa (first printing)” = *don bdun cu'i mtha' spyod mi pham bla ma'i zhal lung gsal ba'i legs bshad blo gsal mgul rgyan*. 1a-20a. Go-mang College: Lha-sa, Tibet: n.d. (PDF of complete printing available at UMA Institute for Tibetan Studies, <http://www.uma-tibet.org>.) Named “1987” because of being acquired in Lha-sa, Tibet, at Go-mang College in 1987.

“1987 Go-mang Lhasa (second printing)” = *don bdun cu'i mtha' spyod mi pham bla ma'i zhal lung gsal ba'i legs bshad blo gsal mgul rgyan*. 3a-20a. Go-mang College: Lha-sa, Tibet: n.d. (PDF of incomplete printing available at UMA Institute for Tibetan Studies, <http://www.uma-tibet.org>.) Named “1987” because of being acquired in Lha-sa, Tibet, at Go-mang College in 1987.

Kön-chog-jig-may-wang-po (*dkon mchog 'jigs med dbang po*, 1728-1791)

Precious Garland of Tenets / Presentation of Tenets: A Precious Garland

grub pa'i mtha'i rnam par bzhag pa rin po che'i phreng ba

Tibetan: K. Mimaki. Le Grub mtha' rnam bzhag rin chen phren ba de dkon mchog 'jigs med dbaṅ po (1728-1791), *Zinbu* [The Research Institute for Humanistic Studies, Kyoto University], 14 (1977):55-112. Also, *Collected Works of dkon-mchog-'jigs-med-dbaṅ-po*, vol. 6, 485-535. New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1972. Also: Xylograph in thirty-two folios from the Lessing collection of the rare book section of the University of Wisconsin Library, which is item 47 in Leonard Zwilling. *Tibetan Blockprints in the Department of Rare Books and Special Collections*. Madison, Wis.: University of Wisconsin-Madison Libraries, 1984. Also: Mundgod, India: blo gsal gling Press, 1980. Also: Dharmasala, India: Tibetan Cultural Printing Press, 1967. Also: Dharmasala, India: Teaching Training, n.d. Also: A blockprint edition in twenty-eight folios obtained in 1987 from Go-mang College in Lhasa, printed on blocks that predate the Cultural Revolution.

English translation: Geshe Lhundup Sopa and Jeffrey Hopkins. *Practice and Theory of Tibetan Buddhism*, 48-145. New York: Grove, 1976; rev. ed., *Cutting through Appearances: Practice and Theory of Tibetan Buddhism*, 109-322. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1989. Also: H. V. Guenther. *Buddhist Philosophy in Theory and Practice*. Baltimore, Md.: Penguin, 1972. Also, the chapters on the Autonomy School and the Consequence School: Shōtarō Iida. *Reason and Emptiness*, 27-51. Tokyo: Hokuseido, 1980.

Presentation of the Grounds and Paths: Beautiful Ornament of the Three Vehicles

sa lam gyi rnam bzhag theg gsum mdzes rgyan

Tibetan: In *gsung 'bum (dkon mchog 'jigs med dbang po)* TBRC W1KG9560.7:432-475 (PDF of New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1971). *Collected Works of dkon-mchog-'jigs-med-dbaṅ-po*, vol. 7. New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1972. Also Lhasa: Go-mang College, 1987?. Also digital version, same as: Mundgod, India: Drepung Go-mang Library, 1995.

English translation: Elizabeth Napper. *Traversing the Spiritual Path: Kön-chog-jig-may-wang-po's Presentation of the Grounds and Paths: Beautiful Ornament of the Three Vehicles, with Dan-ma-lo-chō's Oral Commentary*. Dyke, VA: UMA Institute for Tibetan Studies, 2015: downloadable at uma-tibet.org.

Thorough Expression of the Natures of the One Hundred Seventy-Three Aspects of the Three Exalted Knowers: White Lotus Vine of Eloquence

mkhyen gsum gyi rnam pa brgya dang don gsum gyi rang bzhin yang dag par brjod pa legs bshad padma dkar po'i khri shing

Tibetan editions:

Collected Works of dKon-mchog-'jigs-med-dbang-po, vol. 6. New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1971.

In *gsung 'bum/ dkon mchog 'jigs med dbang po (bla brang par ma)*. TBRC W2122.6: 627-646, which is a PDF of: bla brang bkra shis 'khyil, Tibet: bla brang dgon pa, 1999.

Maitreya (*byams pa*)

Ornament for the Clear Realizations

abhisamayālaṃkāra/ abhisamayālaṃkāra-nāma-prajñāpāramitopadeśaśāstrakārikā
mngon par rtogs pa'i rgyan/ shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par
rtogs pa'i rgyan shes bya ba'i tshig le'ur byas pa

Sanskrit editions:

Amano, Kōei. *A study on the Abhisamaya-alaṃkāra-kārikā-śāstra-vṛtti*. Rev. ed. Yanai City, Japan: Rokoku Bunko, 2008.

Stcherbatsky, Theodore and Eugène Obermiller, eds. *Abhisamayālaṃkāra-Prajñāpāramitā-Upadeśa-śāstra: The Work of Bodhisattva Maitreya*. Bibliotheca Indo-Buddhica Series. Reprint ed. Delhi, India: Sri Satguru Publications, 1992.

Tibetan editions:

Asian Classics Input Project,

<http://www.asianclassics.org/reader.php?collection=tengyur&index=3786>.

co ne: TBRC WIGS66030.80: 5-30, which is a PDF of: Co ne dgon chen: co ne, 1926.

dpe bsdur ma: vol. 49: 3-32. Beijing, China: Krung go'i bod rig pa'i dpe skrun khang, 1994-2008.

Peking 5184, vol. 88 (*śer-phyin*, I): 1-15a.8. Tokyo; Kyoto, Japan: Tibetan Tripitaka Research Institute, 1955-1961.

snar thang: TBRC W22704.89: 5-30, which is a PDF of: Narthang: s. n., 1800?.

sde dge: TBRC W23703.80:3-28, which is a PDF of: Delhi: Karmapae Choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

English translations:

Brunnhölzl, Karl. *Gone Beyond: The Prajñāpāramitā Sūtras, The Ornament of Clear Realization, and its Commentaries in the Tibetan Kagyü tradition*. The Tsadra Foundation series. 2 vols. Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2011-2012.

———. *Groundless Paths: The Prajñāpāramitā Sūtras, The Ornament of Clear Realization, and Its Commentaries in the Tibetan Nyingma Tradition*. Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2012.

Conze, Edward. *Abhisamayālaṃkāra: Introduction and Translation from Original Text with Sanskrit-Tibetan Index*. Roma, Italy: Is. M.E.O., 1954.

Hopkins, Jeffrey and Jongbok Yi. *Maitreya's Ornament for the Clear Realizations*. Dyke, VA: UMA Institute for Tibetan Studies, 2015: downloadable at uma-tibet.org.

———. *Ngag-wang-pal-dan's Explanation of the Treatise "Ornament for the Clear Realizations" From the Approach of the Meaning of the Words: The Sacred Word of Maitreyanātha*. Dyke, VA: UMA Institute for Tibetan Studies, 2014: downloadable at uma-tibet.org.

———. (containing 203 of the 274 stanzas) *The Hidden Teaching of the Perfection of Wisdom Sūtras: Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics and Kön-chog-jig-may-wang-po's 173 Topics*. Dyke, VA: UMA Institute for Tibetan Studies, 2014: downloadable at uma-tibet.org.

Sparham, Gareth. *Āryavimuktisena, Maitreyanātha, and Haribhadra. Abhisamayālaṃkāra with Vṛtti and Ālokā*. 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company., 2006-2011.

———. *Golden Garland of Eloquence: legs bshad gser phreng*, 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2008-2010.

Ornament for the Great Vehicle Sūtras

mahāyānasūtrālaṃkāra

theg pa chen po'i mdo sde rgyan gyi tshig le'ur byas pa

Peking 5521, vol. 108; Dharma vol. 77

Tibetan edition: *sde dge*: TBRC W23703.123: 3-80, which is a PDF of: Delhi: Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

Sanskrit edition: Sitansusekhar Bagchi. *Mahāyāna-Sūtrālaṃkāraḥ of Asaṅga* [with Vasubandhu's commentary]. Buddhist Sanskrit Texts 13. Darbhanga, India: Mithila Institute,

1970.

Sanskrit text and translation into French: Sylvain Lévi. *Mahāyānasūtrālaṅkāra, exposé de la doctrine du grand véhicule selon le système Yogācāra*. 2 vols. Paris: Bibliothèque de l'École des Hautes Études, 1907, 1911.

Nāgārjuna (*klu sgrub*, first to second century, C.E.)

The Commentary of Manners Called the Tree of Wisdom

prajñādaṇḍa

lugs kyi bstan bcos shes rab sdong bu

English translation: C.T. Dorji. Delhi: Prominent Publishers, 2000. Downloadable at:

<http://www.sacred-texts.com/bud/srdb/srdb.htm>.

Ngag-wang-pal-dan (*ngag dbang dpal ldan*, b. 1797), also known as Pal-dan-chō-jay (*dpal ldan chos rje*)

Explanation of (Maitreya's) Treatise "Ornament for the Clear Realizations" from the Approach of the Meaning of the Words: Sacred Word of Maitreyañātha

bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan tshig don gyi sgo nas bshad pa byams mgon zhal lung

TBRC W5926-3:221-416, which is a PDF of: Delhi: Mongolian Lama Gurudeva, 1983.

Tsong-kha-pa Lo-sang-drag-pa (*tsong kha pa blo bzang drags pa*, 1357-1419)

Extensive Explanation of (Chandrakīrti's) "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle'": Illumination of the Thought

dbu ma la 'jug pa'i rgya cher bshad pa dgongs pa rab gsal

Peking 6143, vol. 154. Also: Dharmasala, India: Tibetan Cultural Printing Press, n.d. Also: Sar-

nath, India: Pleasure of Elegant Sayings Press, 1973. Also: Delhi: Ngawang Gelek, 1975.

Also: Delhi: Guru Deva, 1979.

English translation (chaps. 1-5): Jeffrey Hopkins. *Compassion in Tibetan Buddhism*, 93-230.

Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1980; the portion of the book that is Tsong-kha-pa's *Illumination of the Thought* (chapters 1-5) is downloadable at:

http://uma-tibet.org/edu/Go-mang/dbu_ma/middle.php.

English translation (chap. 6, stanzas 1-7): Jeffrey Hopkins and Anne C. Klein. *Path to the Middle: Madhyamaka Philosophy in Tibet: The Oral Scholarship of Kensur Yeshey Tupden*, by

Anne C. Klein, 147-183, 252-271. Albany, N.Y.: State University of New York Press, 1994.

Four Interwoven Annotations on (Tsong-kha-pa's) "Great Exposition of the Stages of the Path" / The Lam rim chen mo of the incomparable Tsong-kha-pa, with the interlineal notes of Ba-so

Chos-kyi-rgyal-mtshan, Sde-drug Mkhan-chen Ngag-dbang-rab-rtan, 'Jam-dbyangs-bshad-pa 'i-rdo-rje, and Bra-sti Dge-bshes Rin-chen-don-grub

lam rim mchan bzhi sbrags ma/ mnyam med rje btsun tsong kha pa chen pos mdzad pa'i byang

chub lam rim chen mo 'i dka' ba 'i gnad mams mchan bu bzhi 'i sgo nas legs par bshad pa theg

chen lam gyi gsal sgron

New Delhi: Chos-'phel-legs-lDan, 1972

In *lam rim mchan bzhi sbrags ma (bla brang bkra shis 'khyil par ma)*, TBRC W29037.1:3-978

(PDF of bla brang bkra shis 'khyil edition printed from the 1807 bla brang bkra shis 'khyil

blocks in 1999?).

Golden Garland of Eloquence / Extensive Explanation of (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations" as Well as Its

Commentaries: Golden Garland of Eloquence

legs bshad gser 'phreng / shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par

rtogs pa'i rgyan 'grel pa dang bcas pa'i rgya cher bshad pa legs bshad gser gyi phreng ba

Tibetan editions:

In *gsung 'bum/ tsong kha pa (bkra shis lhun po par rnying)*. New Delhi, India: Ngawang

Gelek Demo, 1977.

TBRC W22109.3219, which is a PDF of: gedan sungrab minyam gyunphel series (Ngawang

Gelek Demo), 1977.

English translation: Sparham, Gareth. *Golden Garland of Eloquence: legs bshad gser phreng*, 4

- vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2008-2010.
- Great Exposition of the Stages of the Path / Stages of the Path to Enlightenment Thoroughly Teaching All the Stages of Practice of the Three Types of Beings*
lam rim chen mo / skyes bu gsum gyi nyams su blang ba'i rim pa thams cad tshang bar ston pa'i
byang chub lam gyi rim pa
Peking 6001, vol. 152. Also: Dharmasala, India: Tibetan Cultural Printing Press, 1964. Also:
Delhi: Ngawang Gelek, 1975. Also: Delhi: Guru Deva, 1979.
- Edited Tibetan: Tsultrim Kelsang Khangkar. *The Great Treatise on the Stages of the Path to Enlightenment (Lam Rim Chen Mo)*. Japanese and Tibetan Buddhist Culture Series, 6. Kyoto: Tibetan Buddhist Culture Association, 2001.
- English translation: Lamrim Chenmo Translation Committee. *The Great Treatise on the Stages of the Path to Enlightenment*. 3 vols. Joshua W.C. Cutler, editor-in-chief, Guy Newland, editor. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2000-2004.
- English translation of the part on the excessively broad object of negation: Elizabeth Napper. *Dependent-Arising and Emptiness*, 153-215. London: Wisdom Publications, 1989.
- English translation of the part on the excessively narrow object of negation: William Magee. *The Nature of Things: Emptiness and Essence in the Geluk World*, 179-192. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1999.
- English translation of the parts on calm abiding and special insight: Alex Wayman. *Calming the Mind and Discerning the Real*, 81-431. New York: Columbia University Press, 1978; reprint, New Delhi, Motilal Banarsidass, 1979.
- Vasubandhu (*dbyig gnyen*, fl. 360)
Treasury of Manifest Knowledge
abhidharmakośa
chos mngon pa'i mdzod
Peking 5590, vol. 115
Sanskrit: Swami Dwarikadas Shastri. *Abhidharmakośa and Bhāṣya of Ācārya Vasubandhu with Sphuṭārtha Commentary of Ācārya Yaśomitra*. Bauddha Bharati Series, 5. Banaras: Bauddha Bharati, 1970. Also: P. Pradhan. *Abhidharmakośabhāṣyam of Vasubandhu*. Patna, India: Jayaswal Research Institute, 1975.
- French translation: Louis de La Vallée Poussin. *L'Abhidharmakośa de Vasubandhu*. 6 vols. Brussels: Institut Belge des Hautes Études Chinoises, 1971.
- English translation of the French: Leo M. Pruden. *Abhidharmakośabhāṣyam*. 4 vols. Berkeley, Calif.: Asian Humanities Press, 1988.

3. OTHER WORKS

- Hopkins, Jeffrey. *Nāgārjuna's Precious Garland: Buddhist Advice for Living and Liberation*. Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2007.
- . *Reflections on Reality: The Three Natures and Non-Natures in the Mind-Only School*. Berkeley, CA: University of California Press, 2002.
- Hopkins, Jeffrey, and Jongbok Yi. *Ngag-wang-pal-dan's Explanation of the Treatise "Ornament for the Clear Realizations" From the Approach of the Meaning of the Words: The Sacred Word of Maitreyañātha*. Dyke, VA: UMA Institute for Tibetan Studies, 2014: downloadable at uma-tibet.org.
- . *The Hidden Teaching of the Perfection of Wisdom Sūtras: Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics and Kön-chog-jig-may-wang-po's 173 Topics*. Dyke, VA: UMA Institute for Tibetan Studies, 2014: downloadable at uma-tibet.org.
- Lati Rinpoche and Lochö Rinpoche, Leah Zahler, and Jeffrey Hopkins. *Meditative States in Tibetan Buddhism: The Concentrations and Formless Absorptions*. London: Wisdom Publications, 1983.
- Lati Rinbochay and Elizabeth Napper. *Mind in Tibetan Buddhism*. London: Rider, 1980; Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1980.

- Sopa, Geshe Lhundup, and Jeffrey Hopkins. *Cutting through Appearances: The Practice and Theory of Tibetan Buddhism*. Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 1989.
- Sparham, Gareth. *Maitreyanātha, Āryavimuktisena, and Haribhadra. Abhisamayālamkāra with Vṛtti and Ālokā*. 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company., 2006-2011.
- . *Detailed Explanation of the Ornament and Brief Called Golden Garland of Eloquence by Tsong kha pa*, 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2008-2010.
- Tsong-kha-pa, Kensur Lekden, and Jeffrey Hopkins. *Compassion in Tibetan Buddhism*. London: Rider, 1980; reprint, Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1980. Available free online at http://uma-tibet.org/edu/Go-mang/dbu_ma/middle.php.
- Zahler, Leah. *Study and Practice of Meditation: Tibetan Interpretations of the Concentrations and Formless Absorptions*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2009.

Elizabeth Napper is Co-Director of the Tibetan Nuns Project, a post she has held for twenty-four years, working to develop opportunities within the Tibetan Buddhist tradition for nuns to receive access to the full education of their various traditions. The first group of nuns to complete the studies and take the required tests for the Geshe degree will be receiving that degree in 2016.

She received a B.A. from University of Wisconsin in Indian Studies in 1971 and a Ph.D. in Tibetan Buddhist Studies in 1985 from the University of Virginia, where she also earned an M.A. and taught for two years as a lecturer. She also taught at Stanford University and at the University of Hawaii.

Her published works include *Mind in Tibetan Buddhism* and *Dependent-Arising and Emptiness*. She was co-editor of *Kindness, Clarity, and Insight* by His Holiness the Dalai Lama and co-author of *Fluent Tibetan*. In 2003 she was a recipient of the “Unsung Heroes of Compassion” award given by Tenzin Gyatso, the Fourteenth Dalai Lama of Tibet, and in 1981-82 received a Fulbright-Hays Doctoral Dissertation Research Grant.

This book is a translation of Kön-chog-jig-may-wang-po's *Presentation of the Grounds and Paths: Beautiful Ornament of the Three Vehicles*. It is a textbook studied in the Gomang College of Drepung Monastery during the first year of the six-year course of study of the topic of the Perfection of Wisdom, which is based upon Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations*. It serves to introduce students to the core vocabulary and systematic layout of the path structure that is the subject of Maitreya's text.

uma-tibet.org